
12 Shrimaddevibhagavatamahapurane Dvadeshah Skandhah

౧౨ శ్రీమద్దేవీభాగవతమహాపురాణే ద్వాదశః స్కంధః

Document Information

Text title : Devi Bhagavata Mahapurana Skandha 12

File name : devIbhAgavatam12.itx

Category : purana, devI, devii, devibhagavatam

Location : doc_purana

Transliterated by : Vishwas Bhide, satsangdhara.net

Proofread by : Vishwas Bhide, satsangdhara.net

Latest update : March 30, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 31, 2024

sanskritdocuments.org

౧౨ శ్రీమద్దేవీభాగవతమహాపురాణే ద్వాదశః స్కంధః

౧౨.౧ ప్రథమోఽధ్యాయః । గాయత్రీవిచారః ।

నారద ఉవాచ ।

సదాచారవిధిర్దేవ భవతా వర్ణితః ప్రభో ।

తస్యాప్యతులమాహాత్మ్యం సర్వపాపవినాశనమ్ ॥ ౧ ॥

శ్రుతం భవన్ముఖామ్భోజచ్యుతం దేవీకథామృతమ్ ।

వ్రతాని యాని చోక్తాని చాన్ద్రాయణముఖాని తే ॥ ౨ ॥

దుఃఖసాధ్యాని జానీమః కర్తృసాధ్యాని తాని చ ।

తదస్మాత్సామృతం యత్తు సుఖసాధ్యం శరీరిణామ్ ॥ ౩ ॥

దేవీప్రసాదజనకం శుభానుష్ఠానసిద్ధిదమ్ ।

తత్కర్మ వద మే స్వామిన్ కృపాపూర్వం సురేశ్వర ॥ ౪ ॥

సదాచారవిధౌ యశ్చ గాయత్రీవిధిరీరితః ।

తస్మిన్ముఖ్యతమం కిం స్యాత్కిం వా పుణ్యాధికప్రదమ్ ॥ ౫ ॥

యే గాయత్రీగతా వర్ణాస్తత్త్వసంఖ్యైస్త్యయేరితాః ।

తేషాం కే ఋషయః ప్రోక్తాః కాని ఛన్దాంసి వై మునే ॥ ౬ ॥

తేషాం కా దేవతాః ప్రోక్తాః సర్వం కథయ మే ప్రభో ।

మహాత్కేతూహలం మే చ మానసే పరివర్తతే ॥ ౭ ॥

శ్రీనారాయణాయ ఉవాచ ।

కుర్యాదన్యన్న వా కుర్యాదనుష్ఠానాదికం తథా ।

గాయత్రీమాత్రనిష్ఠస్తు కృతకృత్యో భవేద్విజః ॥ ౮ ॥

సన్ధ్యాసు చార్ఘ్యదానం చ గాయత్రీజపమేవ చ ।

సహస్రత్రితయం కుర్వన్నురైః పూజ్యో భవేన్మునే ॥ ౯ ॥

న్యాసాన్కరోతు వా మా వా గాయత్రీమేవ చాభ్యసేత్ ।

ధ్యాత్వా నిర్వాణజయా వృత్త్యా సచ్చిదానన్దరూపిణీమ్ ॥ ౧౦ ॥

యదక్షరైకసంసిద్ధేః స్పర్ధతే బ్రాహ్మణోత్తమః ।
 హరిశక్కురకజ్ఞోత్థసూర్యచన్ద్రహుతాశనైః ॥ ౧౧ ॥
 అథాతః శ్రూయతాం బ్రహ్మన్ వర్ణఋష్యాదికాంస్తథా ।
 ఛన్దాంసి దేవతాస్తద్వత్క్రమాత్తత్త్వాని చైవ హి ॥ ౧౨ ॥
 వామదేవోఽత్రిర్వసిష్ఠః శుక్రః కణ్వః పరాశరః ।
 విశ్వామిత్రో మహాతేజాః కపిలః శౌనకో మహాన్ ॥ ౧౩ ॥
 యాజ్ఞవల్క్యో భరద్వాజో జమదగ్నిస్తపోనిధిః ।
 గౌతమా ముద్గలశ్చైవ వేదవ్యాసశ్చ లోమశః ॥ ౧౪ ॥
 అగస్త్యః కౌశికో వత్సః పులస్త్యో మాణుకస్తథా ।
 దుర్వాసాస్తపసాం శ్రేష్ఠో నారదః కశ్యపస్తథా ॥ ౧౫ ॥
 ఇత్యేతే ఋషయః ప్రోక్తా వర్ణానాం క్రమశో మునే ।
 గాయత్ర్యుష్ణిగనుష్టువ్ చ బృహతీ పఙ్క్తిరేవ చ ॥ ౧౬ ॥
 త్రిష్టుభం జగతీ చైవ తథాతిజగతీ మతా ।
 శక్వర్యతిశక్వరీ చ ధృతిశ్చాతిధృతిస్తథా ॥ ౧౭ ॥
 విరాట్పుస్తారపఙ్క్తిశ్చ కృతిః ప్రకృతిరాకృతిః ।
 వికృతిః సకృతిశ్చైవాక్షరపఙ్క్తిస్తథైవ చ ॥ ౧౮ ॥
 భూర్భువః స్వరితిచ్ఛన్దస్తథా జ్యోతిష్మతీ స్మృతమ్ ।
 ఇత్యేతాని చ ఛన్దాంసి కీర్తితాని మహామునే ॥ ౧౯ ॥
 దైవతాని శ్శృణు ప్రాజ్ఞ తేషామేవానుపూర్వశః ।
 ఆగ్నేయం ప్రథమం ప్రోక్తం ప్రాజాపత్యం ద్వితీయకమ్ ॥ ౨౦ ॥
 తృతీయం చ తథా సౌమ్యమీశానం చ చతుర్థకమ్ ।
 సావిత్రం పంచమం ప్రోక్తం షష్ఠమాదిత్యదైవతమ్ ॥ ౨౧ ॥
 బార్హస్పత్యం సప్తమం తు మైత్రావరుణమష్టమమ్ ।
 నవమం భగదైవత్యం దశమం చార్యమేశ్వరమ్ ॥ ౨౨ ॥
 గణేశమేకాదశకం త్వాష్ట్రం ద్వాదశకం స్మృతమ్ ।
 పౌష్ఠం త్రయోదశం ప్రోక్తమైంద్రాగ్నం చ చతుర్దశమ్ ॥ ౨౩ ॥
 వాయవ్యం పంచదశకం వామదైవ్యం చ షోడశమ్ ।

మైత్రావరుణీదైవత్యం ప్రోక్తం సప్తదశాక్షరమ్ ॥ ౨౪॥

అష్టాదశం వైశ్వదేవమూనవింశం తు మాతృకమ్ ।

పైష్ణవం వింశతితమం వసుదైవతమీరితమ్ ॥ ౨౫॥

ఏకవింశతిసంఖ్యైకం ద్వావింశం రుద్రదైవతమ్ ।

త్రయోవింశం చ కౌబేరమాశ్వినం తత్త్వసంఖ్యకమ్ ॥ ౨౬॥

చతుర్వింశతివర్ణానాం దేవతానాం చ సజ్గహః ।

కథితః పరమశ్రేష్ఠో మహాపాపైకశోధనః ।

యదాకర్ణనమాత్రేణ సాంఘం జాప్యఫలం మునే ॥ ౨౭॥

ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం

సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే గాయత్రీవిచారో నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౧॥

౧౨.౨ ద్వివీతీయోఽధ్యాయః । గాయత్రిశక్త్యాదిప్రతిపాదనమ్ ।

శ్రీనారాయణ ఉవాచ ।

వర్ణానాం శక్తయః కాశ్చ తాః శృణుష్య మహామునే ।

వామదేవీ ప్రీయా సత్యా విశ్వా భద్రవిలాసినీ ॥ ౧॥

ప్రభావతీ జయా శాంతా కాంతా దుర్గా సరస్వతీ ।

విద్రుమా చ విశాలేశా వ్యాపినీ విమలా తథా ॥ ౨॥

తమోఽపహరిణీ సూక్ష్మా విశ్వయోనిర్జయా వశా ।

పద్మాలయా పరా శోభా భద్రా చ త్రిపదా స్మృతా ॥ 3॥

చతుర్వింశతివర్ణానాం శక్తయః సముదాహృతాః ।

అతః పరం వర్ణవర్ణాన్వ్యాహరామి యథాతథమ్ ॥ ౪॥

చమ్రుకా అతసీపుష్పసన్నిభం విద్రుమం తథా ।

స్ఫటికాకారకం బైవ పద్మపుష్పసమప్రభమ్ ॥ ౫॥

తరుణాదిత్యసంకృతం శంఖకున్దేస్తుసన్నిభమ్ ।

ప్రవాలపద్యపత్రాభం పద్మరాగసమప్రభమ్ ॥ ౬॥

ఇన్ద్రనీలమణిప్రఖ్యం మౌక్తికం కుంజుమప్రభమ్ ।

అఞ్జనాభం చ రక్తం చ వైడూర్యం క్షేద్రసన్నిభమ్ ॥ ౭॥

హారిద్రం కున్దదుర్గాభం రవికాన్తిసమప్రభమ్ ।

శుకపుచ్చనిభం తద్వచ్చతపత్రనిభం తథా ॥ ౮ ॥

కేతకీపుష్పసజ్జాశం మల్లికాకుసుమప్రభమ్ ।
కరవీరశ్చ ఇత్యేతే క్రమేణ పరికీర్తితాః ॥ ౯ ॥

వర్ణాః ప్రోక్తాశ్చ వర్ణానాం మహాపాపవిశోధనాః ।
పుణివ్యాపస్తథా తేజో వాయురాకాశ ఏవ చ ॥ ౧౦ ॥

గంధో రసశ్చ రూపం చ శబ్దః స్పర్శస్తథైవ చ ।
ఉపస్థం పాయుపాదం చ పాణీ వాగపి చ క్రమాత్ ॥ ౧౧ ॥

ప్రాణం జిహ్వో చ చక్షుశ్చ త్వక్కోశ్చైత్రం చ తతః పరమ్ ।
ప్రాణోఽపానస్తథా వ్యానః సమానశ్చ తతః పరమ్ ॥ ౧౨ ॥

తత్త్వాన్యేతాని వర్ణానాం క్రమశః కీర్తితాని తు ।
అతః పరం ప్రవక్ష్యామి వర్ణముద్రాః కమేణ తు ॥ ౧౩ ॥

సుముఖం సమ్ముటం చైవ వితతం విస్మృతం తథా ।
ద్విముఖం త్రిముఖం చైవ చతుఃపంచముఖం తథా ॥ ౧౪ ॥

షణ్ముఖాధోముఖం చైవ వ్యాపకాజ్జలికం తథా ।
శకటం యమపాశం చ గ్రథితం సస్మృఖోన్ముఖమ్ ॥ ౧౫ ॥

విలమ్బం ముష్టికం చైవ మత్స్యం కూర్మం వరాహకమ్ ।
సింహక్రాంతం మహాక్రాంతం ముద్గరం పల్లవం తథా ॥ ౧౬ ॥

త్రిశూలయోనీ సురభిశ్చాక్షమాలా చ లిఙ్గకమ్ ।
అమ్బుజం చ మహాముద్రాస్తర్కరూపాః ప్రకీర్తితాః ॥ ౧౭ ॥

ఇత్యేతాః కీర్తితా ముద్రా వర్ణానాం తే మహామునే ।
మహాపాపక్షయకరాః కీర్తిదాః కాన్తిదా మునే ॥ ౧౮ ॥

ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం సంహితాయాం
ద్వాదస్కంధే గాయత్రిశక్త్యాదిప్రతిపాదనం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౨ ॥

౧౨.౩ తృతీయోఽధ్యాయః । గాయత్రిమన్త్రవచవర్ణనమ్ ।

నారద ఉవాచ ।

స్వామిన్సర్వజగన్నాథ సంశయోఽస్తి మమ ప్రభో ।
చతుఃషష్టికలాభిజ్ఞ పాతకాద్యోగవిద్వర ॥ ౧ ॥

ముచ్యతే కేన పుణ్యేన బ్రహ్మరూపః కథం భవేత్ |
దేహశ్చ దేవతారూపో మన్తరూపో విశేషతః || ౨ ||

కర్మ తచ్చోతుమిచ్ఛామి న్యాసం చ విధిపూర్వకమ్ |
ఋషిశ్చన్దోఽధిదైవం చ ధ్యానం చ విధివద్విభో || ౩ ||

శ్రీనారాయణ ఉవాచ |

అన్వేషకం పరమం గుహ్యం గాయత్రీకవచం తథా |
పఠనాద్ధారణాన్మర్త్యః సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే || ౪ ||

సర్వాన్కామానవాప్నోతి దేవీరూపశ్చ జాయతే |
గాయత్రీకవచస్యాస్య బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః || ౫ ||

ఋషయో ఋగ్యజుఃసామాధర్వశ్చన్దాంసి నారద |
బ్రహ్మరూపా దేవతోక్తా గాయత్రీ పరమా కలా || ౬ ||

తద్భీజం భర్గ ఇత్యేషా శక్తిరుక్తా మనీషిభిః |
కీలకం చ ధియః ప్రోక్తం మోక్షార్థే వినియోజనమ్ || ౭ ||

చతుర్భిర్బ్రహ్మదయం ప్రోక్తం త్రిభిర్వరైః శిరః స్మృతమ్ |
చతుర్భిః స్యాచ్ఛిఖా పశ్చాత్ త్రిభిస్తు కవచం స్మృతమ్ || ౮ ||

చతుర్భిర్నేత్రముద్దిష్టం చతుర్భిః స్యాత్తదస్త్రకమ్ |
అథ ధ్యానం ప్రవక్ష్యామి సాధకాభీష్టదాయకమ్ || ౯ ||

ముక్తావిద్రుమహేమనీలధవలచ్ఛాయైర్ముఖైస్త్రీక్షణై-
ర్యుక్తామిన్ద్రునిబద్ధరత్నముకుటాం తత్త్వార్థవర్ణాత్మికామ్ |
గాయత్రీం వరదాభయాఙ్కుశకశాః శుభ్రం కపాలం గుణం
శఙ్ఖం చక్రమథారవిన్దయుగలం హస్తైర్వహస్తీం భజే || ౧౦ ||

గాయత్రీ పూర్వతః పాతు సావిత్రి పాతు దక్షిణే |
బ్రహ్మసంస్థ్యా తు మే పశ్చాదుత్తరాయాం సరస్వతీ || ౧౧ ||

పార్వతీ మే దిశం రక్షేత్పావకీం జలశాయినీ |
యాతుధానీ దిశం రక్షేద్ధ్యాతుధానభయఙ్కరీ || ౧౨ ||

పావమానీ దిశం రక్షేత్ప్రవమానవిలాసినీ |
దిశం రాద్రీ చ మే పాతు రుద్రాణీ రుద్రరూపిణీ || ౧౩ ||

ఊర్ధ్వం బ్రహ్మణీ మే రక్షేదధస్తాద్వైష్ణవీ తథా ।
 ఏవం దశ దిశో రక్షేత్సర్వాఙ్గం భువనేశ్వరీ ॥ ౧౪॥
 తత్పదం పాతు మే పాదౌ జుజ్ఞే మే సవితుః పదమ్ ।
 వరోణ్యం కటిదేశే తు నాభిం భర్గస్తథైవ చ ॥ ౧౫॥
 దేవస్య మే తద్ధృదయం ధీమహీతి చ గల్లయోః ।
 ధియః పదం చ మే నేత్రే యః పదం మే లలాటకమ్ ॥ ౧౬॥
 నః పాతు మే పదం మూర్ధ్ని శిఖాయాం మే ప్రవోదయాత్ ।
 తత్పదం పాతు మూర్ధానం సకారః పాతు భాలకమ్ ॥ ౧౭॥
 చక్షుషీ తు వికారార్ణస్తుకారస్తు కపోలయోః ।
 నాసాపుటం వకారార్థో రేకారస్తు ముఖే తథా ॥ ౧౮॥
 ణీకార ఊర్ధ్వమోష్ఠం తు యకారస్త్యధరోష్ఠకమ్ ।
 ఆస్యమధ్యే భకారార్థో ర్లోకారశ్చిబుకే తథా ॥ ౧౯॥
 దేకారః కణ్ఠదేశే తు వకారః స్కంధదేశకమ్ ।
 స్యకారో దక్షిణం హస్తం ధీకారో వామహస్తకమ్ ॥ ౨౦॥
 మకారో హృదయం రక్షేద్ధికార ఉదరే తథా ।
 ధికారో నాభిదేశే తు యోకారస్తు కటిం తథా ॥ ౨౧॥
 గుహ్యం రక్షతు యోకార ఊరూ ద్వౌ నః పదాక్షరమ్ ।
 ప్రకారో జానునీ రక్షేచ్ఛోకారో జుజ్ఞదేశకమ్ ॥ ౨౨॥
 దకారం గుల్ఫదేశే తు యకారః పదయుగ్మకమ్ ।
 తకారవ్యఙ్గానం చైవ సర్వాఙ్గం మే సదావతు ॥ ౨౩॥
 ఇదం తు కవచం దివ్యం బాధాశతవినాశనమ్ ।
 చతుఃషష్టికలాలవిద్యాదాయకం మోక్షకారకమ్ ॥ ౨౪॥
 ముచ్యతే సర్వపాపేభ్యః పరం బ్రహ్మాధిగచ్ఛతి ।
 పఠనాచ్ఛ్రవణాద్వాపి గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ ౨౫॥
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం సంహితాయాం
 ద్వాదశస్కంధే గాయత్రీమంత్రకవచవర్ణనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౩॥

౧౨.౪ చతుర్థోఽధ్యాయః | గాయత్రీహృదయమ్ |

నారద ఉవాచ |

భగవన్ దేవదేవేశ భూతభవ్యజగత్సృజో |

కవచం చ శ్రుతం దివ్యం గాయత్రీమన్తవిగ్రహమ్ || ౧ ||

అధునా శ్రోతుమిచ్ఛామి గాయత్రీహృదయం పరమ్ |

యద్ధారణాద్భవేత్సుణ్యం గాయత్రీజపతోఽఖిలమ్ || ౨ ||

శ్రీనారాయణ ఉవాచ |

దేవ్యాశ్చ హృదయం ప్రోక్తం నారదాథర్వణే స్ఫుటమ్ |

తదేవాహం ప్రవక్ష్యామి రహస్యాతిరహస్యకమ్ || ౩ ||

విరాడ్రూపాం మహాదేవీం గాయత్రీం వేదమాతరమ్ |

ధ్యాత్వా తస్యాస్త్రథాజేషు ధ్యాయేదేతాశ్చ దేవతాః || ౪ ||

పిణ్డబ్రహ్మాణ్డయోరైక్యాద్భావయేత్స్వతనౌ తథా |

దేవీరూపే నిజే దేహే తన్మయత్వాయ సాధకః || ౫ ||

నాదేవోఽభ్యర్చయేద్దేవమితి వేదవిదో విదుః |

తతోఽభేదాయ కాయే స్వే భావయేద్దేవతా ఇమాః || ౬ ||

అథ తత్సమ్ప్రవక్ష్యామి తన్మయత్వమథో భవేత్ |

గాయత్రీహృదయస్యాస్యాప్యహమేవ ఋషిః స్మృతః || ౭ ||

గాయత్రీచ్ఛన్ద ఉద్దిష్టం దేవతా పరమేశ్వరీ |

పూర్వోఽక్షేన ప్రకారేణ కుర్యాదగ్గౌని షట్కృమాత్ |

ఆసనే విజనే దేశే ధ్యాయేదేకాగ్రమానసః || ౮ ||

న్యాసః

ద్యౌర్మూర్ధ్ని దైవతం | దస్తపక్ష్టావశ్వినౌ | ఉభే సన్ధ్యే

చోష్టా | ముఖమగ్నిః | జిహ్వో సరస్వతీ | గ్రీవాయాం తు

బృహస్పతిః | స్తనయోర్వసవోఽష్టా | బాహ్వోర్మృతుః | హృదయే

పర్జన్యః | ఆకాశముదరం | నాభావన్తరిక్షం | కట్యో-

ర్హిన్ద్రాగ్ని | జఘనే విజ్ఞానఘనః ప్రజాపతిః | కైలాస-

మలయే ఊరూ | విశ్వేదేవా జానోః | జఙ్ఘాయాం కౌశికః |

గుహ్యమయనే | ఊరూ పితరః | పాదౌ పృథివీ | వనస్పత-

యోఽఙ్ఘ్రీషు | ఋషయో రోమాణి | నఖాని ముహూర్తాని |

అస్థిషు గ్రహాః | అస్పృశ్మాంసమృతవః | సంవత్సరా వై నిమిషమ్ |
 అహోరాత్రావాదిత్యశ్చన్ద్రమాః | ప్రవరాం దివ్యాం గాయత్రీం
 సహస్రనేత్రాం శరణమహం ప్రపద్యే | ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యాయ
 నమః | ఓం తత్సూర్వాజయాయ నమః | తత్ప్రాతరాదిత్యాయ నమః |
 తత్ప్రాతరాదిత్యప్రతిష్ఠాయై నమః | ప్రాతరధీయానో రాత్రికృతం
 పాపం నాశయతి | సాయమధీయానో దివసకృతం పాపం
 నాశయతి | సాయమ్ప్రాతరధీయానో అపాపో భవతి |
 సర్వతీర్థేషు స్నాతో భవతి | సర్వైర్దేవైరాతో భవతి |
 అవాచ్యవచనాత్పూతో భవతి | అభక్ష్యభక్షణాత్పూతో
 భవతి | అభోజ్యభోజనాపూతో భవతి | అచోష్యచోష-
 ణాత్పూతో భవతి | అసాధ్యసాధనాత్పూతో భవతి |
 దుష్ప్రతిగ్రహశతసహస్రాత్పూతో భవతి | సర్వప్రతిగ్రహాత్పూతో
 భవతి | పక్షిదూషణాత్పూతో భవతి | అన్యతవచనాత్పూతో
 భవతి | అథాబ్రహ్మచారీ బ్రహ్మచారీ భవతి | అనేన
 హృదయేనాధీతేన క్రతుసహస్రేణోష్ఠం భవతి | షష్టిశత-
 సహస్రగాయత్ర్యా జప్యాని ఫలాని భవన్తి | అష్టౌ
 బ్రాహ్మణాన్సమ్యగ్గ్రాహయేత్ | తస్య సిద్ధిర్భవతి | య ఇదం
 నిత్యమధీయానో బ్రాహ్మణః ప్రాతః శుచిః సర్వపాపైః
 ప్రముచ్యత ఇతి | బ్రహ్మలోకే మహీయతే | ఇత్యాహ భగవాన్ శ్రీనారాయణః |
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం సంహితాయాం
 ద్వాదశస్కంధే గాయత్రీహృదయం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః || ౧౨.౪ ||

౧౨.౫ పంచమోఽధ్యాయః | శ్రీగాయత్రీస్తోత్రవర్ణనమ్ |

నారద ఉవాచ
 భక్తానుకమ్పిన్ సర్వజ్ఞ హృదయం పాపనాశనమ్ |
 గాయత్ర్యాః కథితం తస్మాద్ధ్యాయత్ర్యాః స్తోత్రమీరయ || ౧ ||
 శ్రీనారాయణ ఉవాచ |
 ఆదిశక్తే జగన్మాతర్భక్తానుగ్రహకారిణి |
 సర్వత్ర వ్యాపికేఽనన్తే శ్రీసన్ధ్యే తే నమోఽస్తు తే || ౨ ||
 త్వమేవ సన్ధ్యా గాయత్రీ సావిత్రీ చ సరస్వతీ |

బాహ్మీ చ వైష్ణవీ రౌద్రీ రక్తా శ్వేతా సితేతరా || ౩||
 ప్రాతర్పాలా చ మధ్యాహ్నా యావనస్థా భవేత్పునః |
 వృద్ధా సాయం భగవతీ చిన్త్యతే మునిభిః సదా || ౪||
 హంసస్థా గరుడారూఢా తథా వృషభవాహినీ |
 ఋగ్వేదాధ్యాయినీ భూమౌ దృశ్యతే యా తపస్విభిః || ౫||
 యజుర్వేదం పఠన్తీ చ అన్తరిక్షే విరాజతే |
 సా సామగాపి సర్వేషు భ్రామ్యమాణా తథా భువి || ౬||
 రుద్రలోకం గతా త్వం హి విష్ణులోకనివాసినీ |
 త్వమేవ బ్రహ్మణో లోకే౭మర్త్యానుగ్రహకారిణీ || ౭||
 సప్తర్షిప్రీతిజననీ మాయా బహువరప్రదా |
 శివయోః కరనేత్రోత్థా హ్యశ్రున్వేదసముదభ్రవా || ౮||
 ఆనన్దజననీ దుర్గా దశధా పరిపథ్యతే |
 వరేణ్యా వరదా చైవ వరిష్ఠా వరవర్ణినీ || ౯||
 గరిష్ఠా చ వర్షా చ వరారోహా చ సప్తమీ |
 నీలగంజా తథా సన్ధ్యా సర్వదా భోగమోక్షదా || ౧౦||
 భాగీరథీ మర్త్యలోకే పాతాలే భోగవత్యపి |
 త్రిలోకవాహినీ దేవీ స్థానత్రయనివాసినీ || ౧౧||
 భూర్లోకస్థా త్వమేవాసి ధరిత్రీ లోకధారిణీ |
 భువో లోకే వాయుశక్తిః స్వర్లోకే తేజసాం నిధిః || ౧౨||
 మహర్లోకే మహాసిద్ధిర్జనలోకే జనేత్యపి |
 తపస్విని తపోలోకే సత్యలోకే తు సత్యవాక్ || ౧౩||
 కమలా విష్ణులోకే చ గాయత్రీ బ్రహ్మలోకదా |
 రుద్రలోకే స్థితా గౌరీ హారార్ధాఙ్గనివాసినీ | ౧౪||
 అహమో మహతశ్చైవ ప్రకృతిన్త్యం హి గీయసే |
 సామ్యావస్థాత్మికా త్వం హి శబలబ్రహ్మరూపిణీ || ౧౫||
 తతః పరా పరా శక్తిః పరమా త్వం హి గీయసే |
 ఇచ్ఛాశక్తిః క్రియాశక్తిరానశక్తిస్త్రీశక్తిదా || ౧౬||

గణ్ణా చ యమునా చైవ విపాశా చ సరస్వతీ ।
 సరయూర్దేవికా సింధుర్నర్మదైరావతీ తథా ॥ ౧౭॥
 గోదావరీ శతద్రూశ్చ కావేరీ దేవలోకగా ।
 కౌశికీ చన్ద్రాభాగా చ వితస్తా చ సరస్వతీ ॥ ౧౮॥
 గణ్ణకీ తాపినీ తోయా గోమతీ వేత్రవత్యపి ।
 ఇడా చ పిఙ్గలా చైవ సుషుమ్నా చ తృతీయకా ॥ ౧౯॥
 గాన్ధారీ హస్తీజిహ్వో చ పూషాపూషా తథైవ చ ।
 అలమ్బుషా కుహూచైవ శఙ్ఖినీ ప్రాణవాహినీ ॥ ౨౦॥
 నాడీ చ త్వం శరీరస్థా గీయసే ప్రాక్షనైర్బుధైః ।
 హృత్పద్మస్థా ప్రాణశక్తిః కణ్ఠస్థా స్వప్ననాయికా ॥ ౨౧॥
 తాలుస్థా త్వం సదాధారా బిష్టస్థా బిష్టమాలినీ ।
 మూలే తు కుణ్ఠలీశక్తిర్యోషినీ కేశమూలగా ॥ ౨౨॥
 శిఖామధ్యాసనా త్వం హి శిఖాగ్రే తు మనోన్మనీ ।
 కిమన్యద్బహునోక్తేన యత్కించోజ్జగతీత్రయే ॥ ౨౩॥
 తత్సర్వం త్వం మహాదేవి శ్రియే సన్ధ్యే నమోఽస్తు తే ।
 ఇతీదం కీర్తితం స్తోత్రం సన్ధ్యాయాం బహుపుణ్యదమ్ ॥ ౨౪॥
 మహాపాపప్రశమనం మహాసిద్ధివిధాయకమ్ ।
 య ఇదం కీర్తయేత్తోన్మిత్రం సన్ధ్యాకాలే సమాహితః ॥ ౨౫॥
 అపుత్రః ప్రాప్నుయాత్యుత్రం ధనార్థీ ధనమాప్నుయాత్ ।
 సర్వతీర్థతపోదానయజ్ఞయోగఫలం లభేత్ ॥ ౨౬॥
 భోగానుష్ఠక్త్వా చిరం కాలమన్తే మోక్షమవాప్నుయాత్ ।
 తపస్విభిః కృతం స్తోత్రం స్నానకాలే తు యః పఠేత్ ॥ ౨౭॥
 యత్ర కుత్ర జలే మగ్నః సన్ధ్యామజ్జనజం ఫలమ్ ।
 లభతే నాత్ర సన్దేహః సత్యం సత్యం చ నారద ॥ ౨౮॥
 శృణుయాద్యోఽపి తద్భక్త్వా స తు పాపాత్ప్రముచ్యతే ।
 పీయూషసదృశం వాక్యం సన్ధ్యోక్తం నారదేరితమ్ ॥ ౨౯॥
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం సంహితాయాం

ద్వాదశస్కంధే శ్రీగాయత్రీస్తోత్రవర్ణనం నామ పంచమోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౫॥

౧౨.౬ షష్ఠోఽధ్యాయః । గాయత్రీసహస్రనామస్తోత్రవర్ణనమ్ ।

నారద ఉవాచ ।

భగవన్సర్వధర్మజ్ఞ సర్వశాస్త్రవిశారద ।

శ్రుతిస్మృతిపరాణానాం రహస్యం త్వన్ముఖాచ్ఛృతమ్ ॥ ౧॥

సర్వపాపహరం దేవ యేన విద్యా ప్రవర్తతే ।

కేన వా బ్రహ్మవిజ్ఞానం కిం ను వా మోక్షసాధనమ్ ॥ ౨॥

బ్రాహ్మణానాం గతిః కేన కేన వా మృత్యునాశనమ్ ।

ఐహికాముష్మికఫలం కేన వా పద్మలోచన ॥ ౩॥

వక్తుమర్హస్యశేషేణ సర్వం నిఖిలమాదితః ।

శ్రీనారాయణ ఉవాచ ।

సాధు సాధు మహాప్రాజ్ఞ సమ్యక్ పృష్టం త్వయానఘ ॥ ౪॥

శృణు వక్ష్యామి యత్సేన గాయత్ర్యష్టసహస్రకమ్ ।

నామ్నాం శుభానాం దివ్యానాం సర్వపాపవినాశనమ్ ॥ ౫॥

సృష్ట్యాదౌ యద్భగవతా పూర్వం ప్రోక్తం బ్రవీమి తే ।

అష్టోత్తరసహస్రస్య ఋషిర్బ్రహ్మ ప్రకీర్తితః ॥ ౬॥

ఛన్దోఽనుష్టుప్ తథా దేవీ గాయత్రీ దేవతా స్మృతా ।

హలో బీజాని తస్యైవ స్వరాః శక్తయ ఈరితాః ॥ ౭॥

అఙ్గన్యాసకరన్యాసానుచ్యేతే మాతృకాక్షరైః ।

అథ ధ్యానం ప్రవక్ష్యామి సాధకానాం హితాయ వై ॥ ౮॥

రక్తశ్వేతహిరణ్యనీలధవలైర్యుక్తాం త్రినేత్రోజ్జ్వలాం

రక్తాం రక్తనవస్రజం మణిగణైర్యుక్తాం కుమారీమిమామ్ ।

గాయత్రీం కమలాసనాం కరతలవ్యానద్ధకుణ్డాముబ్బజాం

పద్మాక్షీం చ వరస్రజం చ దధతీం హంసాధిరూఢాం భజే ॥ ౯॥

అచిన్త్యలక్షణావ్యక్తాప్యర్థమాతృమహేశ్వరీ ।

అమృతార్ణవమధ్యస్థాప్యజితా చాపరాజితా ॥ ౧౦॥

అణిమాదిగుణాధారాప్యర్కమణ్డలసంస్థితా ।

అజరాజుపరాధర్మా అక్షనూత్రధరాధరా ॥ ౧౧ ॥

అకారాదిక్షకారాంతాప్యరిషడ్వర్గభేదినీ ।

అఙ్జనాద్రిప్రతీకాశాప్యఙ్జనాద్రినివాసినీ ॥ ౧౨ ॥

అదితిశ్చాజపావిద్యాప్యరవిన్దనిభేక్షణా ।

అన్తర్పహిఃస్థితావిద్యాధ్వంసినీ చాన్తరాత్మికా ॥ ౧౩ ॥

అజా చాజముఖావాసాప్యరవిన్దనిభాననా ।

అర్థమాత్రార్థదానఙ్జాప్యరిమణ్డలమర్దినీ ॥ ౧౪ ॥

అసురఘ్నిహ్యమావాస్యాప్యలక్ష్మీఘ్నున్త్యజూర్చితా ।

ఆదిలక్ష్మీశ్చాదిశక్తిరాకృతిశ్చాయతాననా ॥ ౧౫ ॥

ఆదిత్యపదవీచారాప్యదిత్యపరనేవితా ।

ఆచార్యావర్తనాచారాప్యదిమూర్తినీవాసినీ ॥ ౧౬ ॥

ఆగ్నేయీ చామరీ చాద్యా చారాధ్యా చాసనస్థితా ।

ఆధారనిలయాధారా చాకాశాన్తనివాసినీ ॥ ౧౭ ॥

ఆద్యాక్షరసమాయుక్తా చాన్తరాకాశరూపిణీ ।

ఆదిత్యమణ్డలగతా చాన్తర్ధాన్తనాశినీ ॥ ౧౮ ॥

ఇన్దిరా చేష్టదా చేష్టా చేన్దీవరనిభేక్షణా ।

ఇరావతీ చేన్ద్రపదా చేన్ద్రాణీ చేన్ద్రరూపిణీ ॥ ౧౯ ॥

ఇక్షుకోదణ్డసంయుక్తా చేషుసన్ధానకారిణీ ।

ఇన్ద్రనీలసమాకారా చేడాపిఙ్గలరూపిణీ ॥ ౨౦ ॥

ఇన్ద్రాక్షీ చేశ్వరీ దేవీ చేహోత్రయవివర్జితా ।

ఉమా చోషా హ్యుడునిభా ఉర్వారుకఫలాననా ॥ ౨౧ ॥

ఉడుప్రభా చోడుమతీ హ్యుడుపా హ్యుడుమధ్యగా ।

ఊర్ధ్వం చాపూర్ధ్వకేశీ చాపూర్ధ్వార్ధోగతిభేదినీ ॥ ౨౨ ॥

ఊర్ధ్వబాహుప్రియా చోర్మిమాలావాగ్గ్రన్ధదాయినీ ।

ఋతం చర్షిర్పతుమతీ ఋషిదేవనమస్కృతా ॥ ౨౩ ॥

ఋగ్వేదా ఋణహర్త్రీ చ ఋషిమణ్డలచారిణీ ।

ఋద్ధిదా ఋజుమార్గస్థా ఋజుధర్మా ఋతుప్రదా ॥ ౨౪ ॥

ఋగ్వేదనిలయా ఋజ్వి లుప్తధర్మప్రవర్తినీ ।
 లూతారివరసమ్భూతా లూతాదివిషహారిణీ ॥ ౨౫॥
 ఏకాక్షరా వైకమాత్రా వైకా వైకైకనిష్ఠితా ।
 ఐస్త్రి హ్యైవారావతారూఢా చైహికాముష్మికప్రదా ॥ ౨౬॥
 ఓక్కారా హ్యోషధీ చోతా చోతప్రోతనివాసినీ ।
 ఔర్వా హ్యోషధసమ్మన్నా ఔపాసనఫలప్రదా ॥ ౨౭॥
 అణ్డమధ్యస్థితా దేవీ చాఃకారమనురూపిణీ ।
 కాత్యాయినీ కాలరాత్రిః కామాక్షీ కామసున్దరీ ॥ ౨౮॥
 కమలా కామినీ కాంతా కామదా కాలకణ్ఠినీ ।
 కరికుమ్భస్తనభరా కరవీరసువాసినీ ॥ ౨౯॥
 కల్యాణీ కుణ్డలవతీ కురుక్షేత్రనివాసినీ ।
 కురువిన్దదలాకారా కుణ్డలీ కుముదాలయా ॥ ౩౦॥
 కాలజిహ్వో కరాలాస్యా కాలికా కాలరూపిణీ ।
 కమనీయగుణా కాన్తిః కలాధారా కుముద్వతీ ॥ ౩౧॥
 కౌశికీ కమలాకారా కామచారప్రభజ్ఞినీ ।
 కౌమారీ కరుణాపాణ్ణీ కకుబంతా కరిప్రియా ॥ ౩౨॥
 కేసరీ కేశవనుతా కదమ్భకుసుమప్రియా ।
 కాలిన్ధి కాలికా కాఞ్చీ కలశోద్భవసంస్తుతా ॥ ౩౩॥
 కామమాతా క్రతుమతీ కామరూపా కృపావతీ ।
 కుమారీ కుణ్డనిలయా కిరాతీ కీరవాహనా । ౩౪॥
 కైకేయీ కోకిలాలాపా కేతకీ కుసుమప్రియా ।
 కమణ్డలుధరా కాలీ కర్మనిర్మూలకారిణీ ॥ ౩౫॥
 కలహాంసగతిః కణ్ణా కృతకౌతుకమక్కులా ।
 కస్తూరీతిలకా కస్తూరీకర్పూరగమనా కుహూః ॥ ౩౬॥
 కర్పూరలేపనా కృష్ణా కపిలా కుహూరాశ్రయా ।
 కూటస్థా కుధరా కస్తూరీ కుక్షిస్థాఖిలవిష్టపా ॥ ౩౭॥
 ఖడ్గభేటకరా ఖర్వా ఖేచరీ ఖగవాహనా ।
 ఖట్యుజ్జధారిణీ ఖ్యాతా ఖగరాజోపరిస్థితా ॥ ౩౮॥

ఖలఘ్నీ ఖణ్డితజరా ఖణ్డాఖ్యానప్రదాయినీ ।
 ఖణ్డేస్తుతిలకా గణ్డా గణేశగుహపూజితా ॥ ౩౯ ॥
 గాయత్రీ గోమతీ గీతా గాన్ధారీ గానలోలుపా ।
 గౌతమీ గామినీ గాథా గన్ధర్వాస్పరసేవితా ॥ ౪౦ ॥
 గోవిన్దచరణాక్రాంతా గుణత్రయవిభావితా ।
 గన్ధర్వీ గహ్వరీ గోత్రా గిరీతా గహనా గమీ ॥ ౪౧ ॥
 గుహావాసా గుణవతీ గురుపాపప్రణాశినీ ।
 గుర్వీ గుణవతీ గుహ్యో గోప్తవ్యా గుణదాయినీ ॥ ౪౨ ॥
 గిరిజా గుహ్యమాతజ్ఞీ గరుడధ్వజవల్లభా ।
 గర్వాపహారిణీ గోదా గోకులస్థా గదాధరా ॥ ౪౩ ॥
 గోకర్ణనిలయాసక్తా గుహ్యమణ్డలవర్దినీ ।
 ఘర్మదా ఘనదా ఘణ్డా ఘోరదానవమర్దినీ ॥ ౪౪ ॥
 ఘృణీమన్త్రమయీ ఘోషా ఘనసమ్పాతదాయినీ ।
 ఘణ్డారవప్రియీ ప్రాణా ఘృణీసన్తుష్టకారిణీ ॥ ౪౫ ॥
 ఘనారిమణ్డలా ఘూర్ణా ఘృతాచీ ఘనవేగినీ ।
 జ్ఞానధాతుమయీ చర్చా చర్చితా చారుహాసినీ ॥ ౪౬ ॥
 చటులా చణ్డికా చిత్రా చిత్రమాల్యవిభూషితా ।
 చతుర్భుజా చారుదంతా చాతురీ చరితప్రదా ॥ ౪౭ ॥
 చూలికా చిత్రవస్త్రాంతా చన్ద్రమఃకర్ణకుణ్డలా ।
 చన్ద్రహాసా చారుదాత్రీ చకోరీ చన్ద్రహాసినీ ॥ ౪౮ ॥
 చన్ద్రికా చన్ద్రధాత్రీ చ చౌరీ చౌరా చ చణ్డికా ।
 చక్షుద్వాగ్వాదినీ చన్ద్రచూడా చోరవినాశినీ ॥ ౪౯ ॥
 చారుచన్దనలిప్తాజ్ఞీ చక్షుచ్ఛామరవీజితా ।
 చారుమధ్యా చారుగతిశ్చన్దిలా చన్ద్రరూపిణీ ॥ ౫౦ ॥
 చారుహోమప్రియీ చార్వాచరితా చక్రబాహుకా ।
 చన్ద్రమణ్డలమధ్యస్థా చన్ద్రమణ్డలదర్పణా ॥ ౫౧ ॥
 చక్రవాకస్తనీ చేష్ఠా చిత్రా చారువిలాసినీ ।

చిత్స్వరూపా చన్ద్రవతీ చన్ద్రమాశ్చన్దనప్రియా ॥ ౫౨॥

చోదయిత్రి చిరప్రజ్ఞా చాతకా చారుహేతుకీ ।

ఛత్రయాతా ఛత్రధరా ఛాయా ఛన్దఃపరిచ్ఛదా ॥ ౫౩॥

ఛాయాదేవీచ్ఛిద్రనఖా ఛన్నేన్ద్రియవిసర్పిణీ ।

ఛన్దోఽనుష్ఠుప్పుతిష్ఠాన్తా ఛిద్రోపద్రవభేదినీ ॥ ౫౪॥

ఛేదా ఛత్రేశ్వరీ ఛిన్నా ఛురికా ఛేదనప్రియా ।

జననీ జన్మరహితా జాతవేదా జగన్మయీ ॥ ౫౫॥

జాహ్నవీ జటిలా జేత్రీ జరామరణవర్జితా ।

జమ్బూద్వీపవతీ జ్వాలా జయన్తీ జలశాలినీ ॥ ౫౬॥

జితేన్ద్రియా జితక్రోధా జితామిత్రా జగత్ప్రియా ।

జాతరూపమయీ జిహ్వ జానకీ జగతీ జరా ॥ ౫౭॥

జనిత్రీ జహ్నుతనయా జగత్త్రయహితైషిణీ ।

జ్వాలాముఖీ జపవతీ జ్వరఘ్నీ జితవిష్టపా ॥ ౫౮॥

జితాక్రాన్తమయీ జ్వాలా జాగ్రతీ జ్వరదేవతా ।

జ్వలన్తీ జలదా జ్యేష్ఠా జ్యోఘోషాస్ఫోటదిజ్ముఖీ ॥ ౫౯॥

జమ్భినీ జృమ్భణా జృమ్భా జ్వలన్మాణిక్యకుంజలా ।

ఝిష్ణోకా ఝణనిర్ఘోషా ఝణ్ణామారుతవేగినీ ॥ ౬౦॥

ఝల్లరీవాద్యకుశలా ఞ్జరూపా ఞ్జుజా స్మృతా ।

టంజుబాణసమాయుక్తా టంజీనీ టంజుభేదినీ ॥ ౬౧॥

టంజీగణకృతాఘోషా టంజునీయమహోరసా ।

టంజూరకారిణీ దేవీ తతశబ్దనినాదినీ ॥ ౬౨॥

డామరీ డాకినీ డిమ్భా డుణ్ణుమారైకనిర్జితా ।

డామరీతన్త్రమార్గస్థా డమడ్డమరునాదినీ ॥ ౬౩॥

డిణ్డీరవసహా డిమ్భులసత్క్రిడాపరాయణా ।

ఢుణ్డీవిఘ్నేశజననీ ఢక్కాహస్తా ఢిలివ్రజా ॥ ౬౪॥

నిత్యజ్ఞానా నిరుపమా నిర్గుణా నర్మదా నదీ ।

త్రిగుణా త్రిపదా తన్త్రీ తులనీతరుణాతరుః ॥ ౬౫॥

త్రివిక్రమపదాక్రాంతా తురీయపదగామినీ ।
 తరుణాదిత్యసంకాశా తామసీ తుహినా తురా ॥ ౬౬ ॥
 త్రికాలజ్ఞానసమ్పన్నా త్రివేణీ చ త్రిలోచనా ।
 త్రిశక్తిస్త్రపురా తుణ్ణా తురజ్జవదనా తథా ॥ ౬౭ ॥
 తిమిగ్గలగిలా తీవ్రా త్రిస్తోతా తామసాదినీ ।
 తస్త్రిమస్త్రవిశేషజ్ఞా తనుమధ్యా త్రివిష్టపా ॥ ౬౮ ॥
 త్రిసన్ధ్యా త్రిస్తనీ తోషాసంస్థా తాలప్రతాపినీ ।
 తాటజ్ఞినీ తుషారాభా తుహినాచలవాసినీ ॥ ౬౯ ॥
 తస్తుజాలసమాయుక్తా తారహారావలిప్రియా ।
 తిలహోమప్రియా తీర్థా తమాలకుసుమాకృతిః ॥ ౭౦ ॥
 తారకా త్రియుతా తన్వీ త్రిశక్కుపరివారితా ।
 తతోదరీ తిలాభూషా తాటజ్కుప్రియవాహినీ ॥ ౭౧ ॥
 త్రిజటా తిత్తిరీ తృష్ణా త్రివిధా తరుణాకృతిః ।
 తప్తకాఞ్చనసంకాశా తప్తకాఞ్చనభూషణా ॥ ౭౨ ॥
 త్రైయమ్బుకా త్రివర్గా చ త్రికాలజ్ఞానదాయినీ ।
 తర్పణా తృప్తిదా తృప్తా తామసీ తుమ్బురుస్తుతా ॥ ౭౩ ॥
 తార్క్యస్థా త్రిగుణాకారా త్రిభక్తీ తనువల్లరిః ।
 థాత్కారీ థారవా థాంతా దోహినీ దీనవత్సలా ॥ ౭౪ ॥
 దానవాన్తకరీ దుర్గా దుర్గాసురనిబర్హణీ ।
 దేవరీతిర్దివారాత్రిర్ద్రోపదీ దున్దభిన్వనా ॥ ౭౫ ॥
 దేవయానీ దురావాసా దారిద్ర్యోద్భేదినీ దివా ।
 దామోదరప్రియా దీప్తా దిగ్విసా దిగ్విమోహినీ ॥ ౭౬ ॥
 దణ్డకారణ్యనిలయా దణ్డినీ దేవపూజితా ।
 దేవవన్ధ్యా దివిషదా ద్వేషిణీ దానవాకృతిః ॥ ౭౭ ॥
 దీనానాథస్తుతా దీక్షా దైవతాదిస్వరూపిణీ ।
 ధాత్రీ ధనుర్ధరా ధేనుర్ధారిణీ ధర్మచారిణీ ॥ ౭౮ ॥
 ధరన్ధరా ధరాధారా ధనదా ధాన్యదోహినీ ।
 ధర్మశీలా ధనాధ్యక్షా ధనుర్వేదవిశారదా ॥ ౭౯ ॥

ధృతిర్ధన్యా ధృతపదా ధర్మరాజప్రియా ధ్రువా ।
 ధూమావతీ ధూమకేశీ ధర్మశాస్త్రప్రకాశినీ ॥ ౮౦ ॥

నన్దా నన్దప్రియా నిద్రా నృనుతా నన్దనాత్మికా ।
 నర్మదా నలినీ నీలా నీలకణ్ఠసమాశ్రయా ॥ ౮౧ ॥

నారాయణప్రియా నిత్యా నిర్మలా నిర్గుణా నిధిః ।
 నిరాధారా నిరుపమా నిత్యశుద్ధా నిరజ్జనా ॥ ౮౨ ॥

నాదబిన్దుకలాతీతా నాదబిన్దుకలాత్మికా ।
 నృసింహినీ నగధరా నృపనాగవిభూషితా ॥ ౮౩ ॥

నరకక్లేశశమనీ నారాయణపదోద్భవా ।
 నిరవద్యా నిరాకారా నారదప్రియకారిణీ ॥ ౮౪ ॥

నానాజ్యోతిఃసమాఖ్యాతా నిధిదా నిర్మలాత్మికా ।
 నవసూత్రధరా నీతిర్నిరుపద్రవకారిణీ ॥ ౮౫ ॥

నన్దజా నవరత్నాఢ్యా వైమిషారణ్యవాసినీ ।
 నవసీతప్రియా నారీ నీలజీమూతనిఃస్వనా ॥ ౮౬ ॥

నిమేషిణీ నదీరూపా నీలగ్రీవా నిశీశ్వరీ ।
 నామావలిర్నిశుమ్భఘ్నీ నాగలోకనివాసినీ ॥ ౮౭ ॥

నవజామ్బూనదప్రఖ్యా నాగలోకాధిదేవతా ।
 నూపురాక్రాన్తవరణా నరచిత్తప్రమోదినీ ॥ ౮౮ ॥

నిమగ్నారక్తనయనా నిర్ఘాతసమనిఃస్వనా ।
 నన్దనోద్యాననిలయా నిర్వ్యూహోపరిచారిణీ ॥ ౮౯ ॥

పార్వతీ పరమోదారా పరబ్రహ్మాత్మికా పరా ।
 పంచుకోశవినిర్ముక్తా పంచుపాతకనాశినీ ॥ ౯౦ ॥

పరచిత్తవిధానజ్ఞా పంచుకా పంచురూపిణీ ।
 పూర్ణిమా పరమా ప్రీతిః పరతేజః ప్రకాశినీ ॥ ౯౧ ॥

పురాణీ పౌరుషీ పుణ్యా పుణ్డరీకనిభేక్షణా ।
 పాతాలతలనిర్మగ్నా ప్రీతా ప్రీతివివర్ధినీ ॥ ౯౨ ॥

పావనీ పాదసహితా పేశలా పవనాశినీ ।

ప్రజాపతిః పరిశ్రాంతా పర్వతస్తనమణ్ణలా || ౯౩||
 పద్మప్రియా పద్మసంస్థా పద్మాక్షీ పద్మసమ్భవా |
 పద్మపత్రా పద్మపదా పద్మినీ ప్రియభాషిణీ || ౯౪||
 పశుపాశవినిర్ముక్తా పురస్థీ పురవాసినీ |
 పుష్కలా పురుషా పర్వా పారిజాతసుమప్రియా || ౯౫||
 పతివ్రతా పవిత్రాణ్ణీ పుష్పహాసపరాయణా |
 ప్రజ్ఞావతీసుతా పౌత్రీ పుత్రపూజ్యా పయస్వినీ || ౯౬||
 పట్టిపాశధరా పక్ష్యః పితృలోకప్రదాయినీ |
 పురాణీ పుణ్యశీలా చ ప్రణతార్చినాశినీ || ౯౭||
 ప్రద్యుమ్నజననీ పుష్టా పితామహపరిగ్రహా |
 పుణ్డరీకపురావాసా పుణ్డరీకసమాననా || ౯౮||
 పృథుజ్ఞా పృథుభుజా పృథుపాదా పృథూదరీ |
 ప్రవాలశోభా పింగాక్షీ పీతవాసాః ప్రచాపలా || ౯౯||
 ప్రసవా పుష్టిదా పుణ్యా ప్రతిష్ఠా ప్రణవాగతిః |
 పంచువర్ణా పంచువాణీ పంచుకా పంచురస్థితా || ౧౦౦||
 పరమాయా పరణ్యోతిః పరప్రీతిః పరాగతిః |
 పరాకాష్ఠా పరేశానీ పావనీ పావకద్యుతిః || ౧౦౧||
 పుణ్యభద్రా పరిచ్ఛేద్యా పుష్పహాసా పృథూదరీ |
 పీతాక్షీ పీతవసనా పీతశయ్యా పిశాచినీ || ౧౦౨||
 పీతక్రియా పిశాచఘ్ని పాటలాక్షీ పటుక్రియా |
 పంచుభక్షప్రియాచారా పూతనాప్రాణఘాతినీ || ౧౦౩||
 పున్నాగవనమధ్యస్థా పుణ్యతీర్థనిషేవితా |
 పంచుక్షీ చ పరాశక్తిః పరమాహ్లాదకారిణీ || ౧౦౪||
 పుష్పకాణ్ణస్థితా పూషా పోషితాఖిలవిష్టపా |
 పానప్రియా పంచుశిఖా పన్నగోపరిశాయిినీ || ౧౦౫||
 పంచుమాత్రాత్మికా పృథ్వీ పథికా పృథుదోహినీ |
 పురాణన్యాయమీమాంసా పాటలీ పుష్పగన్ధినీ || ౧౦౬||

పుణ్యప్రజా పారదాశ్రీ పరమార్జుకగోచరా ।
 ప్రవాలశోభా పూర్ణాశా ప్రణవా పల్లవోదరీ ॥ ౧౦౭ ॥
 ఫలినీ ఫలదా ఫల్గుః పూత్కారీ ఫలకాకృతిః ।
 ఫణీస్థభోగశయనా ఫణీమణ్డలమణీతా ॥ ౧౦౮ ॥
 బాలబాలా బహుమతా బాలాతపనిభాంశుకా ।
 బలభద్రప్రియా వన్ద్యా వడవా బుద్ధిసంస్తుతా ॥ ౧౦౯ ॥
 బన్దీదేవీ బిలవతీ బడిశేఘ్ని బలిప్రియా ।
 బాన్దవీ బోధితా బుద్ధిర్బుద్ధాకకుసుమప్రియా ॥ ౧౧౦ ॥
 బాలభానుప్రభాకారా బ్రాహ్మీ బ్రాహ్మణదేవతా ।
 బృహస్పతిస్తుతా వృన్దా వృన్దావనవిహారిణీ ॥ ౧౧౧ ॥
 బాలాకినీ బిలాహారా బిలవాసా బహూదకా ।
 బహునేత్రా బహుపదా బహుకర్ణావతంసికా ॥ ౧౧౨ ॥
 బహుబాహుయుతా బీజరూపిణీ బహురూపిణీ ।
 బిన్దునాదకలాతీతా బిన్దునాదస్వరూపిణీ ॥ ౧౧౩ ॥
 బద్ధగోధాఙ్గులిత్రాణా బదర్యాశ్రమవాసినీ ।
 బృన్దారకా బృహత్స్కున్దా బృహతీ బాణపాతినీ ॥ ౧౧౪ ॥
 వృన్దాధ్యక్షా బహునుతా వనితా బహువిక్రమా ।
 బద్ధపద్మాసనాసీనా బిల్వపత్రతలస్థితా ॥ ౧౧౫ ॥
 బోధీద్రుమనిజావాసా బడిస్థా బిన్దుదర్పణా ।
 బాలా బాణాసనవతీ వడవానలవేగినీ ॥ ౧౧౬ ॥
 బ్రహ్మాణ్డపహిరన్తఃస్థా బ్రహ్మకఙ్కణసూత్రిణీ ।
 భవానీ భీషణవతీ భావినీ భయహారిణీ ॥ ౧౧౭ ॥
 భద్రకాలీ భుజఙ్గాక్షీ భారతీ భారతాశయా ।
 బైరవి భీషణాకారా భూతిదా భూతిమాలినీ ॥ ౧౧౮ ॥
 భామినీ భోగనిరతా భద్రదా భూరివిక్రమా ।
 భూతవాసా భృగులతా భార్గవీ భూసురార్చితా ॥ ౧౧౯ ॥
 భాగీరథీ భోగవతీ భవనస్థా భిషగ్వరా ।

భామినీ భోగినీ భాషా భవానీ భూరిదక్షిణా ॥ ౧౨౦॥
 భర్గాత్మికా భీమవతీ భవబంధవిమోచినీ ।
 భజనీయా భూతధాత్తీరజ్జితా భువనేశ్వరీ ॥ ౧౨౧॥
 భుజంగవలయా భీమా భేరుణ్ణా భాగధేయినీ ।
 మాతా మాయా మధుమతీ మధుజిహ్వా మధుప్రియా ॥ ౧౨౨॥
 మహాదేవీ మహాభాగా మాలినీ మీనలోచనా ।
 మాయాతీతా మధుమతీ మధుమాంసా మధుద్రవా ॥ ౧౨౩॥
 మానవీ మధుసమ్భూతా మిథిలాపురవాసినీ ।
 మధుకైటభసంహర్త్రీ మేదినీ మేఘమాలినీ ॥ ౧౨౪॥
 మన్తోదరీ మహామాయా మైథిలీ మస్మణప్రియా ।
 మహాకమ్పీర్మహాకాలీ మహాకన్యా మహేశ్వరీ ॥ ౧౨౫॥
 మాహేస్త్రి మేరుతనయా మన్దారకుసుమార్చితా ।
 మణ్ణుమణ్ణీరచరణా మోక్షదా మణ్ణుభాషిణీ ॥ ౧౨౬॥
 మధురద్రావిణీ ముద్రా మలయా మలయాన్వితా ।
 మేధా మరకతశ్యామా మాగధీ మేనకాత్మజా ॥ ౧౨౭॥
 మహామారీ మహావీరా మహాశ్యామా మనుస్తుతా ।
 మాతృకా మిహిరాభాసా ముకుందపదవిక్రమా ॥ ౧౨౮॥
 మూలాధారస్థితా ముగ్ధా మణిపూరకవాసినీ ।
 మృగాక్షీ మహిషారూఢా మహిషాసురమర్దినీ ॥ ౧౨౯॥
 యోగాసనా యోగగమ్యా యోగా యావనకాశ్రయా ।
 యావనీ యుద్ధమధ్యస్థా యమునా యుగధారిణీ ॥ ౧౩౦॥
 యక్షిణీ యోగయుక్తా చ యక్షరాజప్రసూతినీ ।
 యాత్రా యానవిధానజ్ఞా యదువంశసముద్భవా ॥ ౧౩౧॥
 యకారాదిహకారాంతా యాజషీ యజ్ఞరూపిణీ ।
 యామినీ యోగనిరతా యాతుధానభయంకరీ ॥ ౧౩౨॥
 రుక్మిణీ రమణీ రామా రేవతీ రేణుకా రతిః ।
 రౌద్రీ రౌద్రప్రియాకారా రామమాతా రతిప్రియా ॥ ౧౩౩॥

రోహిణీ రాజ్యదా రేవా రమా రాజీవతోచనా ।
 రాకేశీ రూపసమ్పన్నా రత్నసింహాసనస్థితా ॥ ౧౩౪ ॥
 రక్తమాల్యామ్బరధరా రక్తగంధానులేపనా ।
 రాజహంససమారూఢా రమ్భా రక్తబలిప్రియా ॥ ౧౩౫ ॥
 రమణీయుయుగాధారా రాజితాఖిలభూతలా ।
 రురుచర్మపరీధానా రథినీ రత్నమాలికా ॥ ౧౩౬ ॥
 రోగేశీ రోగశమనీ రావిణీ రోమహర్షిణీ ।
 రామచన్ద్రపదాక్రాంతా రావణచ్ఛేదకారిణీ ॥ ౧౩౭ ॥
 రత్నవస్త్రపరిచ్ఛన్నా రథస్థా రుక్మభూషణా ।
 లజ్జాధిదేవతా లోలా లలితా లిజ్గధారిణీ ॥ ౧౩౮ ॥
 లక్ష్మీర్లోలా లుప్తవిషా లోకినీ లోకవిశ్రుతా ।
 లజ్జా లమ్పాదరీ దేవీ లలనా లోకధారిణీ ॥ ౧౩౯ ॥
 వరదా వన్దితా విద్యా వైష్ణవీ విమలాకృతిః ।
 వారాహీ విరజా వర్షా వరలక్ష్మీర్విలాసినీ ॥ ౧౪౦ ॥
 వినతా వ్యోమమధ్యస్థా వారిజాననసంస్థితా ।
 వారుణీ వేణుసమ్భూతా వీతిహోత్రా విరూపిణీ ॥ ౧౪౧ ॥
 వాయుమణ్డలమధ్యస్థా విష్ణురూపా విధిప్రియా ।
 విష్ణుపత్నీ విష్ణుమతీ విశాలాక్షీ వసున్దరా ॥ ౧౪౨ ॥
 వామదేవప్రియా వేలా వజ్రణీ వసుదోహినీ ।
 వేదాక్షరపరీతాజ్ఞీ వాజపేయఫలప్రదా ॥ ౧౪౩ ॥
 వాసవీ వామజననీ వైకుణ్ఠనిలయా వరా ।
 వ్యాసప్రియా వర్మధరా వాల్మీకిపరనేవితా ॥ ౧౪౪ ॥
 శాకమ్భరీ శివా శాన్తా శారదా శరణాగతిః ।
 శాతోదరీ శుభాచారా శుమ్భాసురవిమర్దినీ ॥ ౧౪౫ ॥
 శోభావతీ శివాకారా శక్కురార్ధశరీరిణీ ।
 శోణా శుభాశయా శుభ్రా శిరఃసన్ధానకారిణీ ॥ ౧౪౬ ॥
 శరావతీ శరానన్దా శరణ్ణ్యోత్సన్నా శుభాననా ।

శరభా శూలినీ శుద్ధా శబరీ శుకవాహనా ॥ ౧౪౭॥
 శ్రీమతీ శ్రీధరానన్దా శ్రవణానన్దదాయినీ ।
 శర్వాణీ శర్వరీవన్ద్యా షడాభిషా షడ్పతుప్రియా ॥ ౧౪౮॥
 షడాధారస్థితా దేవీ షణ్ముఖప్రియకారిణీ ।
 షడక్లరూపసుమతిసురాసురనమస్కృతా ॥ ౧౪౯॥
 సరస్వతీ సదాధారా సర్వమజ్గలకారిణీ ।
 సామగానప్రియా సూక్ష్మా సావిత్రి సామసమ్భవా ॥ ౧౫౦॥
 సర్వావాసా సదానన్దా సుస్తనీ సాగరామ్బరా ।
 సర్వైశ్వర్యప్రియా సిద్ధిః సాధుబన్ధుపరాక్రమా ॥ ౧౫౧॥
 సప్తర్షిమణ్డలగతా సోమమణ్డలవాసినీ ।
 సర్వజ్ఞా సాన్త్రకరుణా సమానాధికవర్జితా ॥ ౧౫౨॥
 సర్వోత్తుక్లా సజ్గహీనా సద్గుణా సకలేష్టదా ।
 సరఘా సూర్యతనయా సుకేశీ సోమసంహతిః ॥ ౧౫౩॥
 హిరణ్యవర్ణా హరిణీ హ్రీఙ్కారీ హంసవాహినీ ।
 క్షౌమవస్త్రపరీతాఙ్గీ క్షీరాబ్ధితనయా క్షమా ॥ ౧౫౪॥
 గాయత్రీ చైవ సావిత్రి పార్వతీ చ సరస్వతీ ।
 వేదగర్భా వరారోహా శ్రీగాయత్రీ పరామ్బికా ॥ ౧౫౫॥
 ఇతి సాహస్రకం నామ్నాం గాయత్ర్యాశ్చైవ నారద ।
 పుణ్యదం సర్వపాపఘ్నం మహాసమ్పత్తిదాయకమ్ ॥ ౧౫౬॥
 ఏవం నామాని గాయత్ర్యాస్తోషోత్పత్తికరాణి హి ।
 అష్టమ్యాం చ విశేషేణ పఠితవ్యం ద్విజైః సహ ॥ ౧౫౭॥
 జపం కృత్వా హోమపూజాధ్యానం కృత్వా విశేషతః ।
 యస్మై కస్మై న దాతవ్యం గాయత్ర్యాస్తు విశేషతః ॥ ౧౫౮॥
 సుభక్తాయ సుశిష్యాయ వక్తవ్యం భూసురాయ వై ।
 భ్రష్టేభ్యః సాధకేభ్యశ్చ బాన్ధవేభ్యో న దర్శయేత్ ॥ ౧౫౯॥
 యద్గుహే లిఖితం శాస్త్రం భయం తస్య న కస్యచిత్ ।
 చక్షులాపి స్థిరా భూత్వా కమలా తత్ర తిష్ఠతి ॥ ౧౬౦॥

ఇదం రహస్యం పరమం గుహ్యోద్గుహ్యతరం మహత్ |
 పుణ్యప్రదం మనుష్యాణాం దరిద్రాణాం నిధిప్రదమ్ || ౧౬౧||
 మోక్షప్రదం ముముక్షాణాం కామినాం సర్వకామదమ్ |
 రోగాద్వై ముచ్యతే రోగీ బద్ధో ముచ్యేత బంధనాత్ || ౧౬౨||
 బహుహత్యాసురాపానసువర్ణస్త్రయినో నరాః |
 గురుతల్పగతో వాపి పాతకాన్ముచ్యతే సకృత్ || ౧౬౩||
 అసత్ప్రతిగ్రహోచ్చైవాభక్ష్యభజ్జాద్విశేషతః |
 పాఖణ్డాన్పతముఖ్యేభ్యః పఠనాదేవ ముచ్యతే || ౧౬౪||
 ఇదం రహస్యమమలం మయోక్తం పద్మజోద్భవ |
 బ్రహ్మసాయుజ్యదం నృణాం సత్యం సత్యం న సంశయః || ౧౬౫||
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం సంహితాయాం
 ద్వాదశస్కంధే గాయత్రీసహస్రనామస్తోత్రవర్ణనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః || ౧౨.౬ ||

౧౨.౭ సప్తమోఽధ్యాయః | మన్తదీక్షావిధివర్ణనమ్ |

నారద ఉవాచ |
 శ్రుతం సహస్రనామాఖ్యం శ్రీగాయత్ర్యాః ఫలప్రదమ్ |
 స్తోత్రం మహోన్నతికరం మహాభాగ్యకరం పరమ్ || ౧||
 అధునా శ్రోతుమిచ్ఛామి దీక్షాలక్షణముత్తమమ్ |
 వినా యేన న సిద్ధ్యేత దేవీమన్తేఽధికారితా || ౨||
 బ్రాహ్మణానాం క్షత్రియాణాం విశాం స్త్రీణాం తథైవ చ |
 సామాన్యవిధినా సర్వం విస్తరేణ వద ప్రభో || ౩||
 శ్రీనారాయణ ఉవాచ |
 శ్ంబు దీక్షాం ప్రవక్ష్యామి శిష్యాణాం భావితాత్మనామ్ |
 దేవగ్నిగురుపూజాదావధికారో యయా భవేత్ || ౪||
 దివ్యం జ్ఞానం హి యా దద్యాత్కుర్యాత్పాపక్షయం తు యా |
 సైవ దీక్షేతి సమ్ప్రొక్త వేదతన్త్రవిశారదైః || ౫||
 అవశ్యం సా తు కర్తవ్యా యతో బహుఫలా మతా |
 గురుశిష్యావుభావత్రాప్యతిశుద్ధావపేక్షితౌ || ౬||

గురుస్తు విధివత్ప్రాతః కృత్యం సర్వం విధాయ చ |
 స్నానసన్ధ్యాదికం సర్వం యథావిధి విధాయ చ || ౭||
 కమణ్ణలుకరో మోసీ గృహం యాయాత్సరిత్తటాత్ |
 యాగమణ్ణపమాసాద్య విశేత్తత్రాసనే వరే || ౮||
 ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య గన్ధపుష్పవిమిశ్రితమ్ |
 సప్తవారాస్త్రమస్త్రేణ జప్తం వారి సుసాధయేత్ || ౯||
 వారిణా తేన మతిమానస్త్రమస్త్రం సముచ్చరన్ |
 ప్రోక్షయేద్ధ్వారమఖిలం తతః పూజాం సమాచరేత్ || ౧౦||
 ఊర్ధ్వోద్దుమ్బరకే దేవం గణనాథం తథా శ్రియమ్ |
 సరస్వతీం నామమస్త్రైః పూజయేద్గన్ధపుష్పకైః || ౧౧||
 ద్వారదక్షిణశాఖాయాం గంజాం విఘ్నేశమర్చయేత్ |
 ద్వారస్య వామశాఖాయాం క్షేత్రపాలం చ సూర్యజామ్ || ౧౨||
 దేహాల్యాం పూజయేదస్త్రదేవతామస్త్రమస్త్రతః |
 సర్వం దేవీమయం దృశ్యమితి సఙ్గీచ్ఛ్య సర్వతః || ౧౩||
 దివ్యానుత్సారయేద్విఘ్నానస్త్రమస్త్రజపేన తు |
 అన్తరిక్షగతాన్విఘ్నాన్వాదఘాతైస్తు భూమిగాన్ || ౧౪
 వామశాఖాం స్మృశన్నశ్చాత్ప్రవిశేద్దక్షిణాఙ్గిణా |
 ప్రవిశ్య కుమ్భం సంస్థాప్య సామాన్యార్ఘ్యం విధాయ చ || ౧౫||
 తేన చార్ఘ్యజలేనాపి నైర్మత్యాం దిశి పూజయేత్ |
 వాస్తునాథం పద్మయోనిం గన్ధపుష్పాక్షతాదిభిః || ౧౬||
 తతః కుర్యాత్పంచాగవ్యం తేన చార్ఘ్యోదకేన చ |
 తోరణస్తంభపర్వస్తం ప్రోక్షయేన్మణ్ణపం గురుః || ౧౭||
 సర్వం దేవీమయం చేదం భావయేన్మనసా కిల |
 మూలమస్త్రం జపన్భక్త్యా ప్రోక్షణం స్యాచ్ఛరణునా || ౧౮||
 శరమస్త్రం సముచ్చార్య తాడయేన్మణ్ణపక్షమామ్ |
 హుమ్మస్త్రం తు సముచ్చార్య కుర్యాదభ్యుక్షణం తతః || ౧౯||
 ధూపయేదన్తరం ధూపైర్వికిరాన్ వికిరేత్తతః |
 మార్జయేత్తాంస్తు మార్జన్యా కుశనిర్మితయా పునః || ౨౦||

ఈశానదిశి తత్పుష్పం కృత్వా సంస్థాపయేన్మునే ।
 పుణ్యాహవాచనం కృత్వా దీనానాథాంశ్చ తోషయేత్ ॥ ౨౧॥
 విశేన్ముద్వాసనే పశ్చాన్నమస్కృత్య గురుం నిజమ్ ।
 ప్రాజ్ఞుఖో విధివద్ధ్యాత్వా దేయమస్త్రస్య దేవతామ్ ॥ ౨౨॥
 భూతశుద్ధ్యాదికం కృత్వా పూర్వోక్తేనైవ వర్తమానా ।
 ఋష్యాదిన్యాసకం కుర్యాద్దేయమస్త్రస్య వై మునే ॥ ౨౩॥
 న్యసేన్మునిం తు శిరసి ముఖే ఛందః సమీరితమ్ ।
 దేవతాం హృదయామ్భోజే గుహ్యే బీజం తు పాదయోః ॥ ౨౪॥
 శక్తిం విన్యస్య పశ్చాత్తు తాలత్రయరవాత్తతః ।
 దిగ్బంధం కారయేత్పశ్చాచ్ఛోటికాభిస్త్రిభిర్నరః ॥ ౨౫॥
 ప్రాణాయామం తతః కృత్వా మూలమస్త్రమనుస్మరన్ ।
 మాతృకాం విన్యసేద్దేహ తత్ప్రకారస్తథోచ్యతే ॥ ౨౬॥
 ఓం ఆం నమ ఇతి ప్రోచ్య న్యసేచ్ఛిరసి మస్త్రవిత్ ।
 ఏవమేవ తు సర్వేషు న్యసేక్త్యానేషు వై మునే ॥ ౨౭॥
 మూలమస్త్రం షడంగం చ న్యసేదగ్గేషు సత్తమః ।
 అఙ్గష్ఠాదిష్షఙ్గులీషు హృదయాదిషు చ క్రమాత్ ॥ ౨౮॥
 నమః స్వాహావషడ్యుక్తైర్లుంవౌషట్పుటృదాన్వితైః ।
 ప్రణవాదియుతైర్మస్త్రైః షడ్భిరేవ షడంగకమ్ ॥ ౨౯॥
 వర్ణన్యాసాదికం పశ్చాన్మూలమస్త్రస్య యోజయేత్ ।
 స్థానేషు తత్తత్కల్పోక్తేష్వితి న్యాసవిధిః స్మృతః ॥ ౩౦॥
 తతో నిజే శరీరేఽస్మింశ్చిన్నయేదాసనం శుభమ్ ।
 దక్షాంసే చ న్యసేద్ధర్మం వామాంసే జ్ఞానమేవ చ ॥ ౩౧॥
 వామోరౌ చాపి వైరాగ్యం దక్షోరావథ విన్యసేత్ ।
 ఐశ్వర్యం ముఖదేశే తు మునే ధ్యాయేదధర్మకమ్ ॥ ౩౨॥
 వామపార్శ్వే నాభిదేశే దక్షపార్శ్వే తథా పునః ।
 నజ్ఞాదీశ్చాపి జ్ఞానాదీన్పూర్వోక్తానేవ విన్యసేత్ ॥ ౩౩॥
 పాదా ధర్మాదయః ప్రోక్తాః పీఠస్య మునిసత్తమ ।

అధర్మాద్యాస్తు గాత్రాణి స్పృతాని మునిపుంజవైః ॥ ౩౪ ॥
 మధ్యేనన్తం హృది స్థానే న్యసేన్మృద్వాసనే స్థలే ।
 ప్రపంచపద్మం విమలం తస్మిన్సూర్యేన్ద్రపావకాన్ ॥ ౩౫ ॥
 న్యసేత్కలాయుతాన్మస్త్రీ సజ్జేపాత్తా వదామ్యహమ్ ।
 సూర్యస్య ద్వాదశ కలాస్తా ఇన్దోః షోడశ స్పృతాః ॥ ౩౬ ॥
 దశ వహ్నాః కలాః ప్రోక్తాస్తాభిర్యుక్తాన్స్తు తాన్స్మరేత్ ।
 సత్త్వం రజస్తమశ్చైవ న్యసేతేషామథోపరి ॥ ౩౭ ॥
 ఆత్మానమస్తరాత్మానం పరమాత్మానమేవ చ ।
 జ్ఞానాత్మానం న్యసేద్విద్వానిత్థం పీఠస్య కల్పనా ॥ ౩౮ ॥
 అముకాసనాయ నమ ఇతి మన్తేణ సాధకః ।
 ఆసనం పూజయిత్వా తు తస్మిన్స్థాయేత్పరామ్బికామ్ ॥ ౩౯ ॥
 కల్పోక్తవిధినా మస్త్రీ దేయమస్త్రస్య దేవతామ్ ।
 మానసైరుపచారైశ్చ పూజయేత్తాం యథావిధి ॥ ౪౦ ॥
 ముద్రాః ప్రదర్శయేద్విద్వాన్కల్పోక్తా మోదకారికాః ।
 యాభిర్విరచితాభిస్తు మోదో దేవ్యాస్తు జాయతే ॥ ౪౧ ॥
 శ్రీనారాయణ ఉవాచ ।
 తతః స్వవామభాగాగ్రే షట్కోణోపరి వర్తులమ్ ।
 చతురస్రయుతం సమ్యక్పథ్యే మణ్డలమాలిఖేత్ ॥ ౪౨ ॥
 మధ్యే త్రికోణం సంలిఖ్య శఙ్ఖముద్రాం ప్రదర్శయేత్ ।
 షడఙ్గాని చ షట్కోణేష్వర్చయేత్కుసుమాదిభిః ॥ ౪౩ ॥
 అగ్న్యాదిషు తు కోణేషు షడఙ్గార్చనమాచరేత్ ।
 ఆధారపాత్రమాదాయ శఙ్ఖస్య మునిసత్తమ ॥ ౪౪ ॥
 ఆస్తమన్తేణ సమ్ప్రోక్ష్య స్థాపయేత్తత్ర మణ్డలే ।
 మం వహ్నిమణ్డలాయోక్త్యా తతో దశకలాత్మనే ॥ ౪౫ ॥
 అముకదేవ్యా అర్ఘ్యపాత్రస్థానాయ నమ ఇత్యపి ।
 మన్త్రోఽయముక్తః శఙ్ఖస్యాప్యాధారస్థాపనే బుధైః ॥ ౪౬ ॥
 ఆధారే పూర్వమారభ్య ప్రదక్షిణక్రమేణ తు ।

దశ వహ్నికలాః పూజ్యా వహ్నిమణ్డలసంస్థితాః ॥ ౪౭॥

తతో వై మూలమస్త్రేణ ప్రోక్షితం శక్తిముత్తమమ్ ।

స్థాపయేత్తత్ర చాధారే మూలమస్త్రమనుస్మరన్ ॥ ౪౮॥

అం సూర్యమణ్డలాయోక్త్యా ద్వాదశాస్తే కలాత్మనే ।

అముకదేవ్యర్ష్యపాత్రాయ నమ ఇత్యుచ్చరేత్తతః ॥ ౪౯॥

శం శక్తాయ పదం ప్రోచ్య నమ ఇత్యేతదుచ్చరేత్ ।

ప్రోక్షయేత్తేన తం శక్తిం తస్మిన్ద్వాదశ పూజయేత్ ॥ ౫౦॥

సూర్యస్య ద్వాదశ కలాస్తపన్యాద్యా యథాక్రమమ్ ।

విలోమమాతృకాం ప్రోచ్య మూలమస్త్రం విలోమకమ్ ॥ ౫౧॥

జలైరాపూరయేచ్ఛక్తిం తత్ర చేన్దోః కలాం న్యసేత్ ।

ఓం సోమమణ్డలాయోక్త్యాస్తే షోడశకలాత్మనే ॥ ౫౨॥

అముకార్ఘ్యామృతాయేతి హృన్మన్త్రాన్తో మనుః స్మృతః ।

పూజయేన్మనునా తేన జలం తు సృణీముద్రయా ॥ ౫౩॥

తీర్థాన్యావాహ్యా తత్రైవాప్యష్టకృత్వో జపేన్మనుమ్ ।

షడఙ్గాని జలే న్యస్య హృదా సమ్పూజయేదపః ॥ ౫౪॥

అష్టకృత్వో జపేన్మూలం చాదయేన్మత్స్యముద్రయా ।

తతో దక్షిణదిగ్భాగే శక్తిస్య ప్రోక్షణీం న్యసేత్ ॥ ౫౫॥

శక్తిమ్బు కిఞ్చిన్నిక్షిప్య ప్రోక్షయేత్తేన సర్వతః ।

పూజాద్రవ్యం నిజాత్మానం విశుద్ధం భావయేత్తతః ॥ ౫౬॥

శ్రీనారాయణాయ ఉవాచ ।

తతః స్వపురతో వేద్యాం సర్వతోభద్రమణ్డలమ్ ।

సంలిఖ్య కర్ణికామధ్యం పూరయేచ్ఛాలితణ్డలైః ॥ ౫౭॥

ఆస్తీర్య దరాభింస్తత్రైవ న్యసేత్కూర్పం సలక్షణమ్ ।

ఆధారశక్తిమారభ్య పీఠమన్వన్తమర్చయేత్ ॥ ౫౮॥

నిర్వృణం కుమ్భమాదాయాప్యస్త్రాద్భిః ఙ్ఖలితాన్తరమ్ ।

తస్తునా వేష్టయేత్తం తు త్రిగుణేనారుణేన చ ॥ ౫౯॥

నవరత్నోదరం కూర్చయతం గన్ధాదిపూజితమ్ ।

స్థాపయేత్తత్ర పీఠే తు తారమస్త్రేణ దేశికః ॥ ౬౦॥
 ఐక్యం కుమ్భస్య పీఠస్య భావయేత్పూరయేత్తతః ।
 మాతృకాం ప్రతిలోమేన జపంస్తీర్థోదకైర్మునే ॥ ౬౧॥
 మూలమస్త్రం చ సజ్జాప్య పూరయేద్దేవతాధియా ।
 అశ్వత్థపనసామ్రాణాం కోమలైర్వపపల్లవైః ॥ ౬౨॥
 ఛాదయేత్కుమ్భవదనం చషకం సఫలాక్షతమ్ ।
 సంస్థాపయేత మతిమాన్ వస్త్రయుగ్మేన వేష్టయేత్ ॥ ౬౩॥
 ప్రాణస్థాపనమస్త్రేణ ప్రాణస్థాపనమాచరేత్ ।
 ఆహానాదిముద్రాభిర్మోదయేద్దేవతాం పరామ్ ॥ ౬౪॥
 ధ్యాయేత్తాం పరమేశానీం కల్పోక్షేన ప్రకారతః ।
 స్వాగతం కుశలప్రశ్నం దేవ్యా అగ్రే సముచ్చరేత్ ॥ ౬౫॥
 పాద్యం దద్యాత్తతోఽప్యర్ఘ్యం తతశ్చాచమనీయకమ్ ।
 మధుపర్కం చ సాభ్యక్తం దేవ్యై స్నానం నివేదయేత్ ॥ ౬౬॥
 వాససీ చ తతో దద్యాద్దక్షేణే సునిర్మలే ।
 నానామణిగణాకీర్ణానాకల్పాన్కల్పయేత్తతః ॥ ౬౭॥
 మనునా పుటిత్తైర్వరైర్మాతృకాయా విధానతః ।
 దేవ్యా అక్లేషు విన్యస్య చన్దనాద్యైః సమర్చయేత్ ॥ ౬౮॥
 గంధః కాలాగురుభవః కర్పూరేణ సమన్వితః ।
 కాశ్మీరం చన్దనం చాపి కస్తూరీసహితం మునే ॥ ౬౯॥
 కున్దపుష్పాదిపుష్పాణి పరదేవ్యై సమర్చయేత్ ।
 ధూపోఽగురుపురువ్రాతోశీరచన్దనశర్కరాః ॥ ౭౦॥
 మధుమిశ్రాః స్పృతా దేవ్యాః ప్రియా ధూపాత్మనా సదా ।
 దీపాననేకాన్దత్వాథ నైవేద్యం దర్శయేత్సుధీః ॥ ౭౧॥
 ప్రతిద్రవ్యం జలం దద్యాత్ప్రోక్షణీస్థం న చాన్యథా ।
 తతః కుర్యాదజ్గపూజాం కల్పోక్తావరణాని చ ॥ ౭౨॥
 సాక్షాం దేవీమథాభ్యర్చ్య వైశ్వదేవం తతశ్చరేత్ ।
 దక్షిణే స్థణ్ణీలం కృత్వా తత్రాధాయ హుతాశనమ్ ॥ ౭౩॥

మూర్తిస్థాం దేవతాం తత్రావాహ్య సమూజ్య చ క్రమాత్ ।

తారవ్యాహృతిభిర్హుత్వా మూలమస్త్రేణ వై తతః ॥ ౭౪ ॥

పఞ్చవింశతివారం తు పాయసేన ససర్పిషా ।

హునేత్పశ్చాద్వ్యాహృతిభిః పునశ్చ జహుయాన్మనే ॥ ౭౫ ॥

గన్ధాద్వైరర్చయిత్వా చ దేవీం పీఠే తు యోజయేత్ ।

వహ్నిం విసృజ్య హవిషా పఠితో వికిరేద్భులిమ్ ॥ ౭౬ ॥

దేవతాయాః పార్షదేభ్యో గన్ధపుష్పాదిసంయుతాన్ ।

పఞ్చోపచారాన్స్తత్వాథ తామ్బూలం ఛత్రచామరే ॥ ౭౭ ॥

దద్యాద్దేవ్యై తతో మస్త్రం సహస్రావృత్తితో జపేత్ ।

జపం సమర్ప్య వైశాన్యాం వికిరే దిశి సంస్థితే ॥ ౭౮ ॥

కర్కరీం స్థాపయేత్తస్యాం దుర్గామావాహ్య పూజయేత్ ।

రక్ష రక్షేతి చోచ్ఛార్య నాలముక్తేన వారిణా ॥ ౭౯ ॥

అస్త్రమస్త్రం జపన్దేశం సేవయేత్తు ప్రదక్షిణమ్ ।

కర్కరీం స్థాపయేత్థానే పూజయేచ్ఛాస్త్రదేవతామ్ ॥ ౮౦ ॥

పశ్చాద్గురుస్తు శిష్యేణ సహ భుజ్జీత వాగ్యతః ।

తస్యాం రాత్రౌ తు తద్వేద్యాం నిద్రాం కుర్యాత్ప్రయత్నతః ॥ ౮౧ ॥

శ్రీనారాయణ ఉవాచ ।

తతః కుణ్డస్య సంస్కారం స్థణ్డీలస్య చ వా మునే ।

ప్రవక్ష్యామి సమాసేన యథావిధి విధానతః ॥ ౮౨ ॥

మూలమస్త్రం సముచ్ఛార్య వీక్షయేదస్త్రమస్త్రతః ।

ప్రోక్షయేత్తాడనం కుర్యాత్తేనైవ కవచేన తు ॥ ౮౩ ॥

అభ్యుక్షణం సముద్దిష్టం తిస్తస్తిస్తతః పరమ్ ।

ప్రాగగ్రా ఉదగగ్రాశ్చ లిఖేల్లేఖాః సమస్తతః ॥ ౮౪ ॥

ప్రణవేన సమభ్యుక్ష్య పీఠం దేవ్యాః సమర్చయేత్ ।

అధారశక్తిమారభ్య పీఠమన్త్రావసానకమ్ ॥ ౮౫ ॥

తస్మిన్నీఠే సమావాహ్య శివో పరమకారణౌ ।

గన్ధాద్వైరుపచారైశ్చ పూజయేత్తౌ సమాహితః ॥ ౮౬ ॥

దేవీం ధ్యాయేదృతుస్నాతాం సంసక్తాం శఙ్కరేణ తు ।
 కామాతురాం తయోః క్రీడాం కిఞ్చత్కాలం విభావయేత్ ॥ ౮౭ ॥
 అథ వహ్నిం సమాదాయ పాత్రేణ పురతో న్యసేత్ ।
 క్రవ్యాదాంశం పరిత్యజ్య పూరోష్ఠైర్వీక్షణాదిభిః ॥ ౮౮ ॥
 సంస్కృత్య వహ్నిం రం బీజముచ్చార్ష తదనన్తరమ్ ।
 చైతన్యం యోజయేత్తస్మిన్పుణవేనాభిమన్తయేత్ ॥ ౮౯ ॥
 సప్తవారం తతో ధేనుముద్రాం సన్తర్కయేద్గురుః ।
 శరేణ రక్షితం కృత్వా తనుత్రేణావగుణ్యయేత్ ॥ ౯౦ ॥
 అర్చితం త్రిః పరిభ్రామ్య ప్రాదక్షిణ్యేన సత్తమః ।
 కుణ్డోపరి జపంస్తారం జానుస్పృష్టమహీతలః ॥ ౯౧ ॥
 శివబీజధియా దేవ్యా యోనౌ వహ్నిం వినిక్షిపేత్ ।
 ఆచామయేత్తతో దేవం దేవీం చ జగదమ్బికామ్ ॥ ౯౨ ॥
 చిత్పిఙ్గల హనదహపచయుగ్మం తతః పరమ్ ।
 సర్వజ్ఞాజ్ఞాపయ స్వాహా మన్త్రోఽయం వహ్నిదీపనే ॥ ౯౩ ॥
 అగ్నిం ప్రజ్వలితం వందే జాతవేదం హుతాశనమ్ ।
 సువర్ణవర్ణమమలం సమిధం విశ్వతోముఖమ్ ॥ ౯౪ ॥
 మన్త్రేణానేన తం వహ్నిం స్తువీత పరమాదరాత్ ।
 తతో న్యసేద్వహ్నిమన్త్రం షడఙ్గం దేశికోత్తమః ॥ ౯౫ ॥
 సహస్రార్చిః సస్వస్తిపూర్ణ ఉత్తిష్ఠపురుషః స్మృతః ।
 ధూమవ్యాపీ సప్తజిహ్వో ధనుర్ధర ఇతి క్రమాత్ ॥ ౯౬ ॥
 జాతియుక్తాః షడఙ్గాః స్యుః పూర్వస్థానేషు విన్యసేత్ ।
 ధ్యాయేద్వహ్నిం హేమవర్ణం త్రినేత్రం పద్మసంస్థితమ్ ॥ ౯౭ ॥
 ఇష్టశక్తిస్వస్తికాభీర్ధారకం మఙ్గలం పరమ్ ।
 పరిషిఞ్చేత్తతః కుణ్డం మేఖలోపరి మన్తవిత్ ॥ ౯౮ ॥
 దర్భైః పరిస్తరేత్పశ్చాత్పరిధీన్విన్యసేదథ ।
 త్రికోణవృత్తషట్కోణం సాష్టపత్రం సభూపురమ్ ॥ ౯౯ ॥
 యన్త్రం విభావయేద్వహ్నిః పూర్వం వా సంలిఖేదథ ।

తస్మధ్యే పూజయేద్వహ్నిం మస్త్రేణానేన వై మునే ॥ ౧౦౦ ॥

వైశ్వానర తతో జాతవేదః పశ్చాదిహావహా ।

లోహితాక్షపదం ప్రోక్త్వా సర్వకర్మాణి సాధయ ॥ ౧౦౧ ॥

వహ్నిజాయాన్తకో మస్త్రస్తేన వహ్నిం తు పూజయేత్ ।

మధ్యే షట్స్వపి కోణేషు హిరణ్యా గగనా తథా ॥ ౧౦౨ ॥

రక్తా కృష్ణా సుప్రభా చ బహురూపాతిరక్తికా ।

పూజయేత్సప్తజహ్వస్తాః కేసరేష్వజ్జపూజనమ్ ॥ ౧౦౩ ॥

దలేషు పూజయేన్మూర్తీః శక్తిస్వస్తికధారిణీ ।

జాతవేదాః సప్తజహ్వో హవ్యవాహన ఏవ చ ॥ ౧౦౪ ॥

అశ్వోదరజసంజ్ఞోఽన్యః పునర్వైశ్వానరాహ్వయః ।

కౌమారతేజాః స్యాద్విశ్వముఖో దేవముఖః స్మృతః ॥ ౧౦౫ ॥

తారాగ్నయే పదాద్యాః స్యుర్నత్యంతా వహ్నిమూర్తయః ।

లోకపాలాంశ్చతుర్దిక్షు వజ్రాద్యాయుధసంయుతాన్ ॥ ౧౦౬ ॥

శ్రీనారాయణ ఉవాచ ।

తతః స్రుక్కువసంస్కారావాజ్యసంస్కార ఏవ చ ।

కృత్వా హోమం తతః కుర్యాత్సువేణాదాయ వై ఘృతమ్ ॥ ౧౦౭ ॥

దక్షిణార్ధృతభాగాత్తు వహ్నిర్దక్షిణలోచనే ।

జహుయాదగ్నయే స్వాహేత్యేవం వై వామతోఽన్యతః ॥ ౧౦౮ ॥

సోమాయ స్వాహేతి మధ్యార్ధృతమాదాయ సత్తమ ।

అగ్నిషోమాభ్యాం స్వాహేతి మధ్యనేత్రే హునేత్తతః ॥ ౧౦౯ ॥

పునర్దక్షిణభాగాత్తు ఘృతమాదాయ వై ముఖే ।

అగ్నయే స్విష్టకృత్వాహేత్యనేవైవ హునేత్తతః ॥ ౧౧౦ ॥

సతారాభిర్వాహృతిభిరుహుయాదథ సాధకః ।

జహుయాదగ్నిమస్త్రేణ త్రివారం తు తతః పరమ్ ॥ ౧౧౧ ॥

తతస్తు ప్రణవేనైవపశ్యష్టావష్టౌ ఘృతాహుతీః ।

గర్భాధానాదిసంస్కారకృతే తు జహుయాన్మనే ॥ ౧౧౨ ॥

గర్భాధానం పుంసవనం సీమన్తోన్నయనం తతః ।

జాతకర్మ నామకర్మాప్యపనిష్కృమణం తథా ॥ ౧౧౩ ॥

కమణ్ణలుకరం శుద్ధం కుణ్ణస్యాన్తికమానయేత్ |
 నమస్కృత్య తతః శిష్యో గురూనథ సభాసదః || ౧౨౭||
 కులదేవం నమస్కృత్య విశేత్తత్రాథ విష్టరే |
 గురుస్తతస్తు తం శిష్యం కృపాదృష్ట్యా విలోకయేత్ || ౧౨౮||
 తచ్చైతన్యం నిజే దేహే భావయేత్సక్లతం త్వితి |
 తతః శిష్యతనుస్థానామధ్వనాం పరిశోధనమ్ || ౧౨౯||
 కుర్యాత్తు హోమతో విద్వాన్తివ్యదృష్ట్యవలోకనాత్ |
 యేన జాయేత శుద్ధాత్మా యోగ్యో దేవాద్యనుగ్రహే || ౧౩౦||
 శ్రీనారాయణ ఉవాచ |
 తనౌ ధ్యాయేత్తు శిష్యస్య షడధ్వనః కమేణ తు |
 పాదయోస్తు కలాధ్వానమన్దౌ తత్త్వాధ్వకం పునః || ౧౩౧||
 నాభౌ తు భువనాధ్వానం వర్ణాధ్వానం తథా హృది |
 పదాధ్వానం తథా భాలే మన్త్రాధ్వానం తు మూర్ధని || ౧౩౨||
 శిష్యం స్పృశంస్తు కూర్చేన తిలైరాజ్యపరిప్లుతైః |
 శోధయామ్యముమధ్వానం స్వాహేతి మనుముచ్చరన్ || ౧౩౩||
 తారాఢ్యం జహుయాదష్టవారం ప్రత్యధ్వమేవ హి |
 షడధ్వనస్తతస్తాంస్తు లీనాన్ బ్రహ్మణి భావయేత్ || ౧౩౪||
 పునరుత్పాదయేత్సాత్సృష్టిమార్గేణ వై గురుః |
 ఆత్మస్థితం తచ్చైతన్యం పునః శిష్యే తు యోజయేత్ || ౧౩౫||
 పూర్ణాహుతిం తతో హుత్వా దేవతాం కలశే నయేత్ |
 పునర్యాహృతిభిర్హుత్వా వహ్నోరజ్ఞాహుతీస్తథా || ౧౩౬||
 ఏకైకశో గురుర్గత్త్వా విస్పృజేద్వహ్నిమాత్మని |
 తతః శిష్యస్య నేత్రే తు బద్ధీయాద్వాససా గురుః || ౧౩౭||
 నేత్రమనేత్రణ తం శిష్యం కుణ్ణతో మణ్ణలం నయేత్ |
 పుష్యాఞ్జాలిం ముఖ్యదేవ్యాం కారయేచ్ఛిష్యహస్తతః || ౧౩౮||
 నేత్రబద్ధం నిరాకృత్య వేశయేత్కుశవిష్టరే |
 భూతశుద్ధిం శిష్యదేహే కుర్యాతోప్రకీన వర్తనా || ౧౩౯||
 మన్త్రోదితాంస్తథా న్యాసాన్కృత్వా శిష్యతనౌ తతః |

మణ్డలే వేశయేచ్ఛిష్యమన్యస్మిన్కుమ్భసంస్థితాన్ ॥ ౧౪౦॥

పల్లవాఞ్శ్చిష్యశిరసి విన్యసేన్మాతృకాం జపేత్ |
కలశస్థజలైః శిష్యం స్నాపయేద్దేవతాత్మకైః ॥ ౧౪౧॥

వర్ధనీజలసేకం చ కుర్యాద్రక్షార్థమజ్ఞానా |
తతః శిష్యః సముత్థాయ వాససీ పరిధాయ చ ॥ ౧౪౨॥

కృతభస్మావలేపశ్చ సంవిశేద్గురుసన్నిధౌ |
తతో గురుః స్వకీయాత్తు హృదయాన్నిర్గతాం శివామ్ ॥ ౧౪౩॥

ప్రవిష్టాం శిష్యహృదయే భావయేత్కరుణానిధిః |
పూజయేద్గన్ధపూషాద్వైక్యం వై భావయంత్యయోః ॥ ౧౪౪॥

తతస్త్రింశో దక్షకర్ణే శిష్యస్యోపదిశేద్గురుః |
మహామన్తం మహాదేవ్యాః స్వహస్తం శిరసి న్యసన్ ॥ ౧౪౫॥

అష్టోత్తరశతం మన్తం శిష్యోఽపి ప్రజపేన్మునే |
దణ్డవత్పుణమేదుభామౌ తం గురుం దేవతాత్మకమ్ ॥ ౧౪౬॥

సర్వస్వమర్చయేత్తస్మై యావజ్జీవమనన్యధీః |
ఋత్విగోభ్యో దక్షిణాం దత్త్వా బ్రాహ్మణాంశ్చాపి భోజయేత్ ॥ ౧౪౭॥

సువాసినీః కుమారీశ్చ బటుకాంశ్చైవ సర్వశః |
దీనానాథాన్దరిద్రాంశ్చ విత్తశాత్యవివర్జితః ॥ ౧౪౮॥

కృతార్థతాం స్వస్య బుద్ధ్వా నిత్యమారాధయేన్మనుమ్ |
ఇతి తే కథితః సమ్యగ్గీఞ్చావిధిరనుత్తమః ॥ ౧౪౯॥

విమ్బశ్శైతదశేషేణ భజ దేవీపదామ్బుజమ్ |
నాన్యస్తు పరమో ధర్మో బ్రాహ్మణస్యాత్ర విద్యతే ॥ ౧౫౦॥

వైదికః స్వస్యగృహ్యోక్తక్రమేణోపదిశేన్మనుమ్ |
తాన్త్రికస్తన్తరీత్యా తు స్థితిరేషా సనాతనీ ॥ ౧౫౧॥

తత్తదుక్తప్రయోగాంస్తే తే తే కుర్యుర్న చాన్యథా |
శ్రీనారాయణ ఉవాచ |
ఇతి సర్వం మయాఖ్యాతం యత్పుష్టం నారద త్వయా ॥ ౧౫౨॥

అతః పరం పరామ్బాయా భజ నిత్యం పదామ్బుజమ్ |
నిత్యమారాధ్య తచ్ఛాహం నిర్వృతిం పరమాం గతః ॥ ౧౫౩॥

వ్యాస ఉవాచ ।

ఇతి రాజన్నారదాయ ప్రోక్ష్యా సర్వమనుత్తమమ్ ।
సమాధిమీలితాక్షస్తు దధ్యా దేవీపదాముబ్బజమ్ ॥ ౧౫౪ ॥

నారాయణస్తు భగవాన్ మునివర్యశిఖామణిః ।
నారదోఽపి తతో నత్వా గురుం నారాయణం పరమ్ ।
జగమ సద్యస్తవనే దేవీదర్శనలాలసః ॥ ౧౫౫ ॥

ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం సంహితాయాం
ద్వాదశస్కంధే మన్త్రదీక్షావిధివర్ణనం నామ సప్తమోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౭ ॥

౧౨.౮ అష్టమోఽధ్యాయః । పరాశక్తేరావిర్భావవర్ణనమ్ ।

జనమేజయ ఉవాచ ।

భగవన్నర్వధర్మజ్ఞ సర్వశాస్త్రవతాంవర ।
ద్విజాతీనాం తు సర్వేషాం శక్త్యుపాస్తిః శ్రుతీరితా ॥ ౧ ॥

సన్ధ్యాకాలత్రయేఽన్యస్మిన్ కాలే నిత్యతయా విభో ।
తాం విహాయ ద్విజాః కస్మాద్గృహ్ణీయుశ్చన్యదేవతాః ॥ ౨ ॥

దృశ్యన్తే వైష్ణవాః కేచిద్ధాణపత్వాస్తథాపరే ।
కాపాలికాశ్చినమార్గరతా వల్కలధారిణః ॥ ౩ ॥

దిగమ్బురాస్తథా బౌద్ధాశ్చార్వారా ఏవమాదయః ।
దృశ్యన్తే బహవో లోకే వేదశ్రద్ధావివర్జితాః ॥ ౪ ॥

కిమత్ర కారణం బ్రహ్మాంస్తద్భవాన్ వక్తుమర్హతి ।
బుద్ధిమన్తః పణ్డీతాశ్చ నానాతర్కవిచక్షణాః ॥ ౫ ॥

అపి సన్త్యేవ వేదేషు శ్రద్ధయా తు వివర్జితాః ।
న హి కశ్చిత్స్వికల్యాణం బుద్ధ్యా హాతుమిహేచ్ఛతి ॥ ౬ ॥

కిమత్ర కారణం తస్మాద్విద వేదవిదాంవర ।
మణిద్వీపస్య మహిమా వర్ణితో భవతా పురా ॥ ౭ ॥

కీదృక్ తదస్తి యద్దేవ్యాః పరం స్థానం మహత్తరమ్ ।
తచ్ఛాపి వద భక్తాయ శ్రద్ధధానాయ మేఽనఘ ॥ ౮ ॥

ప్రసన్నాస్తు వదన్యైవ గురవో గుహ్యమప్యత |
 సూత ఉవాచ |
 ఇతి రాజ్ఞో వచః శ్రుత్వా భగవాన్ బాదరాయణః || ౯ ||
 నిజగాద తతః సర్వం క్రమేణైవ మునీశ్వరాః |
 యచ్ఛుత్వా తు ద్విజాతీనాం వేదశ్రద్ధా వివర్ణతే || ౧౦ ||
 వ్యాస ఉవాచ |
 సమ్యక్పుష్టం త్వయా రాజన్ సమయే సమయోచితమ్ |
 వృద్ధిమానసి వేదేషు శ్రద్ధావాంఛైవ లక్ష్యసే || ౧౧ ||
 పూర్వం మదోద్ధతా దైత్యా దేవైర్యుద్ధం తు చక్రే |
 శతవర్షం మహారాజ మహావిస్మయకారకమ్ || ౧౨ ||
 నానాశస్త్రప్రహరణం నానామాయావిచిత్రితమ్ |
 జగత్క్షయకరం నూనం తేషాం యుద్ధమభూన్నుప || ౧౩ ||
 పరాశక్తికృపావేశాద్దేవైరైత్యా జితా యుధి |
 భువం స్వర్గం పరిత్యజ్య గతాః పాతాలవేశ్మని || ౧౪ ||
 తతః ప్రహర్షితా దేవాః స్వపరాక్రమవర్ణనమ్ |
 చక్రుః పరస్పరం మోహాత్సాభిమానాః సమస్తతః || ౧౫ ||
 జయోఽస్మాకం కుతో న స్యాదస్మాకం మహిమా యతః |
 సర్వోత్తరః కుత్ర దైత్యాః పామరా నిష్పరాక్రమాః || ౧౬ ||
 సృష్టిస్థితిక్షయకరా వయం సర్వే యశస్వినః |
 అస్మదగ్రే పామరాణాం దైత్యానాం చైవ కా కథా || ౧౭ ||
 పరాశక్తిప్రభావం తే న జ్ఞాత్వా మోహమాగతాః |
 తేషామనుగ్రహం కర్తుం తదైవ జగదమ్బికా || ౧౮ ||
 ప్రాదురాసీత్కృపాపూర్ణా యక్షరూపేణ భూమిప |
 కోటిసూర్యప్రతీకాశం చన్ద్రకోటిసుశీతలమ్ || ౧౯ ||
 విద్యుతోక్తిసమానాభం హస్తపాదాదివర్జితమ్ |
 అదృష్టపూర్వం తద్దృష్ట్యా తేజః పరమసున్దరమ్ || ౨౦ ||
 సవిస్మయాస్తదా ప్రోచుః కిమిదం కిమిదం త్వితి |
 దైత్యానాం చేష్టితం కిం వా మాయా కాపి మహీయసీ || ౨౧ ||

కేనచిన్నిర్మితా వాథ దేవానాం స్మయకారిణీ ।
 సమ్భూయ తే తదా సర్వే విచారం చక్రురుత్తమమ్ ॥ ౨౨॥
 యక్షస్య నికటే గత్వా ప్రప్లవ్యం కస్త్యమిత్యపి ।
 బలాబలం తతో జ్ఞాత్వా కర్తవ్యా తు ప్రతిక్రియా ॥ ౨౩॥
 తతో వహ్నిం సమాహూయ ప్రోవాచేన్ద్రః సురాధిపః ।
 గచ్ఛ వహ్నో త్వమస్మాకం యతోఽసి ముఖముత్తమమ్ ॥ ౨౪॥
 తతో గత్వా తు జానీహి కిమిదం యక్షమిత్యపి ।
 సహస్రాక్షవచః శ్రుత్వా స్వపరాక్రమగర్భితమ్ ॥ ౨౫॥
 వేగాత్స నిర్గతో వహ్నిర్యయౌ యక్షస్య సన్నిధౌ ।
 తదా ప్రోవాచ యక్షస్తం త్వం కోఽసీతి హుతాశనమ్ ॥ ౨౬॥
 వీర్యం చ త్వయి కిం యత్తద్వద సర్వం మమాగ్రతః ।
 అగ్నిరస్మి తథా జాతవేదా ఆస్మీతి సోఽబ్రవీత్ ॥ ౨౭॥
 సర్వస్య దహనే శక్తిర్మయి విశ్వస్య తిష్ఠతి ।
 తదా యక్షం పరం తేజస్తదగ్రే నిదధౌ తృణమ్ ॥ ౨౮॥
 దహ్నానం యది తే శక్తిర్విశ్వస్య దహనేఽస్తి హి ।
 తదా సర్వబలేనైవాకరోద్యత్నం హుతాశనః ॥ ౨౯॥
 న శశాక తృణం దగ్ధం లజ్జితోఽగాత్సురాన్పుతి ।
 పృష్ఠే దేవైస్తు వృత్తాన్తే సర్వం ప్రోవాచ హవ్యభుక్ ॥ ౩౦॥
 వృథాభిమానో హ్యస్మాకం సర్వేశత్వాదికే సురాః ।
 తతస్తు వృత్రహో వాయుం సమాహూయేదమబ్రవీత్ ॥ ౩౧॥
 త్వయి ప్రోతం జగత్సర్వం త్వచ్చేష్టాభిస్తు చేష్ఠితమ్ ।
 త్వం ప్రాణరూపః సర్వేషాం సర్వశక్తివిధారకః ॥ ౩౨॥
 త్వమేవ గత్వా జానీహి కిమిదం యక్షమిత్యపి ।
 నాన్యః కోఽపి సమర్థోఽస్తి జ్ఞాతుం యక్షం పరం మహాః ॥ ౩౩॥
 సహస్రాక్షవచః శ్రుత్వా గుణగౌరవగుమ్భితమ్ ।
 సాభిమానో జగమాశు యత్ర యక్షం విరాజతే ॥ ౩౪॥
 యక్షం దృష్ట్వా తతో వాయుం ప్రోవాచ మృదుభాషయా ।

కోఽని త్వం త్వయి కా శక్తిర్వద సర్వం మమాగ్రతః ॥ ౩౫॥

తతో యక్షవచః శ్రుత్వా గర్వేణ మరుదబ్రవీత్ ।

మాతరిశ్వాహమస్మీతి వాయురస్మీతి చాబ్రవీత్ ॥ ౩౬॥

వీర్యం తు మయి సర్వస్య చాలనే గ్రహణేఽస్తి హి ।

మచ్ఛేష్టయా జగత్సర్వం సర్వవ్యాపారవద్భవేత్ ॥ ౩౭॥

ఇతి శ్రుత్వా వాయువాణీం నిజగాద పరం మహాః ।

తృణమేతత్తవగ్రే యత్తచ్చాలయ యథేస్పితమ్ ॥ ౩౮॥

నోచేద్గర్వం విహాయైనం లజ్జితో గచ్ఛ వాసవమ్ ।

శ్రుత్వా యక్షవచో వాయుః సర్వశక్తిసమన్వితః ॥ ౩౯॥

ఉద్యోగమకరోత్తచ్చ స్వస్థానాన్న చచాల హా ।

లజ్జితోఽగాద్దేవపార్శ్వే హిత్యా గర్వం స చానిలః ॥ ౪౦॥

వృత్తాన్తమవదత్సర్వం గర్వనిర్వాపకారణమ్ ।

నైతంజ్ఞాతుం సమర్థాః స్య మిథ్యాగర్వాభిమానినః ॥ ౪౧॥

అతౌకికం భాతి యక్షం తేజః పరమదారుణమ్ ।

తతః సర్వే సురగణాః సహస్రాక్షం సమూచిరే ॥ ౪౨॥

దేవరాడసి యస్మాత్త్వం యక్షం జాసీహి తత్త్వతః ।

తత ఇన్ద్రో మహాగర్వాత్తద్యక్షం సముపాద్రవత్ ॥ ౪౩॥

ప్రాద్రవచ్చ పరం తేజో యక్షరూపం పరాత్పరమ్ ।

అన్తర్దానం తతః ప్రాప తద్యక్షం వాసవగ్రతః ॥ ౪౪॥

అతీవ లజ్జితో జాతో వాసవో దేవరాడపి ।

యక్షసమ్భాషణాభావల్లఘుత్వం ప్రాప చేతసి ॥ ౪౫॥

అతః పరం న గన్తవ్యం మయా తు సురసంసది ।

కిం మయా తత్ర వక్తవ్యం స్వలఘుత్వం సురాన్పుతి ॥ ౪౬॥

దేహత్యాగో వరస్తస్మాన్నానో హి మహతాం ధనమ్ ।

మానే నష్టే జివితం తు మృతితుల్యం న సంశయః ॥ ౪౭॥

ఇతి నిశ్చిత్స్య తత్రైవ గర్వం హిత్యా సురేశ్వరః ।

చరిత్రమీదృశం యస్య తమేవ శరణం గతః ॥ ౪౮॥

తస్మిన్నేవ క్షణే జాతా వ్యోమవాణీ నభస్తలే ।
 మాయాబీజం సహస్రాక్ష జప తేన సుఖీ భవ ॥ ౪౯॥
 తతో జజాప పరమం మాయాబీజం పరాత్పరమ్ ।
 లక్షవర్షం నిరాహారో ధ్యానమీలితలోచనః ॥ ౫౦॥
 అకస్మాత్ప్రైత్రమాసీయనవమ్యాం మధ్యగే రవౌ ।
 తదేవావిరభూత్తేజస్తస్మిన్నేవ స్థలే పునః ॥ ౫౧॥
 తేజోమణ్డలమధ్యే తు కుమారీం నవయౌవనామ్ ।
 భాస్వజ్జపాప్రసూనాభాం బాలకోటిరవిప్రభామ్ ॥ ౫౨॥
 బాలశీతాంశముకుటాం వస్త్రాన్తర్వ్యజ్ఞోతస్తనీమ్ ।
 చతుర్భిర్వరహస్తైస్తు వరపాశాఙ్కుశాభయాన్ ॥ ౫౩॥
 దధానాం రమణీయాక్షీం కోమలాఙ్గలతాం శివామ్ ।
 భక్తకల్పద్రుమామమ్బాం నానాభూషణభూషితామ్ ॥ ౫౪॥
 త్రినేత్రాం మల్లికామాలాకబరీజూటశోభితామ్ ।
 చతుర్దిక్షు చతుర్వేదైర్మూర్తిమద్భిరభిష్టుతామ్ ॥ ౫౫॥
 దస్తచ్ఛటాభిరభితః పద్మరాగీకృతక్షమామ్ ।
 ప్రసన్నస్మేరవదనాం కోటికన్ధర్పసున్ధరామ్ ॥ ౫౬॥
 రక్తామ్బరపరీధానాం రక్తవన్దనచర్చితామ్ ।
 ఉమాభిధానాం పురతో దేవీం హైమవతీం శివామ్ ॥ ౫౭॥
 నిర్వాణకరుణామూర్తిం సర్వకారణకారణామ్ ।
 దదర్శ వాసవస్తత్ర ప్రేమగర్గదితాన్తరః ॥ ౫౮॥
 ప్రేమాశ్రుపూర్ణనయనో రోమాఞ్చితతనుస్తతః ।
 దణ్డవత్ప్రణనామాథ పాదయోర్జగదీశితః ॥ ౫౯॥
 తుష్టావ వివిధైః స్తోత్రైర్భక్తిసన్నతకన్ధరః ।
 ఉవాచ పరమప్రీతః కిమిదం యక్షమిత్యపి ॥ ౬౦॥
 ప్రాదుర్భూతం చ కస్మాత్తద్వద సర్వం సుశోభనే ।
 ఇతి తస్య వచః శ్రుత్వా ప్రోవాచ కరుణార్ణవా ॥ ౬౧॥
 రూపం మదీయం బ్రహ్మైతత్సర్వకారణకారణమ్ ।
 మాయాధిష్ఠానభూతం తు సర్వసాక్షి నిరామయమ్ ॥ ౬౨॥

సర్వే వేదా యత్పదమామనన్తి
 తపాంసి సర్వాణి చ యద్వదన్తి ।
 యదిచ్చన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి
 తత్తే పదం సజ్గ్రహేణ బ్రవీమి ॥ ౬౩॥

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ తదేవాహుశ్చ స్త్రీంమయమ్ ।
 ద్వే బీజే మమ మన్తౌ స్తో ముఖ్యత్వేన సురోత్తమ ॥ ౬౪॥

భాగద్వయవతీ యస్మాత్స్పృజామి సకలం జగత్ ।
 తత్రైకభాగః సమ్ప్రోక్షః సచ్చిదానన్దనామకః ॥ ౬౫॥

మాయాప్రకృతిసంజ్ఞస్తు ద్వితీయో భాగ ఈరితః ।
 సా చ మాయా పరా శక్తిః శక్తిమత్యహమీశ్వరీ ॥ ౬౬॥

చన్ద్రస్య చన్దికేవేయం మమాభిన్నత్వమాగతా ।
 సామ్యవస్థాత్మికా వైషా మాయా మమ సురోత్తమ ॥ ౬౭॥

ప్రలయే సర్వజగతో మదభిన్నైవ తిష్ఠతి ।
 ప్రాణీకర్మపరీపాకవశతః పునరేవ హి ॥ ౬౮॥

రూపం తదేవమవ్యక్తం వ్యక్తీభావముపైతి చ ।
 అన్తర్ముఖా తు యావస్థా సా మాయేత్యభిధీయతే ॥ ౬౯॥

బహిర్ముఖా తు యా మాయా తమఃశబ్దేన సోచ్యతే ।
 బహిర్ముఖాత్తమోరూపాజ్ఞాయతే సత్త్వసమ్భవః ॥ ౭౦॥

రజోగుణస్తదైవ స్యాత్సర్గాదౌ సురసత్తమ ।
 గుణత్రయాత్మకాః ప్రోక్తా బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ॥ ౭౧॥

రజోగుణాధికో బ్రహ్మ విష్ణుః సత్త్వాధికో భవేత్ ।
 తమోగుణాధికో రుద్రః సర్వకారణరూపధృక్ ॥ ౭౨॥

స్థూలదేహో భవేద్బ్రహ్మ లింగదేహో హరిః స్మృతః ।
 రుద్రస్త్వ కారణో దేహాస్తురీయా త్వహమేవ హి ॥ ౭౩॥

సామ్యవస్థా తు యా ప్రోక్తా సర్వాన్తర్యామిరూపిణీ ।
 అత ఊర్ధ్వం పరం బ్రహ్మ మద్రూపం రూపవర్జితమ్ ॥ ౭౪॥

నిర్గుణం సగుణం చేతి ద్విధా మద్రూపముచ్యతే ।

నిర్గుణం మాయయా హీనం సగుణం మాయయా యుతమ్ || ౭౫ ||

సాహం సర్వం జగత్సృష్ట్యా తదంతః సమృద్ధిశ్చ చ |
ప్రేరయామ్యనిశం జీవం యథాకర్మ యథాశ్రుతమ్ || ౭౬ ||

సృష్టిస్థితిరోధానే ప్రేరయామ్యహమేవ హి |
బ్రహ్మీణం చ తథా విష్ణుం రుద్రం వై కారణాత్మకమ్ || ౭౭ ||

మద్భయాద్వాతి పవనో భీత్యా సూర్యశ్చ గచ్ఛతి |
ఇన్ద్రిగ్నిమృత్యవస్తద్వత్సాహం సరోష్ఠతమా స్మృతా || ౭౮ ||

మత్ప్రసాదాద్భవద్భిస్తు జయో లభోఽస్తి సర్వథా |
యుష్మానహం నర్తయామి కాష్ఠపుత్తలికోపమాన్ || ౭౯ ||

కదాచిద్దేవవిజయం దైత్యానాం విజయం క్వచిత్ |
స్వతంత్రా స్వేచ్ఛయా సర్వం కుర్వే కర్మానురోధతః || ౮౦ ||

తాం మాం సర్వాత్మికాం యూయం విస్మృత్య నిజగర్వతః |
అహంకూరావృతాత్మానో మోహమాప్తా దురన్తకమ్ || ౮౧ ||

అనుగ్రహం తతః కర్తుం యుష్మద్దేహాదనుత్తమమ్ |
నిఃస్పృతం సహసా తేజో మదీయం యక్షమిత్యపి || ౮౨ ||

అతః పరం సర్వభావైర్నిత్యా గర్వం తు దేహజమ్ |
మామేవ శరణం యాత సచ్చిదానన్దరూపిణీమ్ || ౮౩ ||

వ్యాస ఉవాచ |
ఇత్యుక్త్యా చ మహాదేవీ మూలప్రకృతిరీశ్వరీ |
అన్తర్దానం గతా సద్యో భక్త్యా దేవైరభిష్టుతా || ౮౪ ||

తతః సర్వే స్వగర్వం తు విహాయ పదపక్కజమ్ |
సమ్యగారాధయామాసుర్భగవత్యాః పరాత్పరమ్ || ౮౫ ||

త్రిసన్ధ్యం సర్వదా సర్వే గాయత్రీజపతత్పరాః |
యజ్జభాగాదిభిః సర్వే దేవీం నిత్యం సిషేవిరే || ౮౬ ||

ఏవం సత్యయుగే సర్వే గాయత్రీజపతత్పరాః |
తారహృల్లేఖయోశ్చాపి జపే నిష్ఠాతమానసాః || ౮౭ ||

న విష్ణూపాసనా నిత్యా వేదేనోక్తా తు కుత్రచిత్ |
న విష్ణుదీక్షా నిత్యాస్తి శివస్యాపి తథైవ చ || ౮౮ ||

గాయత్ర్యుపాసనా నిత్యా సర్వవేదైః సమీరితా ।
 యయా వినా త్వధఃపాతో బ్రాహ్మణస్యాస్తి సర్వథా ॥ ౮౯ ॥
 తావతా కృతకృత్యత్వం నాన్యాపేక్షా ద్విజస్య హి ।
 గాయత్రీమాత్రనిష్ఠాతో ద్విజో మోక్షమవాప్నుయాత్ ॥ ౯౦ ॥
 కుర్యాదన్యన్న వా కుర్యాదితి ప్రాహ మనుః స్వయమ్ ।
 విహాయ తాం తు గాయత్రీం విష్ణుపాస్తిపరాయణః ॥ ౯౧ ॥
 శివోపాస్తిరతో విప్రో నరకం యాతి సర్వథా ।
 తస్మాదాద్యయుగే రాజన్ గాయత్రీజపతత్పరాః ।
 దేవీపదాముఖజరతా ఆసన్నర్వే ద్విజోత్తమాః ॥ ౯౨ ॥
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్రాయాం సంహితాయాం
 ద్వాదశస్కంధే పరాశక్తేరావిర్భావవర్ణనం నామాష్టమోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౮ ॥

౧౨.౯ నవమోఽధ్యాయః । బ్రాహ్మణాదీనాం
 గాయత్రీభిన్నాన్యదేవోపాసనాశ్రద్ధాహేతునిరూపణమ్ ।

వ్యాస ఉవాచ ।
 కదాచిదథ కాలే తు దశపంచసమా విభో ।
 ప్రాణీనాం కర్మవశతో న వవర్ష శతక్రతుః ॥ ౧ ॥
 అనావృష్ట్యాతిదుర్భిక్షమభవత్క్షయకారకమ్ ।
 గహే గృహే శవానాం తు సజ్ఞ్యో కర్తుం న శక్యతే ॥ ౨ ॥
 కేచిదశ్వాన్వరాహోన్వా భక్షయన్తి క్షుధార్ధితాః ।
 శవాని చ మనుష్యాణాం భక్షయన్త్యపరే జనాః ॥ ౩ ॥
 బాలకం బాలజననీ స్త్రియం పురుష ఏవ చ ।
 భక్షితుం చలితాః సర్వే క్షుధయా పీడితా నరాః ॥ ౪ ॥
 బ్రాహ్మణా బహవస్తత్ర విచారం చక్రురుత్తమమ్ ।
 తపోధనో గౌతమోఽస్తి స నః ఖేదం హరిష్యతి ॥ ౫ ॥
 సర్వైర్మిలిత్వా గస్తవ్యం గౌతమస్యాశ్రమేఽధునా ।
 గాయత్రీజపసంసక్తగౌతమస్యాశ్రమేఽధునా ॥ ౬ ॥

సుభిక్షం శ్రూయతే తత్ర ప్రాణినో బహవో గతాః ।
 ఏవం విమృశ్య భూదేవాః సాగ్నిహోత్రాః కుటుమ్బినః ॥ ౭॥
 సగోధనాః సదాసాశ్చ గౌతమస్యాశ్రమం యయుః ।
 పూర్వదేశాద్యయుః కేచిత్కేచిద్దక్షిణదేశతః ॥ ౮॥
 పాశ్చాత్యా ఔత్తరాహాశ్చ నానాదిగ్భ్యః సమాయయుః ।
 దృష్ట్వా సమాజం విప్రాణాం ప్రణనామ స గౌతమః ॥ ౯॥
 ఆననాద్యుపచారైశ్చ పూజయామాస వాడవాన్ ।
 చకార కుశలప్రశ్నం తతశ్చాగమకారణమ్ ॥ ౧౦॥
 తే సర్వే స్వస్వవృత్తాంతం కథయామాసురుత్సూయాః ।
 దృష్ట్వా తాన్ఃఖితాన్విప్రానభయం దత్తవాన్మృనిః ॥ ౧౧॥
 యుష్మాకమేతత్సదనం భవద్దాసోఽస్మి సర్వథా ।
 కా చిన్తా భవతాం విప్రా మయి దాసే విరాజతి ॥ ౧౨॥
 ధన్యోఽహమస్మిన్నమయే యూయం సర్వే తపోధనాః ।
 యేషాం దర్శనమాత్రేణ దుష్కృతం సుకృతాయతే ॥ ౧౩॥
 తే సర్వే పాదరజసా పావయన్తి గృహం మమ ।
 కో మదన్యో భవేద్ధన్యో భవతాం సమనుగ్రహాత్ ॥ ౧౪॥
 స్థేయం సర్వైః సుఖేనైవ సన్ధ్యాజపపరాయణైః ।
 వ్యాస ఉవాచ ।
 ఇతి సర్వాన్మమాశ్వాస్య గౌతమో మునిరాట్ తతః ॥ ౧౫॥
 గాయత్రీం ప్రార్థయామాస భక్తిసన్నతకన్ధరః ।
 నమో దేవి మహావిద్యే వేదమాతః పరాత్పరే ॥ ౧౬॥
 వ్యాహృత్యాదిమహామన్తరూపే ప్రణవరూపిణి ।
 సామ్యావస్థాత్మికే మాతర్నమో హ్రీఞ్కారరూపిణి ॥ ౧౭॥
 స్వాహాస్వధాస్వరూపే త్వాం నమామి సకలార్థదామ్ ।
 భక్తకల్పలతాం దేవీమవస్థాత్రయసాక్షిణీమ్ ॥ ౧౮॥
 తుర్యాతీతస్వరూపాం చ సచ్చిదానందరూపిణీమ్ ।
 సర్వవేదాంతసంవేద్యాం సూర్యమణ్డలవాసినీమ్ ॥ ౧౯॥
 ప్రాతర్పాలాం రక్తవర్ణాం మధ్యాహ్నే యువతీం పరామ్ ।

సాయాహ్నా కృష్ణవర్ణాం తాం వృద్ధాం నిత్యం నమామ్యహమ్ || ౨౦||

సర్వభూతారణే దేవి క్షమస్వ పరమేశ్వరి ।

ఇతి స్తుతా జగన్మాతా ప్రత్యక్షం దర్శనం దదౌ || ౨౧||

పూర్ణపాత్రం దదౌ తస్మై యేన స్యాత్సర్వపోషణమ్ ।

ఉవాచ మునిమమ్భా సా యం యం కామం త్వమిచ్ఛసి || ౨౨||

తస్య పూర్తికరం పాత్రం మయా దత్తం భవిష్యతి ।

ఇత్యుక్త్వాన్తర్ధధే దేవీ గాయత్రీ పరమా కలా || ౨౩||

అన్నానాం రాశయస్తస్మానిర్గతాః పర్వతోపమాః ।

షడ్రసా వివిధా రాజంస్తుణాని వివిధాని చ || ౨౪||

భూషణాని చ దివ్యాని క్షౌమాని వసనాని చ ।

యజ్ఞానాం చ సమారమ్భాః పాత్రాణి వివిధాని చ || ౨౫||

యద్యదిష్టమభూద్రాజన్ మునేస్తస్య మహాత్మనః ।

తత్సర్వం నిర్గతం తస్మాద్ధాయత్రీపూర్ణపాత్రతః || ౨౬||

అథాహూయ మునీన్సర్వాన్మునిరాడ్ గౌతమస్తదా ।

ధనం ధాన్యం భూషణాని వసనాని దదౌ ముదా || ౨౭||

గోమహిష్యాదిపశవో నిర్గతాః పూర్ణపాత్రతః ।

నిర్గతాన్యజ్ఞసమ్భారాన్సుక్కువప్రభృతీన్దదౌ || ౨౮||

తే సర్వే మిలితా యజ్ఞాంశ్చక్రీరే మునివాక్యతః ।

స్థానం తదేవ భూయిష్ఠమభవత్స్వర్గసన్నిభమ్ || ౨౯||

యత్కించీత్ త్రిషు లోకేషు సుందరం వస్తు దృశ్యతే ।

తత్సర్వం తత్ర నిష్పన్నం గాయత్రీదత్తపాత్రతః || ౩౦||

దేవాఙ్గానాసమా దారాః శోభన్తే భూషణాదిభిః ।

మునయో దేవసదృశా వస్త్రవస్త్రనభూషణైః || ౩౧||

నిత్యోత్పవః ప్రవవృతే మునేరాశ్రమమణ్డలే ।

న రోగాదిభయం కిఞ్చిన్న చ దైత్యభయం క్వచిత్ || ౩౨||

స మునేరాశ్రమో జాతః సమంతాచ్ఛతయోజనః ।

అన్యే చ ప్రాణీనో యేఽపి తేఽపి తత్ర సమాగతాః || ౩౩||

తాంశ్చ సర్వాన్సుపోషాయం దత్త్వాభయమథాత్మవాన్ ।

నానావిధైర్మహాయజ్ఞైర్విధివత్కల్పితైః సురాః ॥ ౩౪॥

సంతోషం పరమం ప్రాపుర్మునేశ్చైవ జగుర్యశః ।

సభాయాం వృత్రహా భూయో జగౌ శ్లోకం మహాయశాః ॥ ౩౫॥

అహో ఆయం నః కిల కల్పపాదపో

మనోరథాన్పూరయతి ప్రతిష్ఠితః ।

నోచేదకాణ్డే క్వ హవిర్వపా వా

సుదుర్లభా యత్ర తు జీవనాశా ॥ ౩౬॥

ఇత్థం ద్వాదశవర్షాణి పుషోష మునిపుంజవాన్ ।

పుత్రవన్మునిరాడ్ గర్వగంధేన పరివర్జితః ॥ ౩౭॥

గాయత్ర్యాః పరమం స్థానం చకార మునిసత్తమః ।

యత్ర సర్వైర్మునివరైః పూజ్యతే జగదమ్బికా ॥ ౩౮॥

త్రికాలం పరయా భక్త్యా పురశ్చరణకర్మభిః ।

అద్యాపి యత్ర దేవీ సా ప్రాతర్బాలా తు దృశ్యతే ॥ ౩౯॥

మధ్యాహ్నే యువతీ వృద్ధా సాయంకాలే తు దృశ్యతే ।

తత్రైకదా సమాయాతో నారదో మునిసత్తమః ॥ ౪౦॥

రణయన్మహతీం గాయన్గాయత్ర్యాః పరమాన్గణాన్ ।

నిషసాద సభామధ్యే ముసీనాం భావితాత్మనామ్ ॥ ౪౧॥

గౌతమాదిభిరతుష్ట్యచైః పూజితః శాన్తమానసః ।

కథాశ్చకార వివిధా యశసో గౌతమస్య చ ॥ ౪౨॥

బ్రహ్మర్షే దేవసదసి దేవరాట్ తవ యద్యశః ।

జగౌ బహువిధం స్వచ్ఛం మునిపోషణజం పరమ్ ॥ ౪౩॥

శ్రుత్వా శచీవతేర్వాణీం త్వాం ద్రష్టుమహమాగతః ।

ధన్యోఽసి త్వం మునిశ్రేష్ఠ జగదమ్బాప్రసాదతః ॥ ౪౪॥

ఇత్యుక్త్వా మునివర్యం తం గాయత్రీసదనం యయౌ ।

దదర్శు జగదమ్బాం తాం ప్రేమోత్ఫుల్లవిలోచనః ॥ ౪౫॥

తుష్టావ విధివద్దేవీం జగామ త్రిధివం పునః ।

అథ తత్ర స్థితా యే తే బ్రాహ్మణా మునిపోషితాః ॥ ౪౬॥

ఉత్కర్షం తు మునేః శ్రుత్వాసూయయా ఖేదమాగతాః ।
యథాస్య న యశో భూయాత్కర్తవ్యం సర్వధైవ హి ॥ ౪౭॥
కాలే సమాగతే పశ్చాదితి సర్వైస్తు నిశ్చితమ్ ।
తతః కాలేన కియతాప్యభూద్వృష్టిర్ధరాతలే ॥ ౪౮॥
సుభిక్షమభవత్సర్వదేశేషు నృపసత్తమ ।
శ్రుత్వా వార్తాం సుభిక్షస్య మిలితాః సర్వవాడవాః ॥ ౪౯॥
గౌతమం శప్తుముద్యోగం హా హా రాజన్ ప్రచక్రీరే ।
ధన్యో తేషాం చ పితరౌ యయోరుత్పత్తిరీదృశీ ॥ ౫౦॥
కాలస్య మహిమా రాజన్ వక్తుం కేన హి శక్యతే ।
గౌర్నిర్మితా మాయయైకా ముమూర్షుర్జరతి నృప ॥ ౫౧॥
జగామ సా చ శాలాయాం హోమకాలే మునేస్తదా ।
హుంహుంశబైర్వారితా సా ప్రాణాంస్తత్యాజ తత్క్షణే ॥ ౫౨॥
గౌర్హతానేన దుష్టేనేత్యేవం తే చక్రుశుర్ద్విజాః ।
హోమం సమాప్య మునిరాజ్ఞో విస్మయం పరమం గతః ॥ ౫౩॥
సమాధిపీలితాక్షః సంశ్చింతయామాస కారణమ్ ।
కృతం సర్వం ద్విజైరేతదితి జ్ఞాత్వా తదైవ సః ॥ ౫౪॥
దధార కోపం పరమం ప్రలయే రుద్రకోపవత్ ।
శశాప చ ఋషీన్సర్వాన్కోపసంరక్తతోచనః ॥ ౫౫॥
వేదమాతరి గాయత్ర్యాం తద్ధ్యానే తన్మనోర్జపే ।
భవతానున్ముఖా యూయం సర్వథా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౫౬॥
వేదే వేదోక్తయజ్ఞేషు తద్వార్తాసు తదైవ చ ।
భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౫౭॥
శివే శివస్య మస్త్రే చ శివశాస్త్రే తదైవ చ ।
భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౫౮॥
మూలప్రకృత్యాః శ్రీదేవ్యాస్తద్ధ్యానే తత్కథాసు చ ।
భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౫౯॥
దేవీమస్త్రే తథా దేవ్యాః స్థానేఽనుష్ఠానకర్మణి ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౦ ॥

దేవ్యుత్సవదిదృశ్చాయాం దేవీనామానుకీర్తనే ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౧ ॥

దేవీభక్తస్య సాన్నిధ్యే దేవీభక్తార్చనే తథా ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౨ ॥

శివోత్సవదిదృశ్చాయాం శివభక్తస్య పూజనే ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౩ ॥

రుద్రాక్షం బిల్వపత్రే చ తథా శుద్ధే చ భస్మని ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౪ ॥

శ్రౌతస్మార్తసదాచారే జ్ఞానమార్గే తథైవ చ ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౫ ॥

అద్వైతజ్ఞాననిష్ఠాయాం శాన్తిదాన్త్యాదిసాధనే ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౬ ॥

నిత్యకర్మాద్యనుష్ఠానేఽప్యగ్నిహోత్రాదిసాధనే ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౭ ॥

స్వాధ్యాయాధ్యయనే వైవ తథా ప్రవచనేఽపి చ ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౮ ॥

గోదానాదిషు దానేషు పితృశ్రాద్ధేషు వైవ హి ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౬౯ ॥

కృచ్ఛృచాన్ద్రాయణే వైవ ప్రాయశ్చిత్తే తథైవ చ ।

భవతానున్ముఖా యూయం సర్వదా బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౭౦ ॥

శ్రీదేవీభిన్నదేవేషు శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితాః ।

శంఖచక్రాద్యజ్కీతాశ్చ భవత బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౭౧ ॥

కాపాలికమతాసక్తా బౌద్ధశాస్త్రతాః సదా ।

పాఖణ్డాచారనిరతా భవత బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౭౨ ॥

పితృమాతృసుతాభ్రాతృకన్యావిక్రయిణస్తథా ।

భార్యావికయిణస్తద్వద్భవత బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౭౩ ॥

వేదవిక్రయిణస్తద్వత్తీర్థవిక్రయిణస్తథా ।
 ధర్మవిక్రయిణస్తద్భవత బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౭౪ ॥
 పాఞ్చురాత్రే కామశాస్త్రే తథా కాపాలికే మతే ।
 బౌద్ధే శ్రద్ధాయుతా యూయం భవత బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౭౫ ॥
 మాతృకన్యాగామినశ్చ భగినీగామినస్తథా ।
 పరస్త్రిలమ్పటాః సర్వే భవత బ్రాహ్మణాధమాః ॥ ౭౬ ॥
 యుష్మాకం వంశజాతాశ్చ స్త్రియశ్చ పురుషాస్తథా ।
 మద్దత్తశాపదగ్ధాస్తే భవిష్యన్తి భవత్యమాః ॥ ౭౭ ॥
 కిం మయా బహునోక్తేన మూలప్రకృతిరీశ్వరీ ।
 గాయత్రీ పరమా భూయాద్యుష్మాసు ఖలు కోపితా ॥ ౭౮ ॥
 అన్తకూపాదికుణ్డేషు యుష్మాకం స్యాత్సదా స్థితిః ।
 వ్యాస ఉవాచ ।
 వాగ్దణ్డిమీదృశం కృత్వాప్యుపస్పృశ్య జలం తతః ॥ ౭౯ ॥
 జగామ దర్శనార్థం చ గాయత్ర్యాః పరమోస్తుకః ।
 ప్రణనామ మహాదేవీం సాపి దేవీ పరాత్పరా ॥ ౮౦ ॥
 బ్రాహ్మణానాం కృతిం దృష్ట్వా స్మయం చిత్తే చకార హ ।
 అధ్యాపి తస్యా వదనం స్మయయుక్తం చ దృశ్యతే ॥ ౮౧ ॥
 ఉవాచ మునివర్యం తం స్మయమానముఖామ్బుజా ।
 భుజ్జ్ఞాయార్పితం దుగ్ధం విషాయైవోపజాయతే ॥ ౮౨ ॥
 శాన్తిం కురు మహాభాగ కర్మణో గతిరీదృశీ ।
 ఇతి దేవీం ప్రణమ్యాథ తతోఽగాత్వాశ్రమం ప్రతి ॥ ౮౩ ॥
 తతో విప్రైః శాపదగ్ధైర్విస్మృతా వేదరాశయః ।
 గాయత్రీ విస్మృతా సర్వైస్తదద్భుతమివాభవత్ ॥ ౮౪ ॥
 తే సర్వేఽథ మిలిత్వా తు పశ్చాత్తాపయుతాస్తథా ।
 ప్రణేముర్మునివర్యం తం దణ్డవత్పతితా భువి ॥ ౮౫ ॥
 నోఽచః కిఞ్చన వాక్యం తు లజ్జయాధోముఖాః స్థితాః ।
 ప్రసీదేతి ప్రసీదేతి ప్రసీదేతి పునః పునః ॥ ౮౬ ॥

ప్రార్థయామాసురభితః పరివార్య మునీశ్వరమ్ |
 కరుణాపూర్ణహృదయో మునిస్తాన్సమువాచ హ || ౮౭ ||
 కృష్ణావతారపర్వంతం కుమ్భిపాకే భవేత్స్థితిః |
 న మే వాక్యం మృషా భూయాదితి జానీథ సర్వథా || ౮౮ ||
 తతః పరం కలియుగే భువి జన్మ భవేద్ధి వామ్ |
 మదుక్తం సర్వమేతత్తు భవేదేవ న చాన్యథా || ౮౯ ||
 మచ్ఛాపస్య విమోక్షార్థం యుష్మాకం స్యాద్యదీషణా |
 తర్హి నేవ్యం సదా సర్వైర్గాయత్రీపదపఙ్కజమ్ || ౯౦ ||
 వ్యాస ఉవాచ |
 ఇతి సర్వాన్విసృజ్యాథ గౌతమో మునిసత్తమః |
 ప్రారభామితి మత్వా తు చిత్తే శాన్తిం జగామ హ || ౯౧ ||
 ఏతస్మాత్కారణాద్రాజన్ గతే కృష్ణే తు ధీమతి |
 కలౌ యుగే ప్రవృత్తే తు కుమ్భిపాకాత్తు నిర్గతాః || ౯౨ ||
 భువి జాతా బ్రాహ్మణాశ్చ శాపదగ్ధాః పురా తు యే |
 సన్ధ్యాత్రయవిహీనాశ్చ గాయత్రీభక్తివర్జితాః || ౯౩ ||
 వేదభక్తివిహీనాశ్చ పాఖణ్డమతగామినః |
 అగ్నిహోత్రాదీనత్కర్మస్వధాస్వాహోవివర్జితాః || ౯౪ ||
 మూలప్రకృతిమవ్యక్తాం వైవ జానన్తి కర్ణచిత్ |
 తప్తముద్రాఙ్కితాః కేచిత్కామాచారరతాః పరే || ౯౫ ||
 కాపాలికాః కౌలికాశ్చ బౌద్ధా జైనాస్తథాపరే |
 పణ్డితా అపి తే సర్వే దురాచారప్రవర్తకాః || ౯౬ ||
 లమ్పటాః పరదారేషు దురాచారపరాయణాః |
 కుమ్భిపాకం పునః సర్వే యాస్యన్తి నిజకర్మభిః || ౯౭ ||
 తస్మాత్సర్వాత్మనా రాజన్ సంసేవ్యా పరమేశ్వరీ |
 న విష్ణూపాసనా నిత్యా న శివోపాసనా తథా || ౯౮ ||
 నిత్యా చోపాసనా శక్తేర్యాం వినా తు పతత్యధః |
 సర్వముక్తం సమాసేన యత్పుష్టం తత్త్వయానఘ || ౯౯ ||

అతః పరం మణిద్వీపవర్ణనం శృణు సుందరమ్ ।
 యత్పరం స్థానమాద్యాయా భువనేశ్యా భవారణేః ॥ ౧౦౦॥
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం
 సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే బ్రాహ్మణాదీనాం
 గాయత్రీభిన్నాన్యదేవోపాననాశ్రద్ధాహేతునిరూపణం నామ నవమోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౯ ॥

౧౨.౧౦ దశమోఽధ్యాయః । మణిద్వీపవర్ణనమ్ ।

వ్యాస ఉవాచ ।
 బ్రహ్మలోకాదూర్ధ్వభాగే సర్వలోకోఽస్తి యః శ్రుతః ।
 మణిద్వీపః స ఏవాస్తి యత్ర దేవీ విరాజతే ॥ ౧॥
 సర్వస్మాదధికో యస్మాత్సర్వలోకస్తతః స్మృతః ।
 పురా పరామ్బయైవాయం కల్పితో మనసేచ్ఛయా ॥ ౨॥
 సర్వాదౌ నిజవాసార్థం ప్రకృత్యా మూలభూతయా ।
 కైలాసాదధికో లోకో వైకుణ్ఠాదపి చోత్తమః ॥ ౩॥
 గోలోకాదపి సర్వస్మాత్సర్వలోకోఽధికః స్మృతః ।
 న తత్సమం త్రిలోక్యాం తు సుందరం విద్యతే క్వచిత్ ॥ ౪॥
 ఛత్రీభూతం త్రిజగతో భవసంతాపనాశకమ్ ।
 ఛాయాభూతం తదేవాస్తి బ్రహ్మణ్ణానాం తు సత్తమ ॥ ౫॥
 బహుయోజనవిస్తీర్ణో గమ్భీరస్తావదేవ హి ।
 మణిద్వీపస్య పరితో వర్తతే తు సుధోదధిః ॥ ౬॥
 మరుత్సంఘట్టనోక్తిర్ణతరఙ్గ శతసంఘృతః ।
 రత్నాచ్ఛవాలుకాయుక్తో ఝషశఙ్ఖసమాకులః ॥ ౭॥
 వీచిసంఘ్నసంఘ్నాతలహరీకణశీతలః ।
 నానాధ్వజసమాయుక్తనానాపోతగతాగతైః ॥ ౮॥
 విరాజమానః పరితస్తిరరత్నద్రుమో మహాన్ ।
 తదుత్తరమయోధాతునిర్మితో గగనే తతః ॥ ౯॥
 సప్తయోజనవిస్తీర్ణః ప్రాకారో వర్తతే మహాన్ ।
 నానాశస్త్రప్రహరణా నానాయుద్ధవిశారదాః ॥ ౧౦॥

రక్షకా నివసన్స్త్యత్ర మోదమానాః సమన్తతః ।
 చతుర్ద్వారసమాయుక్తో ద్వారపాలశతాన్వితః ॥ ౧౦॥
 నానాగణైః పరివృతో దేవీభక్తియుతైర్నృప ।
 దర్శనార్థం సమాయాన్తి యే దేవా జగదీశితః ॥ ౧౧॥
 తేషాం గణా వసన్స్త్యత్ర వాహనాని చ తత్ర హి ।
 విమానశతసజ్జర్ఘ్ణుణ్ణాస్వనసమాకులః ॥ ౧౩॥
 హయహేషాఖరాఘాతబధిరీకృతదిబ్బుఖః ।
 గణైః కిలకిలారావైర్వేత్తహస్తైశ్చ తాడితాః ॥ ౧౪॥
 సేవకా దేవసజ్ఘానాం భ్రాజన్తే తత్ర భూమిప ।
 తస్మిన్కోలాహలే రాజన్న శబ్దః కేనచిత్కృచిత్ ॥ ౧౫॥
 కస్యచిచ్ఛూయతేఽత్యన్తం నానాధ్వనిసమాకులే ।
 పదే పదే మిష్టవారిపరిపూర్ణసరాంసి చ ॥ ౧౬॥
 వాటికా వివిధా రాజన్ రత్నద్రుమవిరాజితాః ।
 తదుత్తరం మహాసారధాతునిర్మితమణ్డలః ॥ ౧౭॥
 సాలోఽపరో మహానస్తి గగనస్పర్శి యచ్ఛిరః ।
 తేజసా స్యాచ్ఛతగుణః పూర్వసాలాదయం పరః ॥ ౧౮॥
 గోపురద్వారసహితో బహువృక్షసమన్వితః ।
 యా వృక్షజాతయః సన్తి సర్వాస్తాస్తత్ర సన్తి చ ॥ ౧౯॥
 నిరన్తరం పుష్పయుతాః సదా ఫలసమన్వితాః ।
 నవపల్లవసంయుక్తాః పరసౌరభసంకూలాః ॥ ౨౦॥
 పనసా బకులా లోధ్రాః కర్ణికారాశ్చ శింశపాః ।
 దేవదారుకాఞ్చనారా ఆమ్రాశ్చైవ సుమేరవః ॥ ౨౧॥
 లికుచా హింజులశ్చైలా లవణాః కటఫలాస్తథా ।
 పాటలా ముచుకున్దాశ్చ ఫలిన్యో జఘనేఫలాః ॥ ౨౨॥
 తాలాస్తమాలాః సాలాశ్చ కంజోలా నాగభద్రకాః ।
 పున్నాగాః పీలవః సాల్యకా వై కర్పూరశాఖినః ॥ ౨౩॥
 ఆశ్వకర్ణా హస్తికర్ణాస్తాలపర్ణాశ్చ దాడిమాః ।
 గణికా బన్ధుజీవాశ్చ జమ్బీరాశ్చ కురణ్డకాః ॥ ౨౪॥

చామేయా బన్ధజీవాశ్చ తథా వై కనకద్రుమాః ।
 కాలాగురుద్రుమాశ్చైవ తథా చన్దనపాదపాః ॥ ౨౫ ॥
 ఖర్జురాయూథికాస్తాలపర్ణశ్చైవ తథేక్షవః ।
 క్షీరవృక్షాశ్చ ఖదిరాశ్చిజ్జూభల్లాతకాస్తథా ॥ ౨౬ ॥
 రుచకాః కుటజా వృక్షా బిల్వవృక్షాస్తథైవ చ ।
 తులసీనాం వనాన్యేవం మల్లికానాం తథైవ చ ॥ ౨౭ ॥
 ఇత్యాదితరుజాతీనాం వనాన్యపవనాని చ ।
 నానావాపీశతైర్యుక్తాన్యేవం సన్తి ధరాధిప ॥ ౨౮ ॥
 కోకిలారావసంయుక్తా గుఱ్ఱాదృగ్మరభూషితాః ।
 నిర్యాసస్రావిణః సర్వే స్నిగ్ధచ్ఛాయాస్తరూత్తమాః ॥ ౨౯ ॥
 నానాబుతుభవా వృక్షా నానాపక్షిసమాకులాః ।
 నానారసస్రావిణీభిర్నదీభిరతిశోభితాః ॥ ౩౦ ॥
 పారావతశుకవ్రాతసారికాపక్షమారుతైః ।
 హంసపక్షనముద్భూతావాతవ్రాతైశ్చలద్ద్రుమమ్ ॥ ౩౧ ॥
 సుగన్ధగ్రాహిపవనపూరితం తద్వనోత్తమమ్ ।
 సహితం హరిణీయూధైర్ధావమానైరితస్తతః ॥ ౩౨ ॥
 నృత్యదృష్టికదమృస్య కేకారావైః సుఖప్రదైః ।
 నాదితం తద్వనం దివ్యం మధుస్రావి సమస్తతః ॥ ౩౩ ॥
 కాన్యసాలాదుత్తరే తు తామ్రసాలః ప్రకీర్తితః ।
 చతురస్రసమాకార ఉన్నత్యా సప్తయోజనః ॥ ౩౪ ॥
 ద్వయోస్తు సాలయోర్మధ్యే సమ్ప్రోక్తా కల్పవాటికా ।
 యేషాం తరూణాం పుష్పాణి కాఞ్చనాభాని భూమిప ॥ ౩౫ ॥
 పత్రాణి కాఞ్చనాభాని రత్నబీజఫలాని చ ।
 దశయోజనగన్ధో హి ప్రసర్పతి సమస్తతః ॥ ౩౬ ॥
 తద్వనం రక్షితం రాజన్ వసన్దేనర్జునానిశమ్ ।
 పుష్పసింహాసనాసీనః పుష్పచ్ఛత్రవిరాజితః ॥ ౩౭ ॥
 పుష్పభూషాభూషితశ్చ పుష్పాసవవిఘ్నూర్జితః ।

మధుశ్రీరాధవశ్రీశ్చ ద్వే భార్యే తస్య సమృతే || ౩౮ ||

క్రీడతః స్మేరవదనే సుమస్తబకకన్దకైః |

అతీవ రమ్యం విపినం మధుస్రావి సమన్తతః || ౩౯ ||

దశయోజనపర్యంతం కుసుమామోదవాయునా |

పూరితం దివ్యగన్ధర్వైః సాఙ్గనైగ్రానతోలుపైః || ౪౦ ||

శోభితం తద్వనం దివ్యం మత్తకోకిలనాదితమ్ |

వసన్తలక్ష్మీసంయుక్తం కామికామప్రవర్ధనమ్ || ౪౧ ||

తామ్రసాలాదుత్తరత్ర సీససాలః ప్రకీర్తితః |

సముచ్ఛాయః స్మృతోఽప్యస్య సప్తయోజనసఙ్ఖ్యయా || ౪౨ ||

సన్తానవాటికామధ్యే సాలయోస్తు ద్వయోర్బువ |

దశయోజనగన్ధస్తు ప్రనూనానాం సమన్తతః || ౪౩ ||

హిరణ్యాభాని కుసుమాన్యత్ఫుల్లాని నిరన్తరమ్ |

అమృతద్రవసంయుక్తఫలాని మధురాణి చ || ౪౪ ||

గ్రీష్మర్తుర్నాయకస్తస్యా వాటికాయా నృపోత్తమ |

శుక్రశ్రీశ్చ శుచిశ్రీశ్చ ద్వే భార్యే తస్య సమృతే || ౪౫ ||

సన్తాపత్రస్తలోకాస్తు వృక్షమూలేషు సంస్థితాః |

నానాసిద్ధిః పరివృతో నానాదేవైః సమన్వితః || ౪౬ ||

విలాసినీనాం వృన్దైస్తు చన్దనద్రవపఙ్కిలైః |

పుష్పమాలాభూషితైస్తు తాలవృన్తకరామ్బుజైః || ౪౭ ||

ప్రాకారః శోభితో రాజఙ్గీతలామ్బునిషేవిభిః |

సీససాలాదుత్తరత్రాప్యారకూటమయః శుభః || ౪౮ ||

ప్రాకారో వర్తతే రాజన్ మునియోజనదైర్ఘ్యవాన్ |

హరిచన్దనవృక్షాణాం వాటీ మధ్యే తయోః స్మృతా || ౪౯ ||

సాలయోరధినాథస్తు వర్షర్తుర్మేఘవాహనః |

విద్యుత్పిఙ్గలనేత్రశ్చ జీమూతకవచః స్మృతః || ౫౦ ||

వజ్రనిర్ఘోషముఖరశ్చేన్ద్రధన్వా సమన్తతః |

సహస్రశో వారిధారా ముఙ్చున్నాన్దై గణావృతః || ౫౧ ||

నభఃశ్రీశ్చ నభస్యశ్రీః స్వరస్యా రస్యమాలినీ ।
 అమ్బా దులా నిరత్పిశ్చాభ్రమస్తీ మేఘయన్తికా ॥ ౫౨॥
 వర్షయస్తీ చిపుణికా వారిధారా చ సమ్మతాః ।
 వర్షర్తోర్ధ్వాదశ ప్రోక్తాః శక్తయో మదవిహ్వలాః ॥ ౫౩॥
 నవపల్లవవృక్షాశ్చ నవీనలతికాన్వితాః ।
 హరితాని తృణాన్యేవ వేష్టితా యైర్ధరాఖిలా ॥ ౫౪॥
 నదీనదప్రవాహాశ్చ ప్రవహన్తి చ వేగతః ।
 సరాంసి కలుషామ్బాని రాగిచిత్తసమాని చ ॥ ౫౫॥
 వసన్తి దేవాః సిద్ధాశ్చ యే దేవీకర్మకారిణః ।
 వాపీకూపతడాగాశ్చ యే దేవ్యర్థం సమర్పితాః ॥ ౫౬॥
 తే గణా నివసన్త్యత్ర సవిలాసాశ్చ సాఙ్గనాః ।
 ఆరకూటమయాదగ్రే సప్తయోజనదైర్ఘ్యవాన్ ॥ ౫౭॥
 పఞ్చలోహాత్మకః సాలో మధ్యే మన్దారవాటికా ।
 నానాపుష్పలతాకీర్ణా నానాపల్లవశోభితా ॥ ౫౮॥
 అధిష్ఠాతాత్ర సమ్ప్రోక్తః శరదృతురనామయః ।
 ఇషులక్ష్మీరూర్జలక్ష్మీర్దేస్వ భార్యే తస్య సమ్మతే ॥ ౫౯॥
 నానాసిద్ధా వసన్త్యత్ర సాఙ్గనాః సపరిచ్ఛదాః ।
 పఞ్చలోహమయాదగ్రే సప్తయోజనదైర్ఘ్యవాన్ ॥ ౬౦॥
 దీప్యమానో మహాశ్శృఙ్గైర్వర్తతే రౌప్యసాలకః ।
 పారిజాతాటవీమధ్యే ప్రసూనస్తబకాన్వితా ॥ ౬౧॥
 దశయోజనగన్ధీని కుసుమాని సమన్తతః ।
 మోదయన్తి గణాన్సర్వాన్యే దేవీకర్మకారిణః ॥ ౬౨॥
 తత్రాధినాథః సమ్ప్రోక్తో హేమన్తర్తుర్మహోజ్జ్వలః ।
 సగణః సాయుధః సర్వాన్ రాగిణో రఙ్జాయన్నుప ॥ ౬౩॥
 సహశ్రీశ్చ సహస్యశ్రీర్దేస్వ భార్యే తస్య సమ్మతే ।
 వసన్తి తత్ర సిద్ధాశ్చ యే దేవీవ్రతకారిణః ॥ ౬౪॥
 రౌప్యసాలమయాదగ్రే సప్తయోజనదైర్ఘ్యవాన్ ।

సౌవర్ణసాలః సమ్ప్రోక్షస్తప్తహాటకకల్పితః ॥ ౬౫॥

మధ్యే కదम्బవాతీ తు పుష్పపల్లవశోభితా ।
కదమ్బమదిరాధారాః ప్రవర్తన్తే సహస్రశః ॥ ౬౬॥

యాభిర్నిపీతపీతాభిర్నిజానన్తోఽనుభూయతే ।
తత్రాధినాథః సమ్ప్రోక్షః శైశిరర్తుర్మహోదయః ॥ ౬౭॥

తపఃశ్రీశ్చ తపస్యశ్రీర్ద్యే భార్యే తస్య సమ్మతే ।
మోదమానః సహైతాభ్యాం వర్తతే శిశిరాకృతిః ॥ ౬౮॥

నానావిలాససంయుక్తో నానాగణసమావృతః ।
నివనన్తి మహాసిద్ధా యే దేవీదానకారిణః ॥ ౬౯॥

నానాభోగసముత్పన్నమహానస్థసమన్వితాః ।
సాంఘాః పరివారైస్తు సఙ్ఘశః పరివారితాః ॥ ౭౦॥

స్వర్ణసాలమయాదగ్రే మునియోజనదైర్ఘ్యవాన్ ।
పుష్పరాగమయః సాలః కుంజుమారుణవిగ్రహాః ॥ ౭౧॥

పుష్పరాగమయీ భూమిర్వనాన్యపవనాని చ ।
రత్నవృక్షాలాలాశ్చ పుష్పరాగమయాః స్మృతాః ॥ ౭౨॥

ప్రాకారో యస్య రత్నస్య తద్రత్నరచితా ద్రుమాః ।
వనభూః పక్షిణశ్చైవ రత్నవర్ణజలانی చ ॥ ౭౩॥

మణ్డిపా మణ్డిపస్తమ్భాః సరాంసి కమలాని చ ।
ప్రాకారే తత్ర యద్యత్స్యాత్తత్సర్వం తత్సమం భవేత్ ॥ ౭౪॥

పరిభాషేయముద్దిష్టా రత్నసాలాదిషు ప్రభో ।
తేజసా స్యాల్లక్షగుణః పూర్వసాలాత్పరో నృప ॥ ౭౫॥

దిక్పాలా నివనస్యత్ర ప్రతిబ్రహ్మాణ్ణవర్తినామ్ ।
దిక్పాలానాం సమష్ట్యాత్మరూపాః సూర్ణద్భవరాయుధాః ॥ ౭౬॥

పూర్వాశాయాం సముత్తుక్తశ్శృంఖ్లా పూరమరావతీ ।
నానోపవనసంయుక్తో మహేంద్రస్తత్ర రాజతే ॥ ౭౭॥

స్వర్గశోభా చ యా స్వర్గే యావతీ స్యాత్తతోఽధికా ।
సమష్టిశతనేత్రస్య సహస్రగుణతః స్మృతా ॥ ౭౮॥

ఐరావతసమారూఢో వజ్రహస్తః ప్రతాపవాన్ ।
 దేవసేనాపరివృతో రాజతేత్ర శతక్రతుః ॥ ౭౯ ॥
 దేవాఙ్గానాగణయుతా శచీ తత్ర విరాజతే ।
 వహ్నికోణే వహ్నిపురీ వహ్నిపూఃసదృశీ నృప ॥ ౮౦ ॥
 స్వాహాస్వధాసమాయుక్తో వహ్నిస్తత్ర విరాజతే ।
 నిజవాహనభూషాఢ్యో నిజదేవగణైర్వృతః ॥ ౮౧ ॥
 యామ్యశాయాం యమపురీ తత్ర దణ్డధరో మహాన్ ।
 స్వభ్రుత్స్వేష్టితో రాజన్ చిత్రగుప్తపురోగమైః ॥ ౮౨ ॥
 నిజశక్తియుతో భాస్వత్తనయోఽస్తి యమో మహాన్ ।
 నైర్వృత్యాం దిశి రాక్షస్యాం రాక్షసైః పరివారితః ॥ ౮౩ ॥
 ఖడ్గధారీ స్ఫురన్నాస్తే నిర్వృతిర్నిజశక్తియుక్ ।
 వారుణ్యాం వరుణో రాజా పాశధారీ ప్రతాపవాన్ ॥ ౮౪ ॥
 మహార్ముషసమారూఢో వారుణీమధువిహ్వలః ।
 నిజశక్తిసమాయుక్తో నిజయాదోగణాన్వితః ॥ ౮౫ ॥
 సమాస్తే వారుణే లోకే వరుణాసీరతాకులః ।
 వాయుకోణే వాయులోకో వాయుస్తత్రాధితిష్ఠతి ॥ ౮౬ ॥
 వాయుసాధనసంసిద్ధయోగిభిః పరివారితః ।
 ధ్వజహస్తో విశాలాక్షో మృగవాహనసంస్థితః ॥ ౮౭ ॥
 మరుద్గణైః పరివృతో నిజశక్తిసమన్వితః ।
 ఉత్తరస్యాం దిశి మహాన్ యక్షలోకోఽస్తి భూమిప ॥ ౮౮ ॥
 యక్షాధిరాజస్తత్రాస్తే వృద్ధిఋద్ధ్యాదిశక్తిభిః ।
 నవభిర్నిధిభిర్మృక్తస్తున్దిలో ధననాయకః ॥ ౮౯ ॥
 మణిభద్రః పూర్ణభద్రో మణిమాన్మణికన్ధరః ।
 మణిభూషో మణిస్రగ్వీ మణికారుక్మధారకః ॥ ౯౦ ॥
 ఇత్యాదియక్షసేనాసీసహితో నిజశక్తియుక్ ।
 ఈశానకోణే సమ్ప్రోక్తో రుద్రలోకో మహత్తరః ॥ ౯౧ ॥
 అనర్హ్యరత్నఖచితో యత్ర రుద్రోఽధిదైవతమ్ ।

మన్యుమాస్తిప్తనయనో బద్ధపుష్పమహేషుధిః ॥ ౯౨॥

స్ఫూర్ణద్ధనుర్వామహస్తోఽధిజ్యధన్వభిరాధృతః ।
స్వసమానైరసంఖ్యాతరుద్రైః శూలవరాయుధైః ॥ ౯౩॥

వికృతాస్యైః కరాలాస్యైర్వమద్వహ్నిభిరాస్యతః ।
దశహస్తైః శతకరైః సహస్రభుజసంయుతైః ॥ ౯౪॥

దశపాదైర్దశగ్రీవైస్త్రినేత్రైరుగ్రమూర్తిభిః ।
అన్తరిక్షవరా యే చ యే చ భూమిచరా స్మృతాః ॥ ౯౫॥

రుద్రాధ్యాయే స్మృతా రుద్రాస్యైః సర్వైశ్చ సమావృతః ।
రుద్రాణీకోటిసహితో భద్రకాల్యాదిమాతృభిః ॥ ౯౬॥

నానాశక్తిసమావిష్టడామర్యాదిగణావృతః ।
వీరభద్రాదిసహితో రుద్రో రాజన్ విరాజతే ॥ ౯౭॥

ముణ్ణమాలాధరో నాగవలయో నాగకన్ధరః ।
వ్యాఘ్రచర్మపరీధానో గజచర్మోత్తరీయకః ॥ ౯౮॥

చితాభస్మాజ్జలిప్తాఙ్గః ప్రమథాదిగణావృతః ।
నినదడ్డమరుధ్వానైర్పథిరీకృతదిజ్ముఖః ॥ ౯౯॥

అట్టహాసాస్ఫోటశబ్దైః సన్త్రాసితనభస్తలః ।
భూతసంఘసమావిష్టో భూతావాసో మహేశ్వరః ।
ఈశానదికృతిః సోఽయం నామ్నా చేశాన ఏవ చ ॥ ౧౦౦॥

ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం సంహితాయాం
ద్వాదశస్కంధే మణిద్వీపవర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౧౦॥

౧౨.౧౧ ఏకాదశోఽధ్యాయః । పద్మరాగాదిమణివినిర్మితప్రాకారవర్ణనమ్ ।

వ్యాస ఉవాచ ।
పుష్పరాగమయాదగ్రే కుంజుమారుణవిగ్రహః ।
పద్మరాగమయః సాలో మధ్యే భూతైవ తాదృశీ ॥ ౧॥

దశయోజనవాన్తైర్వై గోపురద్వారసంయుతః ।
తన్మణిస్తమ్భసంయుక్తా మణ్ణిపాః శతశో నృప ॥ ౨॥

మధ్యే భువి సమాసీనాశ్చతుఃషష్టిమితాః కలాః ।
 నానాయుధధరా వీరా రత్నభూషణభూషితాః ॥ ౩॥
 ప్రత్యేకలోకస్తాసాం తు తత్తల్లోకస్య నాయకాః ।
 సమంతాత్పద్మరాగస్య పరివార్య స్థితాః సదా ॥ ౪॥
 స్వస్వలోకజన్తైర్జుష్టాః స్వస్వవాహనహతిభిః ।
 తాసాం నామాని వక్ష్యామి శ్శృణు త్వం జనమేజయ ॥ ౫॥
 పిఙ్గాలాక్షీ విశాలాక్షీ సమృద్ధిర్వృద్ధిరేవ చ ।
 శ్రద్ధా స్వాహా స్వధాభిఖ్యా మాయా సంజ్ఞా వసున్ధరా ॥ ౬॥
 త్రిలోకధాత్రి సావిత్రి గాయత్రి త్రిదశేశ్వరీ ।
 సురూపా బహురూపా చ స్కన్ధమాతాచ్యుతప్రియా ॥ ౭॥
 విమలా చామలా తద్వదరుణీ పునరారుణీ ।
 ప్రకృతిర్వికృతిః సృష్టిః స్థితిః సంహృతిరేవ చ ॥ ౮॥
 సన్ధ్యా మాతా సతీ హంసీ మర్దికా వజ్రికా పరా ।
 దేవమాతా భగవతీ దేవకీ కమలాసనా ॥ ౯॥
 త్రిముఖీ సప్తముఖ్యన్యా సురాసురవిమర్దినీ ।
 లమ్బాష్ట్రీ చోర్ధ్వకేశీ చ బహుశీర్షా వృకోదరీ ॥ ౧౦॥
 రథరేఖాహ్వయా పశ్చాచ్ఛశిరేఖా తథాపరా ।
 గగనవేగా పవనవేగా వేగా చైవ తతః పరమ్ ॥ ౧౧॥
 అగ్రే భువనపాలా స్యాత్తత్పశ్చాన్మదనాతురా ।
 అనఙ్గానఙ్గామథనా తథైవానఙ్గామేఖలా ॥ ౧౨॥
 అనఙ్గాకుసుమా పశ్చాద్విశ్వరూపా సురాదికా ।
 క్షయఙ్కరీ భవేచ్ఛక్తిరక్షోభ్యా చ తతః పరమ్ ॥ ౧౩॥
 సత్యవాదిన్యథ ప్రోక్తా బహురూపా శుచితవ్రతా ।
 ఉదారాఖ్యా చ వాగీశీ చతుఃషష్టిమితాః స్మృతాః ॥ ౧౪॥
 జ్వలజ్జిహ్వాననాః సర్వా వమన్త్యో వహ్నిముల్బణమ్ ।
 జలం పిబామః సకలం సంహరామో విభావసుమ్ ॥ ౧౫॥
 పవనం స్తమ్భయామోఽద్య భక్షయామోఽఖిలం జగత్ ।
 ఇతి వాచం సఙ్గిరన్తే క్రోధసంరక్తలోచనాః ॥ ౧౬॥

చాపబాణధరాః సర్వా యుద్ధాయైవోత్సుకాః సదా ।
 దంష్ట్రాకటకటారావైర్పథీకృతదిజ్ముఖాః ॥ ౧౭ ॥
 పిఙ్గోర్ధ్వకేశ్యః సమ్ప్రోక్తాశ్చాపబాణకరాః సదా ।
 శతాక్షోహిణికా సేనాప్యేకైకస్యాః ప్రకీర్తితా ॥ ౧౮ ॥
 పక్షైకశక్తేః సామర్థ్యం లక్షబ్రహ్మాణ్ణనాశినే ।
 శతాక్షోహిణికా సేనా తాదృశీ నృపసత్తమ ॥ ౧౯ ॥
 కిం న కుర్యాజ్జగత్యస్మిన్నశక్యం వక్తుమేవ తత్ ।
 సర్వాపి యుద్ధసామగ్రీ తస్మిన్నాలే స్థితా మునే ॥ ౨౦ ॥
 రథానాం గణనా నాస్తి హయానాం కరిణాం తథా ।
 శస్త్రాణాం గణనా తద్వద్గణానాం గణనా తథా ॥ ౨౧ ॥
 పద్మరాగమయాదగ్రే గోమేదమణినిర్మితః ।
 దశయోజనదైర్ఘ్యేణ ప్రాకారో వర్తతే మహాన్ ॥ ౨౨ ॥
 భాస్వజ్జపాప్రసూనాభో మధ్యభూస్తస్య తాదృశీ ।
 గోమేదకల్పితాన్యేవ తద్వాసినదనాని చ ॥ ౨౩ ॥
 పక్షిణః స్తమ్భవర్యాశ్చ వృక్షా వాప్యః సరాంసి చ ।
 గోమేదకల్పితా ఏవ కుఙ్కుమారుణవిగ్రహాః ॥ ౨౪ ॥
 తస్మధ్యస్థా మహాదేవ్యో ద్వాత్రింశచ్ఛక్తయః స్మృతాః ।
 నానాశస్త్రప్రహరణా గోమేదమణిభూషితాః ॥ ౨౫ ॥
 ప్రత్యేకలోకవాసిన్యః పరివార్య సమన్తతః ।
 గోమేదసాలే సన్నద్ధాః పిశాచవదనా నృప ॥ ౨౬ ॥
 స్వర్లోకవాసిభిర్నిత్యం పూజితాశ్చక్రబాహవః ।
 క్రోధరక్షేక్షణా భిన్ని పచచ్ఛిన్ధి దహేతి చ ॥ ౨౭ ॥
 వదన్తి సతతం వాచం యుద్ధోత్సుకహృదన్తరాః ।
 పక్షైకస్యా మహాశక్తైర్దశాక్షోహిణికా మతా ॥ ౨౮ ॥
 సేనా తత్రాప్యేకశక్తీర్లక్షబ్రహ్మాణ్ణనాశినీ ।
 తాదృశీనాం మహాసేనా వర్తనీయా కథం నృప ॥ ౨౯ ॥

రథానాం వైవ గణనా వాహనానాం తథైవ చ |
 సర్వయుద్ధసమారమ్భస్తత్ర దేవ్యా విరాజతే || ౩౦||
 తాసాం నామాని వక్ష్యామి పాపనాశకరాణి చ |
 విద్యాప్రీపుష్టయః ప్రజ్ఞా సినీవాలీ కుహూస్తథా || ౩౧||
 రుద్రా వీర్యా ప్రభా నన్దా పోషిణీ ఋద్ధిదా శుభా |
 కాలరాత్రిర్మహారాత్రిర్భద్రకాలీ కపరినీ || ౩౨||
 వికృతిర్ణణీముణ్ణీన్యో నేన్ద్రఖణ్ణా శిఖణ్ణినీ |
 నిశుమ్భశుమ్భమథినీ మహిషాసురమర్దినీ || ౩౩||
 ఇన్ద్రాణీ వైవ రుద్రాణీ శంకరాధ్యశరీరిణీ |
 నారీ నారాయణీ వైవ త్రిశూలిన్యపి పాలినీ || ౩౪||
 అమ్బికా హ్లాదినీ పశ్చాదిత్యేవం శక్తయః స్మృతాః |
 యద్యేతాః కుపితా దేవ్యస్తదా బ్రహ్మణ్ణనాశనమ్ || ౩౫||
 పరాజయో న చైతాసాం కదాచిత్క్వచిదస్తి హి |
 గోమేదకమయాదగ్రే సద్యజ్జమణినిర్మితః || ౩౬||
 దశయోజనతుణ్ణోఽసౌ గోపురద్వారసంయుతః |
 కపాటశ్ఙ్ఖలాబద్ధో నవవృక్షసముజ్జ్వలః || ౩౭||
 సాలస్తన్మధ్యభూమ్యాది సర్వం హీరమయం స్మృతమ్ |
 గృహాణీ వీథయో రథ్యా మహామార్గాఙ్గణాని చ || ౩౮||
 వృక్షాలవాలతరవః సారఙ్గా అపి తాదృశాః |
 దీర్ఘికాశ్రేణయో వాప్యస్తడాగాః కూపసంయుతాః || ౩౯||
 తత్ర శ్రీభువనేశ్వర్యా వసన్తి పరిచారికాః |
 ఏకైకా లక్షదాసీభిః సేవితా మదగర్వితాః || ౪౦||
 తాలవృస్తధరాః కాశ్చిచ్ఛషకాఢ్యకరామ్బుజాః |
 కాశ్చిత్తామ్బాలపాత్రాణి ధారయన్త్యోఽతిగర్వితాః || ౪౧||
 కాశ్చిత్తచ్ఛత్రధారిణ్యశ్చామరాణాం విధారికాః |
 నానావస్త్రధరాః కాశ్చిత్కాశ్చిత్పుష్పకరామ్బుజాః || ౪౨||
 నానాదర్శకరాః కాశ్చిత్కాశ్చిత్కుమ్భమలేపనమ్ |
 ధారయన్త్యః కజ్జలం చ సిన్ధూరచషకం పరాః || ౪౩||

కాశ్చిచ్ఛిత్రకనిర్మాత్ర్యః పాదసంవాహనే రతాః ।
కాశ్చిత్తు భూషాకారిణ్యో నానాభూషాధరాః పరాః ॥ ౪౪॥

పుష్పభూషణనిర్మాత్ర్యః పుష్పశ్శృంగారకారికాః ।
నానావిలాసచతురా బహ్వస్య ఏవంవిధాః పరాః ॥ ౪౫॥

నిబద్ధపరిధానీయా యువత్యః సకలా ఆపి ।
దేవీకృపాలేశవశాత్తుచ్ఛీకృతజగత్త్రయాః ॥ ౪౬॥

ఏతా దూత్యః స్మృతా దేవ్యః శ్శృంగారమదగర్వితాః ।
తాసాం నామాని వక్ష్యామి శ్శృణు మే నృపసత్తమ ॥ ౪౭॥

అనఙ్గరూపా ప్రథమాప్యనఙ్గమదనా పరా ।
తృతీయా తు తతః ప్రోక్తా సుందరీ మదనాతురా ॥ ౪౮॥

తతో భువనవేగా స్యాత్తథా భువనపాలికా ।
స్యాత్సర్వశిశిరానఙ్గమదనానఙ్గమేఖలా ॥ ౪౯॥

విద్యుద్దామసమానాఙ్గ్యః క్వణత్కాఞ్చీగుణాన్వితాః ।
రణన్మఞ్జీరచరణా బహిరన్తరితస్తతః ॥ ౫౦॥

ధావమానాస్తు శోభన్తే సర్వా విద్యుల్లతోపమాః ।
కుశలాః సర్వకార్యేషు వేత్రహస్తాః సమస్తతః ॥ ౫౧॥

అష్టదిక్షు తథైతాసాం ప్రాకారాద్భహిరేవ చ ।
సదనాని విరాజన్తే నానావాహనహేతిభిః ॥ ౫౨॥

వజ్రసాలాదగ్రభాగే సాలో వైదూర్యనిర్మితః ।
దశయోజనతుఙ్గోఽసౌ గోపురద్వారభూషితః ॥ ౫౩॥

వైదూర్యభూమిః సర్వాపి గృహాణి వివిధాని చ ।
వీఢ్యో రథ్యా మహామార్గాః సర్వే వైదూర్యనిర్మితాః ॥ ౫౪॥

వాపీకూపతడాగాశ్చ స్రవన్తీనాం తటాని చ ।
బాలుకా చైవ సర్వాపి వైదూర్యమణినిర్మితా ॥ ౫౫॥

తత్రాష్టదిక్షు పరితో బ్రాహ్మ్యదీనాం చ మణ్డలమ్ ।
నిజైర్గణైః పరివృతం బ్రాజతే నృపసత్తమ ॥ ౫౬॥

ప్రతిబ్రహ్మాణ్డమాత్పాణాం తాః సమష్టయ ఈరితాః ।

బ్రాహ్మీ మాహేశ్వరీ చైవ కౌమారీ వైష్ణవీ తథా ॥ ౫౭ ॥

వారాహీ చ తథేన్ద్రాణీ చాముణ్ణా సప్త మాతరః ।
అష్టమీ తు మహాలక్ష్మీర్నామ్నా ప్రోక్తాస్తు మాతరః ॥ ౫౮ ॥

బ్రహ్మారుద్రాదిదేవానాం సమాకారాస్తు తాః స్మృతాః ।
జగత్కల్యాణకారిణ్యః స్వస్వసేనాసమావృతాః ॥ ౫౯ ॥

తత్సాలస్య చతుర్ద్వార్షు వాహనాని మహేశితుః ।
సజ్ఞాని నృపతే సన్తి సాలక్ష్కారాణి నిత్యశః ॥ ౬౦ ॥

దన్నినః కోటిశో వాహః కోటిశః శిబికాస్తథా ।
హంసాః సింహశ్చ గరుడా మయూరా వృషభాస్తథా ॥ ౬౧ ॥

తైర్యుక్తాః స్యన్దనాస్తద్వత్కోటిశో నృపనన్దన ।
పార్శ్వగ్రాహసమాయుక్తా ధ్వజైరాకాశమద్భునః ॥ ౬౨ ॥

కోటిశస్తు విమానాని నానాచిహ్నాన్వితాని చ ।
నానావాదిత్రయుక్తాని మహాధ్వజయుతాని చ ॥ ౬౩ ॥

వైదుర్యమణిసాలస్యాప్యగ్రే సాలః పరః స్మృతః ।
దశయోజనతుజ్ఞోఽసావిన్ద్రనీలాశ్మనిర్మితః ॥ ౬౪ ॥

తన్మధ్యభూస్తథా వీథ్యో మహామార్గా గృహాణి చ ।
వాపీకూపతడాగాశ్చ సర్వే తన్మణినిర్మితాః ॥ ౬౫ ॥

తత్ర పద్మం తు సమ్ప్రోక్షం బహుయోజనవిస్తృతమ్ ।
షోడశారం దీప్యమానం సుదర్శనమివాపరమ్ ॥ ౬౬ ॥

తత్ర షోడశశక్తీనాం స్థానాని వివిధాని చ ।
సర్వోపస్కరయుక్తాని సమృద్ధాని వసన్తి హి ॥ ౬౭ ॥

తాసాం నామాని వక్ష్యామి శృణు మే నృపసత్తమ ।
కరాలీ వికరాలీ చ తథోమా చ సరస్వతీ ॥ ౬౮ ॥

శ్రీదుర్గోషా తథా లక్ష్మీః శ్రుతిశ్చైవ స్మృతిర్భృతిః ।
శ్రద్ధా మేధా మతిః కాన్తిరార్యా షోడశ శక్తయః ॥ ౬౯ ॥

నీలజీమూతసక్కాశాః కరవాలకరామ్బుజాః ।
సమాః షేటకధారిణ్యో యుద్ధోపక్రాన్తమానసాః ॥ ౭౦ ॥

సేనాన్యః సకలా ఏతాః శ్రీదేవ్యా జగదీశితః ।
 ప్రతిబ్రహ్మాణ్డసంస్థానాం శక్తీనాం నాయకాః స్మృతాః ॥ ౭౧ ॥
 బ్రహ్మాణ్డక్షోభకారీణ్యో దేవీశక్త్యుపబృంహితాః ।
 నానారథసమారూఢా నానాశక్తిభిరన్వితాః ॥ ౭౨ ॥
 ఏతత్పరాక్రమం వక్తుం సహస్రాస్యోఽపి న క్షమః ।
 ఇన్ద్రసీలమహాసాలాదగ్రే తు బహువిస్తుతః ॥ ౭౩ ॥
 ముక్తాప్రాకార ఉదితో దశయోజనదైర్ఘ్యవాన్ ।
 మధ్యభూః పూర్వవత్ప్రాక్తా తన్మధ్యేఽష్టదలామ్బుజమ్ ॥ ౭౪ ॥
 ముక్తామణిగణాకీర్ణం విస్తుతం తు సకేనరమ్ ।
 తత్ర దేవీసమాకారా దేవ్యాయుధధరాః సదా ॥ ౭౫ ॥
 సమ్ప్రాక్తా అష్టమన్త్రిణ్యో జగద్వారాప్రబోధికాః ।
 దేవీసమానభోగాస్తా ఇన్ద్రతజ్ఞాస్తు పణ్డతాః ॥ ౭౬ ॥
 కుశలాః సర్వకార్యేషు స్వామికార్యపరాయణాః ।
 దేవ్యభిప్రాయబోధ్యస్తాశ్చతురా అతిసుందరాః ॥ ౭౭ ॥
 నానాశక్తిసమాయుక్తాః ప్రతిబ్రహ్మాణ్డవర్తినామ్ ।
 ప్రాణీనాం తాః సమాచారం జ్ఞానశక్త్యా విదన్తి చ ॥ ౭౮ ॥
 తాసాం నామాని వక్ష్యామి మత్తః శృణు నృపోత్తమ ।
 అనన్దకుసుమా ప్రోక్తాప్యనన్దకుసుమాతురా ॥ ౭౯ ॥
 అనన్దమదనా తద్వదనన్దమదనాతురా ।
 భువనపాలా గగనవేగా చైవ తతః పరమ్ ॥ ౮౦ ॥
 శశిరేఖా చ గగనరేఖా చైవ తతః పరమ్ ।
 పాశాఙ్కుశవరాభీతిధరా అరుణవిగ్రహాః ॥ ౮౧ ॥
 విశ్వసమ్బుద్ధినీం వారాం బోధయన్తి ప్రతిక్షణమ్ ।
 ముక్తాసాలాదగ్రభాగే మహామారకతోఽపరః ॥ ౮౨ ॥
 సాలోత్తమః సముద్ధిష్టో దశయోజనదైర్ఘ్యవాన్ ।
 నానాసౌభాగ్యసంయుక్తో నానాభోగసమన్వితః ॥ ౮౩ ॥
 మధ్యభూస్తాదృశీ ప్రోక్తా సదనాని తథైవ చ ।

షట్కౌణమత్ర విస్తీర్ణం కోణస్థా దేవతాః శృణు ॥ ౮౪ ॥

పూర్వకోణే చతుర్వక్త్రో గాయత్రీసహితో విధిః ।
కుణ్డికాక్షగుణాభీతిదణ్డాయుధధరః పరః ॥ ౮౫ ॥

తదాయుధధరా దేవీ గాయత్రీ పరదేవతా ।
వేదాః సర్వే మూర్తిమంతః శాస్త్రాణి వివిధాని చ ॥ ౮౬ ॥

స్మృతయశ్చ పురాణాని మూర్తిమన్తి వసన్తి హి ।
యే బ్రహ్మవిగ్రహాః సన్తి గాయత్రీవిగ్రహాశ్చ యే ॥ ౮౭ ॥

వ్యాహృతీనాం విగ్రహాశ్చ తే నిత్యం తత్ర సన్తి హి ।
రక్షఃకోణే శఙ్ఖచక్రగదాముఖకరాముఖజా ॥ ౮౮ ॥

సావిత్రీ వర్తతే తత్ర మహావిష్ణుశ్చ తాదృశః ।
యే విష్ణువిగ్రహాః సన్తి మత్స్యకూర్మాదయోఽఖిలాః ॥ ౮౯ ॥

సావిత్రీవిగ్రహో యే చ తే సర్వే తత్ర సన్తి హి ।
వాయుకోణే పరశ్వక్షమాలాభయవరాన్వితః ॥ ౯౦ ॥

మహారుద్రో వర్తతేఽత్ర సరస్వత్యపి తాదృశీ ।
యే యే తు రుద్రభేదాః స్యుర్దక్షిణాస్యాదయో నృప ॥ ౯౧ ॥

గౌరీభేదాశ్చ యే సర్వే తే తత్ర నివసన్తి హి ।
చతుఃషష్ట్యాగమా యే చ యే చాన్యేఽప్యాగమాః స్మృతాః ॥ ౯౨ ॥

తే సర్వే మూర్తిమన్తశ్చ తత్రైవ నివసన్తి హి ।
అగ్నికోణే రత్నకుమ్భం తథా మణికరణ్డకమ్ ॥ ౯౩ ॥

దధానో నిజహస్తాభ్యాం కుబేరో ధనదాయకః ।
నానావీధీసమాయుక్తో మహాలక్ష్మీసమన్వితః ॥ ౯౪ ॥

దేవ్యా నిధిపతిస్తాన్తే స్వగుణైః పరివేష్టితః ।
వారుణే తు మహాకోణే మదనో రతిసంయుతః ॥ ౯౫ ॥

పాశాఙ్కశధనుర్బాణధరో నిత్యం విరాజతే ।
శృంగారా మూర్తిమన్తస్తు తత్ర సన్నిహితాః సదా ॥ ౯౬ ॥

ఈశానకోణే విఘ్నేశో నిత్యం పుష్టిసమన్వితః ।
పాశాఙ్కశధరో వీరో విఘ్నేహర్తా విరాజతే ॥ ౯౭ ॥

విభూతయో గణేశస్య యా యాః సన్తి నృపోత్తమ |
 తాః సర్వా నివసన్త్యత్ర మహేశ్వర్యసమన్వితాః || ౯౮ ||
 ప్రతిబ్రహ్మణ్ణసంస్థానాం బ్రహ్మదీనాం సమష్టయః |
 పతే బ్రహ్మదయః ప్రోక్తాః సేవన్తే జగదీశ్వరీమ్ || ౯౯ ||
 మహామారకతస్యాగ్రే శతయోజనదైర్ఘ్యవాన్ |
 ప్రవాలసాలోఽస్త్వపరః కుఙ్కుమారుణవిగ్రహాః || ౧౦౦ ||
 మధ్యభూస్తాదృశీ ప్రోక్తా సదనాని చ పూర్వవత్ |
 తన్మధ్యే పఞ్చభూతానాం స్వామిన్యః పఞ్చ సన్తి చ || ౧౦౧ ||
 హృల్లైఖా గగనా రక్త చతుర్థీ తు కరాలికా |
 మహోచ్ఛ్వాపా పఞ్చమీ చ పఞ్చభూతసమప్రభాః || ౧౦౨ ||
 పాశాఙ్కుశవరాభీతిధారిణ్యోఽమితభూషణాః |
 దేవీసమానవేషాఢ్యా నవయావనగర్వితాః || ౧౦౩ ||
 ప్రవాలసాలాదగ్రే తు నవరత్నవినిర్మితః |
 బహుయోజనవిస్తీర్ణో మహాసాలోఽస్తి భూమిప || ౧౦౪ ||
 తత్ర చామ్నాయదేవీనాం సదనాని బహున్యపి |
 నవరత్నమయాన్యేవ తడాగాశ్చ సరాంసి చ || ౧౦౫ ||
 శ్రీదేవ్యా యేఽవతారాః స్యున్తే తత్ర నివసన్తి హి |
 మహావిద్యా మహాభేదాః సన్తి తత్రైవ భూమిప || ౧౦౬ ||
 నిజావరణదేవీభిర్నిజభూషణవాహనైః |
 సర్వదేవ్యో విరాజన్తే కోటిసూర్యసమప్రభాః || ౧౦౭ ||
 సప్తకోటిమహామన్తదేవతాః సన్తి తత్ర హి |
 నవరత్నమయాదగ్రే చిన్తామణిగృహం మహత్ || ౧౦౮ ||
 తత్రత్యం వస్తుమాత్రం తు చిన్తామణివినిర్మితమ్ |
 సూర్యోద్ధారోపలైస్సద్వచ్చన్ద్రోద్ధారోపలైస్సథా || ౧౦౯ ||
 విద్యుత్ప్రభోపలైః స్తమ్భాః కల్పితాస్తు సహస్రశః |
 యేషాం ప్రభాభిరన్తఃస్థం వస్తు కిఞ్చిన్న దృశ్యతే || ౧౧౦ ||
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం

సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే పద్మరాగాది-
మణివినిర్మితప్రాకారవర్ణనం నామైకాదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౧౧॥

౧౨.౧౨ ద్వాదశోఽధ్యాయః । మణిద్వీపవర్ణనమ్ ।

వ్యాస ఉవాచ ।

తదేవ దేవీసదనం మధ్యభాగే విరాజతే ।

సహస్రస్తంభసంయుక్తాశ్చత్వారస్తేషు మణ్డపాః ॥ ౧॥

శృంగారమణ్డపశ్చైకో ముక్తిమణ్డప ఏవ చ ।

జ్ఞానమణ్డపసంజ్ఞస్తు తృతీయః పరికీర్తితః ॥ ౨॥

ఏకాంతమణ్డపశ్చైవ చతుర్థః పరికీర్తితః ।

నానావితానసంయుక్తా నానాధూపైస్తు ధూపితాః ॥ ౩॥

కోటిసూర్యసమాః కాన్త్యా భ్రాజన్తే మణ్డపాః శుభాః ।

తన్మణ్డపానాం పరితః కాశ్మీరవనికా స్మృతా ॥ ౪॥

మల్లికాకున్దవనికా యత్ర పుష్కలకాః స్థితాః ।

అసంఖ్యాతా మృగమదైః పూరితాస్తత్య్రవా నృప ॥ ౫॥

మహాపద్మాటవీ తద్వద్రత్నసోపాననిర్మితా ।

సుధారనేన సమ్పూర్ణా గుఙ్గాన్మత్తమధువ్రతా ॥ ౬॥

హంసకారణ్డవాకీర్ణా గన్ధపూరితదిక్షటా ।

వనికానాం సుగన్ధైస్తు మణిద్వీపం సువాసితమ్ ॥ ౭॥

శృంగారమణ్డపే దేవ్యో గాయన్తి వివిధైః స్వరైః ।

సభాసదో దేవవరా మధ్యే శ్రీజగదమ్బికా ॥ ౮॥

ముక్తిమణ్డపమధ్యే తు మోచయత్యనిశం శివా ।

జ్ఞానోపదేశం కురుతే తృతీయే నృప మణ్డపే ॥ ౯॥

చతుర్థమణ్డపే చైవ జగద్రక్షావిచిన్తనమ్ ।

మన్త్రిణీసహితా నిత్యం కరోతి జగదమ్బికా ॥ ౧౦॥

చిన్తామణిగృహే రాజఙ్ఘ్రికీతత్త్వాత్మకైః పరైః ।

సోపానైర్దశభిర్ముక్తో మఙ్ఘ్రికోఽప్యధిరాజతే ॥ ౧౧॥

బ్రహ్మ విష్ణుశ్చ రుద్రశ్చ ఈశ్వరశ్చ సదాశివః ।

ఏతే మఞ్చుఖురాః ప్రోక్తాః ఫలకస్తు సదాశివః ॥ ౧౨ ॥

తస్యోపరి మహాదేవో భువనేశో విరాజతే ।

యా దేవీ నిజలీలార్థం ద్విధాభూతా బభూవ హ ॥ ౧౩ ॥

సృష్ట్యాదౌ తు స ఏవాయం తదర్థాఙ్గో మహేశ్వరః ।

కన్దర్పదర్పనాశోద్యతోక్తికన్దర్పసున్దరః ॥ ౧౪ ॥

పఞ్చవక్త్రస్త్రినేత్రశ్చ మణిభూషణభూషితః ।

హరిణాభీతిపరశూన్ వరం చ నిజబాహుభిః ॥ ౧౫ ॥

దధానః షోడశాబ్ధోఽసౌ దేవః సర్వేశ్వరో మహాన్ ।

కోటిసూర్యప్రతికాశశ్చన్ద్రకోటిసుశీతలః ॥ ౧౬ ॥

శుద్ధస్ఫటికసంజ్ఞాశస్త్రినేత్రః శీతలద్యుతిః ।

వామాఙ్గే సన్నిషణ్ణాస్య దేవీ శ్రీభువనేశ్వరీ ॥ ౧౭ ॥

నవరత్నగణాకీర్ణకాఞ్చీదామవిరాజితా ।

తప్తకాఞ్చనసన్నద్ధవైదూర్యాఙ్గదభూషణా ॥ ౧౮ ॥

కనచ్చీచక్రతాటంజ్కవిటంజ్కవదనామ్బుజా ।

లలాటకాన్తివిభవవిజితార్థసుధాకరా ॥ ౧౯ ॥

బిమ్బకాన్తితిరస్కారీరదచ్చదవిరాజితా ।

లసత్కుంజ్కమకస్తురీతిలకోద్భాసితాననా ॥ ౨౦ ॥

దివ్యచూడామణిస్ఫారచఞ్చచ్చన్ద్రకసూర్యకా ।

ఉద్యత్కవినమస్వచ్ఛనాసాభరణభాసురా ॥ ౨౧ ॥

చిన్తాకలమిప్బతస్వచ్ఛముక్తాగుచ్ఛవిరాజితా ।

పాటీరపక్కకర్పూరకుంజ్కమాలంజ్కృతస్తనీ ॥ ౨౨ ॥

విచిత్రవివిధాకల్పా కమ్బుసంజ్కాశకన్దరా ।

దాడిమీఫలబీజాభదస్తపఙ్క్తివిరాజితా ॥ ౨౩ ॥

అనర్హ్యరత్నఘటితముకుటాఞ్చీతమస్తకా ।

మత్తాలిమాలావిలసదలకాఢ్యముఖామ్బుజా ॥ ౨౪ ॥

కలంకకార్ఘ్యనిర్ముక్తశరచ్చన్ద్రనిభాననా ।

జాహ్నువీసలిలావర్తశోభినాభివిభూషితా ॥ ౨౫ ॥

మాణిక్యశకలాబద్ధముద్రికాఙ్గులిభూషితా ।
 పుణ్డరీకదలాకారనయనత్రయసుందరీ ॥ ౨౬ ॥
 కల్పితాచ్ఛమహారాగపద్మరాగోఙ్గులప్రభా ।
 రత్నకీఙ్కణికాయుక్తరత్నకఙ్కుణశోభితా ॥ ౨౭ ॥
 మణిముక్తాసరాపారలసత్పదకసంతతిః ।
 రత్నాఙ్గులిప్రవితతప్రభాజాలలసత్కరా ॥ ౨౮ ॥
 కఙ్కుకీగుమ్ఫితాపారనారత్నతతిద్యుతిః ।
 మల్లికామోదిధమ్మిల్లమల్లికాలినరావృతా ॥ ౨౯ ॥
 సువృత్తనిబిడోత్తుఙ్గకుచభారాలసా శివా ।
 వరపాశాఙ్కుశాభీతిలసద్భాహుచతుష్టయా ॥ ౩౦ ॥
 సర్వశృంఖారవేషాఢ్యా సుకుమారాఙ్గువల్లరీ ।
 సౌందర్యధారాసర్వస్యా నిర్వాజకరుణామయా ॥ ౩౧ ॥
 నిజసంలాపమాధుర్యవినిర్భర్తీతకచ్ఛపీ ।
 కోటికోటిరవీన్దూనాం కాన్తిం యా బిభ్రతీ పరా ॥ ౩౨ ॥
 నానాసఖీభిర్దోసీభిస్తథా దేవాఙ్గునాదిభిః ।
 సర్వాభిర్దేవతాభిస్తు సమంతాత్పరివేష్టితా ॥ ౩౩ ॥
 ఇచ్ఛాశక్త్యాఙ్గానశక్త్యా క్రియాశక్త్యా సమన్వితా ।
 లఙ్గా తుష్టిస్తథా పుష్టిః కీర్తిః కాన్తిః క్షమా దయా ॥ ౩౪ ॥
 బుద్ధిర్దేధా స్మృతిర్లక్ష్మీరూర్తిమతోఽఙ్గునాః స్మృతాః ।
 జయా చ విజయా చైవాప్యజితా చాపరాజితా ॥ ౩౫ ॥
 నిత్యా విలాసినీ దోర్ధీ త్వఘోరా మఙ్గులా నవ ।
 పీఠశక్తయ ఏతాస్తు సేవన్తే యాం పరామ్బికామ్ ॥ ౩౬ ॥
 యస్యాస్తు పార్శ్వభాగే స్తో నిధీ తౌ శఙ్ఖపద్మకౌ ।
 నవరత్నవహా నద్యస్తథా వై కాఙ్కునస్తవాః ॥ ౩౭ ॥
 సప్తధాతువహా నద్యో నిధిభ్యాం తు వినిర్గతాః ।
 సుధాస్థస్థానగామిన్యస్తాః సర్వా నృపసత్తమ ॥ ౩౮ ॥
 సా దేవీ భువనేశానీ తద్వామాఙ్కే విరాజతే ।
 సర్వేశత్వం మహేశస్య యత్సంఖాదేవ నాన్యథా ॥ ౩౯ ॥

చింతామణిగృహస్యాస్య ప్రమాణం శృణు భూమిప ।
సహస్రయోజనాయామం మహాస్తస్తప్రచక్షతే ॥ ౪౦॥

తదుత్తరే మహాశాలాః పూర్వస్మాద్ద్విగుణాః స్మృతాః ।
అన్తరిక్షగతం త్వేతన్నిరాధారం విరాజతే ॥ ౪౧॥

సంక్తోచశ్చ వికాసశ్చ జాయతేఽస్య నిరన్తరమ్ ।
పటవత్కార్యవశతః ప్రలయే సర్జనే తథా ॥ ౪౨॥

శాలానాం చైవ సర్వేషాం సర్వకాన్తిపరావధి ।
చింతామణిగృహం ప్రోక్తం యత్ర దేవీ మహోమయా ॥ ౪౩॥

యే యే ఉపాసకాః సన్తి ప్రతిబ్రహ్మాణ్ణవర్తినః ।
దేవేషు నాగలోకేషు మనుష్యేష్యితరేషు చ ॥ ౪౪॥

శ్రీదేవ్యాస్తే చ సర్వేఽపి వ్రజన్త్యత్రైవ భూమిప ।
దేవీక్షేత్రే యే త్యజన్తి ప్రాణాన్దేవ్యర్చనే రతాః ॥ ౪౫॥

తే సర్వే యాన్తి తత్రైవ యత్ర దేవీ మహోత్సవా ।
ఘృతకుల్యా దుగ్ధకుల్యా దధికుల్యా మధుస్రవాః ॥ ౪౬॥

స్యన్తన్తి సరితః సర్వాస్తథామృతవహాః పరాః ।
ద్రాక్షారసవహాః కాశ్చిజ్జమ్బూరసవహాః పరాః ॥ ౪౭॥

ఆమ్రేక్షురసహహినోఽనద్యస్తాస్తు సహస్రశః ।
మనోరథఫలా వృక్షా వాప్యః కూపాస్తథైవ చ ॥ ౪౮॥

యథేష్టపానఫలదా న న్యూనం కిచ్ఛదస్తి హి ।
న రోగపలితం వాపి జరా వాపి కదాచన ॥ ౪౯॥

న చింతా న చ మాత్సర్యం కామక్రోధాదికం తథా ।
సర్వే యువానః సస్త్రీకా సహస్రాదిత్యవర్చసః ॥ ౫౦॥

భజన్తి సతతం దేవీం తత్ర శ్రీభువనేశ్వరీమ్ ।
కేచిత్సలోకతాపన్నాః కేచిత్సామీప్యతాం గతాః ॥ ౫౧॥

సరూపతాం గతాః కేచిత్సార్థితాం చ పరే గతాః ।
యా యాస్తు దేవతాస్తత్ర ప్రతిబ్రహ్మాణ్ణవర్తినామ్ ॥ ౫౨॥

సమష్టయః స్థితాస్తాస్తు సేవన్తే జగదీశ్వరీమ్ ।

సప్తకోటిమహామన్తా మూర్తిమస్త ఉపాసతే ॥ ౫౩ ॥
 మహావిద్యాశ్చ సకలాః సామ్యావస్థాత్మికాం శివామ్ ।
 కారణబ్రహ్మరూపాం తాం మాయాశబలవిగ్రహామ్ ॥ ౫౪ ॥
 ఇత్థం రాజన్ మయా ప్రోక్తం మణిద్వీపం మహత్తరమ్ ।
 న సూర్యచన్ద్రా నో విద్యుతోక్టయోఽగ్నిస్తథైవ చ ॥ ౫౫ ॥
 ఏతస్య భాసా కోట్యంశకోట్యంశేనాపి తే సమాః ।
 క్వచిద్విద్రుమసకాశం క్వచిన్మరకతచ్చవి ॥ ౫౬ ॥
 విద్యుద్భానుసమచ్ఛాయం మధ్యసూర్యసమం క్వచిత్ ।
 విద్యుతోక్టేటిమహాధారా సారకాన్తితతం క్వచిత్ ॥ ౫౭ ॥
 క్వచిత్సిన్ధూరసీలేన్ద్రమాణిక్యసదృశచ్చవి ।
 హీరసారమహాగర్భధగర్భగితదిక్తటమ్ ॥ ౫౮ ॥
 కాన్త్యా దావానలసమం తప్తకాఞ్చనసన్నిభమ్ ।
 క్వచిచ్ఛన్ద్రోపలోద్ధారం సూర్యోద్ధారం చ కుత్రచిత్ ॥ ౫౯ ॥
 రత్నశ్శృంగీసమాయుక్తం రత్నప్రాకారగోపురమ్ ।
 రత్నపత్త్రై రత్నఫలైర్వక్షైశ్చ పరిమణ్ణితమ్ ॥ ౬౦ ॥
 నృత్యన్మయూరసజ్జైశ్చ కపోతరణితోజ్జ్వలమ్ ।
 కోకిలాకాకలీలాపైః శుకలాపైశ్చ శోభితమ్ ॥ ౬౧ ॥
 సురమ్యరమణీయామ్బులజ్జావధిసరోవృతమ్ ।
 తన్మధ్యభాగవిలసద్వికచద్రత్నపఙ్కజైః ॥ ౬౨ ॥
 సుగన్ధిభిః సమన్తాత్తు వాసితం శతయోజనమ్ ।
 మన్దమారుతసమ్భిన్నచలద్ద్రుమసమాకులమ్ ॥ ౬౩ ॥
 చిన్తామణిసమూహానాం జ్యోతిషా వితతామ్బరమ్ ।
 రత్నప్రభాభిరభితో ధగద్ధగితదిక్తటమ్ ॥ ౬౪ ॥
 వృక్షవాతమహాగన్ధవాతవతసుపూరితమ్ ।
 ధూపధూపాయితం రాజన్ మణిదీపాయతోజ్జ్వలమ్ ॥ ౬౫ ॥
 మణిజాలకసచ్చిద్రతరలోదరకాన్తిభిః ।
 దిజ్యోహజనకం చైతద్ధర్పణోదరసంయుతమ్ ॥ ౬౬ ॥

ఐశ్వర్యస్య సమగ్రస్య శృంఖ్లాంస్యాఖిలస్య చ |
 సర్వజ్ఞతాయాః సర్వాయాస్తేజసశ్చాఖిలస్య వై || ౬౭||
 పరాక్రమస్య సర్వస్య సర్వోత్తమగుణస్య చ |
 సకలాయా దయాయాశ్చ సమాప్తిరిహ భూపతే || ౬౮||
 రాజ్ఞ ఆనందమారభ్య బ్రహ్మలోకాంతభూమిషు |
 ఆనందా యే స్థితాః సర్వే తేత్రైవాస్తర్భవన్తి హి || ౬౯||
 ఇతి తే వర్ణితం రాజన్ మణిదీపం మహత్తరమ్ |
 మహాదేవ్యాః పరం స్థానం సర్వలోకోత్తమోత్తమమ్ || ౭౦||
 ఏతస్య స్మరణాత్సద్యః సర్వం పాపం వినశ్యతి |
 ప్రాణోక్క్రమణసన్ధౌ తు స్మృత్వా తత్రైవ గచ్ఛతి || ౭౧||
 అధ్యాయపఞ్చకం త్వేతత్పఠేన్నిత్యం సమాహితః |
 భూతప్రేతపిశాచాదిబాధా తత్ర భవేన్న హి || ౭౨||
 నవీనగృహనిర్మాణే వాస్తుయాగే తథైవ చ |
 పఠితవ్యం ప్రయత్నేన కల్యాణం తేన జాయతే || ౭౩||
 ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం
 సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
 మణిదీపవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః || ౧౨.౧౨||

౧౨.౧౩ త్రయోదశోఽధ్యాయః |

జనమేజయేనామ్బామఖకరణ-దేవీభాగవతశ్రవణపూర్వకం స్వపితృద్ధారవర్ణనమ్ |
 వ్యాస ఉవాచ |
 ఇతి తే కథితం భూప యద్యత్పుష్టం త్వయానఘ |
 నారాయణేన యతోక్తం నారదాయ మహాత్మనే || ౧||
 శ్రుత్వైతత్తు మహాదేవ్యాః పురాణం పరమాద్భుతమ్ |
 కృతకృత్యో భవేన్మర్త్యో దేవ్యాః ప్రియతమో హి సః || ౨||
 కురు చామ్బామఖం రాజన్ స్వపితృద్ధరణాయ వై |
 ఖిన్నోఽసి యేన రాజేన్ద్ర పితృర్ణాత్వా తు దుర్గతిమ్ || ౩||
 గృహాణ త్వం మహాదేవ్యా మన్తం సర్వోత్తమోత్తమమ్ |

యథావిధివిధానేన జన్మసాఫల్యదాయకమ్ ॥ ౪॥

సూత ఉవాచ ।

తచ్చుత్వా నృపశార్దూలః ప్రార్థయిత్వా మునీశ్వరమ్ ।

తస్మాదేవ మహామన్తం దేవీప్రణవసంజ్ఞకమ్ ॥ ౫॥

దీక్షావిధిం విధానేన జగ్రాహ నృపసత్తమః ।

తత ఆహూయ ధౌమ్యాదీన్నవరాత్రసమాగమే ॥ ౬॥

అమ్బాయజ్ఞం చకారాశు విత్తశాఢ్యవివరీతః ।

బ్రాహ్మణైః పారయామాస పురాణం త్వేతదుత్తమమ్ ॥ ౭॥

శ్రీదేవ్యగ్రేఽమ్బికాప్రీత్యై దేవీభాగవతం పరమ్ ।

బ్రాహ్మణానోఽభిజయామాసాప్యసంజ్ఞాతాన్సువాసినీః ॥ ౮॥

కుమారీర్వటుకాదీంశ్చ దీనానాథాంస్తథైవ చ ।

ద్రవ్యప్రదానైస్తాన్సర్వాన్ సన్తోష్య వసుధాధిపః ॥ ౯॥

సమాప్య యజ్ఞం సంస్థానే సంస్థితో యావదేవ హి ।

తావదేవ హి చాకాశాన్నారదః సమవాతరత్ ॥ ౧౦॥

రణయన్మహతీం వీణాం జ్వలదగ్నిశిఖోపమః ।

ససమ్భమః సముత్థాయ దృష్ట్వా తం నారదం మునిమ్ ॥ ౧౧॥

ఆసనాద్యుపచారైశ్చ పూజయామాస భూమిపః ।

కృత్వా తు కుశలప్రశ్నం పప్రచ్ఛాగమకారణమ్ ॥ ౧౨॥

రాజోవాచ ।

కుత ఆగమనం సాధో బ్రూహి కిం కరవాణి తే ।

సనాథోఽహం కృతార్థోఽహం త్వదాగమనకారణాత్ ॥ ౧౩॥

ఇతి రాజ్ఞో వచః శ్రుత్వా ప్రోవాచ మునిసత్తమః ।

అద్యాశ్చర్యం మయా దృష్టం దేవలోకే నృప్రోత్తమ ॥ ౧౪॥

తన్నివేదయితుం ప్రాప్తస్త్వత్సకాశే సువిస్మితః ।

పితా తే దుర్గతిం ప్రాప్తో నిజకర్మవిపర్యయాత్ ॥ ౧౫॥

స ఏవాయం దివ్యరూపవపుర్భూత్వాఢునైవ హి ।

దేవదేవైః స్తుతః సమ్యగస్సరోభిః సమన్తతః ॥ ౧౬॥

విమానవరమారుహ్య మణిద్వీపం గతోఽభవత్ ।

దేవీభాగవతస్యాస్య శ్రవణోత్థఫలేన చ ॥ ౧౭॥

అమ్బమఖఫలేనాపి పితా తే సుగతిం గతః ।
ధన్యోఽసి కృతకృత్యోఽసి జీవితం సఫలం తవ ॥ ౧౮॥

నరకాదుద్ధృతస్తాతస్త్వయా తు కులభూషణ ।
దేవలోకే స్ఫీతకీర్తిస్తవాద్య విపులాభవత్ ॥ ౧౯॥

సూత ఉవాచ ।

నారదోక్తం సమాకర్ణ్య ప్రేమగద్గదితాస్తరః ।
పతాత పాదామ్బుజయోర్వాసస్యాదుభృతకర్మణః ॥ ౨౦॥

తవానుగ్రహతో దేవ కృతార్థోఽహం మహామునే ।
కిం మయా ప్రతికర్తవ్యం నమస్కారాదృతే తవ ॥ ౨౧॥

అనుగ్రాహ్యః సదైవాహమేవమేవ త్వయా మునే ।
ఇతి రాజ్ఞో వచః శ్రుత్వాప్యాశీర్భిరభినన్ద్య చ ॥ ౨౨॥

ఉవాచ వచనం శ్లక్షం భగవాన్ బాదరాయణః ।
రాజన్సర్వం పరిత్యజ్య భజ దేవీపదామ్బుజమ్ ॥ ౨౩॥

దేవీభాగవతం చైవ పఠ నిత్యం సమాహితః ।
అమ్బమఖం సదా భక్త్యా కురు నిత్యమతన్నితః ॥ ౨౪॥

అనాయాసేన తేన త్వం మోక్ష్యసే భవబంధనాత్ ।
సన్త్యన్యాని పురాణాని హరిరుద్రముఖాని చ ॥ ౨౫॥

దేవీభాగవతస్యాస్య కలాం నార్హన్తి షోడశీమ్ ।
సారమేతత్పురాణానాం వేదానాం చైవ సర్వశః ॥ ౨౬॥

మూలప్రకృతిరేవైషా యత్ర తు ప్రతిపాద్యతే ।
సమం తేన పురాణం స్యాత్కథమన్యన్నుప్రోత్తమ ॥ ౨౭॥

పాఠే వేదసమం పుణ్యం యస్య స్యాజ్జనమేజయ ।
పఠితవ్యం ప్రయత్నైన తదేవ విబుధోత్తమైః ॥ ౨౮॥

ఇత్యుక్త్వా నృపవర్యం తం జగామ మునిరాట్ తతః ।
జగ్ముశ్చైవ యథాస్థానం ధోమ్యాదిమునయోఽమలాః ॥ ౨౯॥

దేవీభాగవతస్యైవ ప్రశంసాం చక్రురుత్తమామ్ ।
రాజా శశాస ధరణీం తతః సన్తుష్టమానసః ।

దేవీభాగవతం చైవ పఠచ్ఛుణ్విన్దిరన్తరమ్ ॥ ౩౦॥

ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం
సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
జనమేజయేనామ్నామఖకరణ-దేవీభాగవతశ్రవణపూర్వకం
స్వపితృధారవర్ణనం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౧౩॥

౧౨.౧౪ చతుర్దశోఽధ్యాయః । శ్రీమద్దేవీభాగవతమహాపురాణ-శ్రవణఫలవర్ణనమ్

సూత ఉవాచ ।

అర్ధశ్లోకాత్మకం యత్తు దేవీవక్త్రాబ్జనిర్గతమ్ ।
శ్రీమద్భాగవతం నామ వేదసిద్ధాంతబోధకమ్ ॥ ౧॥
ఉపదిష్టం విష్ణువే యద్వటపత్రనివాసినే ।
శతకోటిప్రవిస్తీర్ణం తత్కృతం బ్రహ్మణా పురా ॥ ౨॥
తస్నారమేకతః కృత్వా వ్యాసేన శుకహేతవే ।
అష్టాదశసహస్రం తు ద్వాదశస్కంధసంయుతమ్ ॥ ౩॥
దేవీభాగవతం నామ పురాణం గ్రథితం పురా ।
అధ్యాపి దేవలోకే తద్బహువిస్తీర్ణమస్తి హి ॥ ౪॥
నానేన సదృశం పుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్ ।
పదే పదేఽశ్వమేధస్య ఫలమాప్నోతి మానవః ॥ ౫॥
పౌరాణికం పూజయిత్వా వస్త్రాద్యాభరణాదిభిః ।
వ్యాసబుద్ధ్యా తన్ముఖాత్తు శ్రుత్వైతత్సముపోషితః ॥ ౬॥
లిఖిత్వా నిజహస్తేన లేఖకేనాథవా మునే ।
ప్రాప్తపద్యాం పౌర్ణమాస్యాం హేమసింహసమన్వితమ్ ॥ ౭॥
దద్యాత్పౌరాణికాయాథ దక్షిణాం చ పయస్వినీమ్ ।
సాలక్యతాం సవత్సాం చ కపిలాం హేమమాలినీమ్ ॥ ౮॥
భోజయేద్బ్రాహ్మణానస్తేఽప్యధ్యాయపరిసమ్మితాన్ ।
సువాసినీస్తావతీశ్చ కుమారీర్బటుకైః సహ ॥ ౯॥
దేవీబుద్ధ్యా పూజయేత్తాన్వసనాభరణాదిభిః ।

పాయసాన్నవరేణాపి గంధస్రక్కుసుమాదిభిః ॥ ౧౦ ॥
 పురాణదానేనైతేన భూదానస్య ఫలం లభేత్ |
 ఇహలోకే సుఖీ భూత్వాప్యన్తే దేవీపురం వ్రజేత్ ॥ ౧౧ ॥
 నిత్యం యః శృణుయాద్భక్త్యా దేవీభాగవతం పరమ్ |
 న తస్య దుర్లభం కిञ్చిత్కదాచిత్క్వచిదస్తి హి ॥ ౧౨ ॥
 అపుత్రో లభతే పుత్రాన్ధనార్థీ ధనమాప్నుయాత్ |
 విద్యార్థీ ప్రాప్నుయాద్విద్యాం కీర్తిమణ్ణితభూతలః ॥ ౧౩ ॥
 వన్ధ్యా వా కాకవన్ధ్యా వా మృతవన్ధ్యా చ యాఙ్గా |
 శ్రవణాదస్య తద్దోషాన్నివర్తేత న సంశయః ॥ ౧౪ ॥
 యద్గేహే పుస్తకం చైతత్పూజితం యది తిష్ఠతి |
 తద్గేహం న త్యజేన్నిత్యం రమా చైవ సరస్వతీ ॥ ౧౫ ॥
 నేక్షన్తే తత్ర వేతాలడాకినీరాక్షసాదయః |
 జ్వరితం తు నరం స్పృష్ట్యా పరేదేతత్సమాహితః ॥ ౧౬ ॥
 మణ్డలాన్నాశమాప్నోతి జ్వరో దాహసమన్వితః |
 శతావృత్త్యాస్య పఠనాత్క్షయరోగో వినశ్యతి ॥ ౧౭ ॥
 ప్రతిసన్ధ్యం పఠేద్యస్తు సన్ధ్యాం కృత్వా సమాహితః |
 షడైకమస్య చాధ్యాయం న నరో జ్ఞానవాన్భవేత్ ॥ ౧౮ ॥
 శకునాంశ్చైవ వీక్షేత కార్యాకార్యేషు చైవ హి |
 తత్ప్రకారః పురస్తాత్తు కథితోఽస్తి మయా మునే ॥ ౧౯ ॥
 నవరాత్రే పఠేన్నిత్యం శారదీయేఽతిభక్తిః |
 తస్యామిషా తు సస్తుష్టా దదాతీచ్ఛాధికం ఫలమ్ ॥ ౨౦ ॥
 వైష్ణవైశ్చైవ శైవైశ్చ రమోమా ప్రీయతే సదా |
 సారైశ్చ గాణపత్యైశ్చ నేష్టష్టశక్తైశ్చ తుష్టయే ॥ ౨౧ ॥
 పఠితవ్యం ప్రయత్నేన నవరాత్రచతుష్టయే |
 వైదికైర్నిజగాయత్రీప్రీతయే నిత్యశో మునే ॥ ౨౨ ॥
 పఠితవ్యం ప్రయత్నేన విరోధో నాత్ర కస్యచిత్ |
 ఉపాసనా తు సర్వేషాం శక్తియుక్తాప్తి సర్వదా ॥ ౨౩ ॥

తచ్ఛక్రేరేవ తోషార్థం పఠితవ్యం సదా ద్విజైః ।

స్త్రీకూర్దో న పఠేదేతత్కదాపి చ విమోహితః ॥ ౨౪॥

శృణుయాద్ద్విజవక్త్రాత్తు నిత్యమేవేతి చ స్థితిః ।

కిం పునర్బహునోక్తేన సారం వక్ష్యామి తత్త్వతః ॥ ౨౫॥

వేదసారమిదం పుణ్యం పురాణం ద్విజసత్తమాః ।

వేదపాఠసమం పాలే శ్రవణే చ తథైవ హి ॥ ౨౬॥

సచ్ఛిదానన్దరూపాం తాం గాయత్రీప్రతిపాదితామ్ ।

నమామి హ్రీంమయీం దేవీం ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥ ౨౭॥

ఇతి సూతవచః శ్రుత్వా నైమిషీయాస్తపోధనాః ।

పూజయామాసురత్యుచ్చైః సూతం పౌరాణికోత్తమమ్ ॥ ౨౮॥

ప్రసన్నహృదయాః సర్వే దేవీపాదామ్బుజార్చకాః ।

నిర్వృతిం పరమాం ప్రాప్తాః పురాణస్య ప్రభావతః ॥ ౨౯॥

నమశ్చక్రుః పునః సూతం క్షమాప్య చ ముహుర్ముహుః ।

సంసారవారిధేస్తాత ప్లవోఽస్మాకం త్వమేవ హి ॥ ౩౦॥

ఇతి స మునివరాణామగ్రతః శ్రావయిత్వా

సకలనిగమగుహ్యం దౌర్గమేతత్పురాణమ్ ।

నతమథ మునిసంఘం వర్ధయిత్వాఽఽశిషామ్బా-

చరణకమలభృజ్ఞో నిర్జగామాథ సూతః ॥ ౩౧॥

ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణేఽష్టాదశసాహస్ర్యాం

సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే శ్రీమద్దేవీభాగవతమహాపురాణ-

శ్రవణఫలవర్ణనం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥ ౧౨.౧౪॥

॥ ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతే మహాపురాణే ద్వాదశస్కంధః సమాప్తః ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతమహాపురాణే ఉత్తరార్ధః సమూర్ధః ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్దేవీభాగవతమహాపురాణం సమాప్తమ్ ॥

Encoded and proofread by Vishwas Bhide

——
12 Shrimaddevibhagavatamahapurane Dvadashah Skandhah
pdf was typeset on March 31, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

